

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 21 (1840) 1985 GEGUŽĖ-MAY 21

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Ties Lietuvos vartais

Jau penktas dešimtmetis Lietuva yra uždaryta sovietiniame kalėjime. Dabartinė jo spauda, kuri pasiekia laisvąjį pasaulį, nuolat rašo apie negirdėtą ir nematytą pažangą, nuotraukos rodo laimingus ten gyvenančių žmonių veidus, atvykę sovietiniai agentai kalba apie sotų gyvenimą, tikybinių bendruomenių atstovai iš maksvinių imperijų skelbia religijos laisvę. Toks dirbtinis būgnijimas vyksta jau nuo komunistinės revoliucijos Rusijoje. Jeigu ten jau taip gerai būtų, ar bereikėtų tokios dirbtinės propagandos po tiek daugelio metų? Pvz. Vakarams nėra jokio reikalo organizuoti propagandą bei įtikinti pasaulį apie esamą laisvę. Jei tokia laisvė yra Sov. Sąjungoje, kam dar reikalinga milijonus rublių kainuojanti propaganda? Šis faktas rodo, kad Lietuva ir kiti R. Europos kraštai tebėra kalėjime. Ir jokia propaganda, net ir pati stipriausia bei sumaniausia, negali paversti kalėjimo laisvės šalimi. Nuolatinis kalbėjimas apie laimingą sovietinį žmogų yra tapęs pasityčiojimu. Juk ar gali kalbintis jaustis laimingu, nors ir tūkstančius kartų girdėdamas tą patį laimės žodį? Niekaš! Be to, Lietuvą kalėjime mato gausūs lankytojai, turį drąsos į viską žiūrėti savomis akimis. Jie liudija pasauliui slogią dabarties būklę.

IŠEIVIA, matydama savo tėvynę Lietuvą sovietiniame kalėjime, negali nurimti. Neturėdama fizinės jėgos, ji negali sugriauti sovietinio kalėjimo sienų, tačiau ji turi pakankamai jėgų belstis į galingųjų duris ir priminti, kad tautų laisvėjimo laikais visa eilė tautų tebėra sovietiniame kalėjime. Tam ji panaudoja visas galimas progas, kad Lietuvos klausimas nuolat būtų gyvas pasaulinėje viešumoje. Ji beldžiasi į Jungtinių Tautų delegacijų duris, dalyvauja per savo atstovus įvairiose tarptautinėse konferencijose, lanko atsakingus pareigūnus, informuoja pasaulinę spaudą, rengia demonstracijas ir t.t. Kai Kanados sostinėje susirinko Helsinkio akto peržiūros ekspertai, mūsų išeivijos atstovai drauge su estais ir latviais surengė demonstraciją, suorganizavo parodą, kurioje atsispindėjo sovietiniai žmogaus teisių pažeidimai, įteikė atitinkamus memorandumus dalyvaujantioms delegacijoms. Visa tai vyksta toli nuo Lietuvos, tačiau jos kalėjimo viršininkai tai mato ir girdi. Šią vasarą išeivijos pastangos bus telkiamos Skandinavijoje — Danijoje, Suomijoje ir Švedijoje, t.y. ties Lietuvos vartais į laisvąjį pasaulį. Iki šiol panašūs žygiai buvo rengiami daugiausia Šiaurės Amerikoje. Šiais metais, kai Lietuvos paverėjai mini savo "pergalę" sukaktį dainų švente ir kitais renginiais, išeivija rengia pasibeldimą į pasaulio sąžinę ties Lietuvos vartais.

MINIMASIS renginys pavadintas Taikos ir laisvės ryžto žygiu. Jis apima politinę ir kultūrinę sritį. Jame dalyvaus ir vyresnioji karta, ir jaunimas. Kopenhagoje, Danijos sostinėje, rengiamas tarptautinis teismas, kuriame bus pateikti kaltinimai Sov. Sąjungai, neteisėtai okupavusiai bei karine jėga prisijungusiai Baltijos valstybes ir pažeidusiai žmogaus teises tuose kraštuose. Bus iškviesti kompetentingi liudininkai ir priimta dokumentinė medžiaga. Dar neskelbiamos būsimų teisėjų pavardės, tačiau galima spėti, kad bus pakviesti tarptautinėje plotmėje žinomi asmenys, kuriais domisi pasaulinė spauda. Baltiečių jaunimas, daugiausia latvių iniciatyva, suplanavo žygį į Helsinkį į Stockholmą, kur vyks įvairūs kultūriniai renginiai, įskaitant ir ekskursinę kelionę laivu po Baltijos jūrą. Visa tai sudaro platų užmojį, skirtą proveržiui į pasaulinę viešumą tada, kai sovietiniai paverėjai triumfuoją savo tautų kalėjime. Baltijos kraštų sostinėse paverėjai skelbs sovietinę "laisvę", o Skandinavijos sostinėse kalbės išeivija apie sovietinį tautų kalėjimą. Tikimasi, kad pastarosios žodis, tartas ties okupuotų Baltijos kraštų vartais, pasieks ne tik Skandinaviją, ne tik Vakarų pasaulį, bet ir patį Sov. Sąjungą. Prie to užmojo prisidės gausi baltiečių išeivija, ypač Švedijoje. Telydi juos gera sėkmė!

KANADOS ĮVYKIAI

Kaltintojai ir kaltinamieji

Spaudoje vis dar netrūksta pranešimų apie II D. karo nusikaltėlių įjieskančią komisiją, kurios vadovu buvo paskirtas Kvebeko aukščiausio teismo teisėjas Jules Deschenes. Savo oficialų pranešimą ir rekomendacijas jis turi paruošti iki š. m. gruodžio 31 d. Kaltintojų grupėje pirmu smuiku groja Los Angeles mieste įsteigto S. Wisenthalio centro atstovas Kanadoje S. Littmanas. Jis daro spaudimą komisijai spartinti nusikaltėlių pajieskas, nes tie nusikaltėliai sensta ir gali numirti. Esą reikia nedelsiant pradėti teismus Kanadoje arba juos grąžinti į tuos kraštus, kur buvo atlikti nusikaltimai. Pasak S. Littmano, Kanadon pokario metais atvyko apie 3.000 karo nusikaltėlių, kurių pora tūkstančių turėtų būti dar gyvi. Kanados ukrainiečių komiteto advokatas J. Gregorovičius teisingai

pastebėjo, kad teismų negalima pradėti, kol yra tik nepagrįsti kaltinimai. Esą S. Littmanui atrodo, kad kiekvienas Kvebeko aukščiausio teismo teisėjas Jules Deschenes. Savo oficialų pranešimą ir rekomendacijas jis turi paruošti iki š. m. gruodžio 31 d. Kaltintojų grupėje pirmu smuiku groja Los Angeles mieste įsteigto S. Wisenthalio centro atstovas Kanadoje S. Littmanas. Jis daro spaudimą komisijai spartinti nusikaltėlių pajieskas, nes tie nusikaltėliai sensta ir gali numirti. Esą reikia nedelsiant pradėti teismus Kanadoje arba juos grąžinti į tuos kraštus, kur buvo atlikti nusikaltimai. Pasak S. Littmano, Kanadon pokario metais atvyko apie 3.000 karo nusikaltėlių, kurių pora tūkstančių turėtų būti dar gyvi. Kanados ukrainiečių komiteto advokatas J. Gregorovičius teisingai

Teisėjas J. Deschenes į komisijos posėdžius lig šiol įsileido tik Kanados žydų kongreso, jų "B'nai B'rith" organizacijos žmogaus teisių komiteto, ukrainiečių I-sios divizijos veteranų draugijos atstovus, tuos, kurie liudininkų apklausinėjimo teise. Įsiskverbti bandė Kanados serbų ir kroatų atstovai. Serbai nori, kad būtų teisiami juos ir žydus žudę kroatų, o pastarieji nori įrodyti, kad iš tikrųjų kroatai dalyvavo rezistencinėje veikloje prieš vokiečius. Jiems ir kitų tautybių atstovams bus leista įteikti savo pareiškimus komisijai (Nukelta į 8-tą psl.)

Lietuvių grupė baltiečių demonstracijoje š. m. gegužės 8 d. Kanados sostinėje Otavoje, kur vyksta Helsinkio akto peržiūros konferencija. Baltiečiai protestavo prieš sovietinius žmogaus ir tautos teisių pažeidimus. St. Dabkus

PRANEŠIMAS IŠ SUVALKŲ TRIKAMPIO

Lenkijos lietuvių rūpesčiai

Seinų problemos išsprendimas tėra dalinis — ten reikia lietuvių kunigo

Suvalkų trikampio lietuviai yra dėkingi išeivijos tautiečiams, padėjusiems laimėti lietuviškas pamaldas Seinų bazilikoje. Tai reikšmingas žingsnis šio krašto lietuvių gyvenime, laimėtas po ilgų metų kovos. Už jį tenka dėkoti ir naujamam Lomžos vyskupui Paetziui, kuris suprato lietuvių troškimus.

Kiek matyti iš laiškų ir kartais gaunamų išeivijos spaudos iškarpų, lietuvių išeivija per daug optimistiškai žiūri į Seinų problemos išsprendimą. Taip, lietuviškos Mišios leidžiamos kas sekmadienį, bet tik 2 v.p.p. Ūkininkams tai labai nepatogus laikas, o dauguma parapijiečių yra ūkininkai. Lietuviškų Mišių laikyti atvažiuoja kaimyninės parapijos klebonas kun. J. Macek po pamaldų savoje Smalėnų parapijoje. Jis yra lenkas, bet krikščioniškas — mokėdamas lietuvių kalbą, mielai patarnauja ir lietuviams. Bet jis yra per daug užimtas — negali visais atvejais patarnauti lietuviams. Krikščionių, jungtinių, laidotuvių atvejais Seinuose sunku prisišaukti kunigą Maceką ir dėl to anos apeigos ir toliau atliekamos lenkų kalba.

Tai rodo, kad Seinuose būtina reikalingas lietuvis kunigas, pajėgiantis aptarnauti lietuviškąją parapijos dalį. Deja, tokio kunigo kol kas nematyti. Ir tai ne dėlto, kad Lenkijoje nebūtų lietuvių kunigų. Jų yra, bet vyskupai juos laiko lenkiškose parapijose, o lenkus kunigus siunčia į lietuviškąsias. Pvz. lietuvių kunigai — B. Kuculis, A. Rukšta, A. Jurkevičius darbuojasi lenkiškoje parapijoje. Iš jų tik kan. A. Jurkevičius aptarnauja ir Wrocławio bei apylinkių lietuvių.

Seinuose yra steigiamas salėziečių centras. Buvo tikėtasi, kad jame apsigyvens ir salėziečiai kun. Izidoriūs Sadauskas, bet jis kažkodėl išvyko Kanadon, kur, mūsų žiniomis, lietuvių kunigų netrūksta. Seinuose jis būtų labai reikalingas — galėtų aptarnauti ir lie-

tuvius, ir lenkus, nes gerai mokė abi kalbas.

Nesant Seinuose pastovaus lietuvių kunigo, nukentėta tikybinių jų reikalai: nėra lietuviškos katechizacijos nei paruošimo kitiem sakramentams. Net jungtuvės ir laidotuvės atliekamos lenkų kalba. Tuo būdu vyksta ir toliau lietuvių lenkinimas, ypač priaugančios kartos. Jei ten klebonu būtų lietuvis kunigas, tikriausiai sugebėtų aptarnauti abi tautybes — lietuvių ir lenkus, respektuodamas abiejų teises. Dabartinis klebonas Rogovskis yra pasižymėjęs lenkišku nacionalizmu ir lietuviams jokio palankumo nerodo. Mišrioje parapijoje reikia tolerantiško klebono.

Lenkijoje šiuo metu ruošiami pasauliečiai tikybos dėsnyčiai, ypač ten, kur trūksta kunigų. Mokyklose tikybos dėsnytas draudžiamas, bet leidžiamas už jos ribų — parapijų arba kitose patalpose. Pvz. Punsko lietuvių gimnazijoje tikyba negali būti dėstoma. Tuo turi pasirūpinti vietos klebonas. Lietuvių pasauliečiai galėtų ateiti į pagalbą šioje srityje, bet dar nėra paruošę asmenų. Trys Suvalkų trikampio lietuvės buvo padavusios prašymą į paruošiamuosius kursus, bet nebuvo priimtos lenkų vadovų.

Šventovė Vidugiriuose?

Vykstant lietuvių-lenkų kovai dėl pamaldų Seinuose, lenkų dvasiškija sugalvoja naują planą, kuris turėtų nejučiuomis atitraukti lietuvių nuo Seinų bazilikos ir susilpninti Punsko parapijos lietuviškumą. Pagal tą planą, turi būti pastatyta nauja šventovė Vidugiriuose, 10 km. nuo Seinų ir 14 km. nuo Punsko.

Tai velionies vyskupo Sasnovskio planas. 1968 m. jis lankėsi tose apylinkėse ir patyrė, kad juo suinteresuotas Krasnavo kaimas, esąs ant ribos tarp Punsko ir Seinų. O tame kaime yra apgyvendinti buvę Lietuvos lenkai peoviakai (POW), kadaise rengę sukili-

mą Kaune Lietuvos valdžiai nuverst. Vyskupas, atsižvelgdamas į geografinę padėtį, vis dėlto nesutiko su Krasnavo pasiūlymu ir pasisakė už Vidugirius. Lietuviai šiam planui priešinosi, reikalaudami visų pirma leisti lietuviškas pamaldas Seinų bazilikoje.

Mirus vyskupui Sasnovskui ir atvykus naujam vyskupui Paetziui, padėtis pasikeitė, nes pastarasis leido lietuviškąsias pamaldas Seinų bazilikoje. Matyt, skatinamas bei informuojamas nacionalistai nusiuteikusias dvasiškijos, naujasis vyskupas pradėjo judinti senąjį Vidugiriu planą. Lietuviai, prisimindami nemalonų praeitį, ir dabar abejingai žiūri į tą sumanymą. Tiesa, yra ir šalininkų naujojo projekto, tačiau kita dalis tebėra jam aiškiai priešinga. Ji tebemano, kad naujoji šventovė ir klebonija Vidugiriuose bus naujas lenkinimo centras. Jin bus atsiųstas lenkas kunigas, kuris, kaip ir kiti, rūpinsis vietinių žmonių lenkinimu. Gauti lietuvių kunigą nėra vilties. Jeigu ligi šiol lietuvių parapijas aptarnauja lenkai, tai kaip galima tikėtis lietuvių kunigo Vidugiriuose! Statyti šventovę savo lėšomis tam, kad jį tarnautų lenkinimui, reiškia kenkti sau.

Yra ir kitaip galvojančių lietuvių. Jų nuomone, reikėtų visų pirma tinkamai sutvarkyti lietuvių aptarnavimą bei katechizaciją Seinų parapijoje, antra, išgauti tvirtą vyskupijos pažadą, kad naujoje Vidugiriu parapijoje bus lietuvis kunigas klebonas ir aptarnaus lietuvių jų kalba, kitaip sakant, bus tikra prasme lietuviška parapija. Tai turėtų būti garantuota oficialiu vyskupijos raštu. Jeigu tai bus tik iš kitur atvykstančių kunigų aptarnaujama šventovė, vargu ar apsimoka ją statyti, nes vis tiek žmonėms reikės kreiptis kitur.

Minėtasis planas yra paves-tas vykdyti Punsko parapijos (Nukelta į 3-čią psl.)

Pasaulio įvykiai

VALSTYBĖS SEKR. G. SHULTZAS TUREJO PASITARIMUS SU Egipto prez. H. Mubaraku, Jordanijos karalium Huseinu ir Izraelio premjeru Š. Peresu. Siekiama pradėti derybas dėl Izraelio okupuotos vakarinės Jordano upės pakrantės. Jordanas savo delegacijon nori įjungti tris palestiniečių atstovus, bet Izraelis nesutinka, kad jie būtų PLO organizacijos nariai, kol ji oficialiai nėra pripažinusi Izraelio valstybės. J. Arafatas yra pasiruošęs tokiam pripažinimui, jeigu būtų suteikta laisvo apsisprendimo teisė vakarinėje Jordano pakrantėje gyvenantiems palestiniečiams. Šios kliūtys tebėra neišspręstos. Birželio 1 d. yra numatytas galutinis Izraelio kariuomenės pasitraukimas iš Libano. Libane prie Izraelio sienos įrengiama 5-12 mylių pločio saugumo zona, kurią kontroliuos

Izraelio apginkluota krikščionių milicija. Nuogastaujama, kad tūkstantį vyrų turinti milicija neįstengs sulaikyti dėl ilgos okupacijos įtūžusių mahometonų siūtų. Gali vėl prasidėti Izraelio kaimų apsaudymai pasienyje. Izraelį vis dar smaugia nepažabota infliacija, pernai pasiekusi 445%. Premjero Š. Pereso vadovaujama koalicinė tautinės vienybės vyriausybė, įvedusi atlyginimų ir kainų kontrolę, šiomet infliaciją sumažino iki 310%. Dabar jis vėl nori, kad parlamentas leistų pajamų mokesčio padidinimą ir valdžios išlaidų sumažinimą bilijonu dolerių. Priešingu atveju Š. Peresas grasina atsistatydinimu. Tada vėl reikėtų parlamento rinkimų. Darbo federacijos rinkimai liudija Š. Pereso darbiečių sustiprėjimą. Už darbiečių kandidatų balsavo 66,7% rinkėjų, už vicepremjero J. Šamiro Likudo bloko — 21,4%.

Popiežiaus gimtadienis

Jonas-Paulius II 65 metų amžiaus sulaukė Belgijoje, kur jis buvo sutiktas šilčiau, negu liberalių reformų reikalaujančioje Olandijoje ir Liuksemburge. Apsilankęs I D. karo karių kapinėse, jis pasmerkė ginklavimosi varžybą, skatino siekti taikos, bet taipgi pabrėžė, kad žmonija turi teisę gintis nuo agresorių. Belgijos vyskupas Jonas-Paulius II prasiitarė, kad II-ji Vatikanio santaryba, norėjusi sumoderinti Katalikų Bendriją, kartais atnešė kai kurių nesutarimų katalikų eilėse. Bendrija betgi turi laikytis pagrindinių savo dogmų, kurios negali būti keičiamos. Gimtadienio proga Jonui-Pauliui II Mecheleno arkivyskupijoje buvo iškeptas didelis tortas su Šv. Petro bazilikos imitacija Vatikane.

Kova su girtavimu

Sovietų Sąjunga paskelbė kovą epidemines proporeijas pasiekusiam alkoholizmui. Sekančiais metais bus sumažinta degtinės gamyba, sustabdyta alkoholio gamyba iš vaisių. Lig šiol jaunimas galėjo gerti nuo 18 metų amžiaus, o dabar turės laukti 21 metų. Padidina-mos baudmės už nelegalų samagono gaminimą, už gėrimą

viešose vietose arba pasirodymuose jose girtame stovyje. Girtas automobilio vairuotojas, nutvertas pirmą kartą, susilauks apie 100 rublių baudos, neteks leidimo vairuoti iki 3 metų. Alkoholikai bus gydomi specialiose darbovietėse. Kova su girtavimu jau seniau paskelbė valdžion atėjęs kompartijos vadas M. Gorbačiovas. Dabar imamasi konkrečių priemonių. Degtinės pardavimas betgi nebus apribotas, kainos nebus padidintos. Žadama įsteigti visą Sovietų Sąjungą apimančią blaivinukų draugiją. Statistikos duomenys liudija, kad dėl girtavimo daug darbininkų neateina į darbą. Alkoholis yra pagrindinė anks-tvyos mirties ir skyrbybų priežastis. Dėl jo įvyksta 80% visų žiaurių nusikaltimų.

Smūgis komunistams

Italijos komunistų partija, didžiausia V. Europoje, susilaukė skaudaus smūgio vietiniuose rinkimuose. Jos vadas A. Natta tikėjosi, kad komunistai taps stipriausia partija Italijoje, bet šikart jie tegavo 30,8% balsų. Už krikščioniškus demokratų balsavo 34,7%. Socialistų premjero B. Craxio koalicinę vyriausybę sudaro krikščionys demokratai, socialistai, respublikininkai, socialdemokratai ir liberalai. Vietiniuose rinkimuose jų kandidatai surinko 57,5% balsų. Lig šiol komunistai valdė šešis didžiuosius Italijos miestus. Dabar jų kontrolėje liko tik du — Bolonija ir Florencija.

Pašalino partiečius

Lenkų kompartijos centro komitetas patvirtino dviejų aukštų partiečių kritimą. Iš politbiuro ir centro komiteto pasitraukė M. Milewskis, kuriam teko prižiūrėti vidaus reikalų ministeriją, kai milicijos karininkai nužudė kun. J. Popieliuską. Tada tą priėžiūrą iš M. Milewskio perėmė jats kompartijos vadas gen. W. Jaruzelskis. Atrodo, jo pasitraukimas yra susietas su kun. J. Popieliuskos nužudymu. Kitas centro komiteto narys J. Zimnickis ne tik buvo atleistas iš komiteto, bet ir išmestas iš kompartijos dėl jos principų pažeidimo.

Šiame numeryje:

Ties Lietuvos vartais

Baltiečių taikos ir laisvės ryžto žygis Skandinavijoje

Lenkijos lietuvių rūpesčiai

Dabartinis Seinų problemos išsprendimas tėra dalinis

Didžiųjų karo audros

Čekoslovakijon patekusių lietuvių būrelis pasiekė Vokietiją

Už Lietuvą kovojęs ir kentėjęs

A. a. generalas Stasys Raštikis palaidotas Kalifornijoje

Kai Vilniun įžengė raudonarmiečiai

Įvykiai pagal lenkų rašytojo J. Mackiewicz atsiminimus

Dimitravo dvaras — dabar muziejus

Įspūdziai turistai, apsilankiusio okupuotoje Lietuvoje

Mokykla, išleidusi 794 abiturientus

Toronto Maironio mokykla, paminėjusi savo sukaktį

Toronto "Gintarui" 30 metų

Buvusio šokėjo atsiminimai apie pirmuosius žingsnius

Dailininkas Dobužinskis apie Čiurlionį

Vertimas atsiminimų iš rusų kalbos apie mūsų tautietį

Tvankstės pilyje

Nauja knyga vaikams "Algis Trakys ir Taksukas Šleivys"

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — \$20, pusmetinė — \$11, mėmė — \$25 (Amerikoje — JAV doleriais).
Pavieniai numeriai — 50 ct.

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$20.00 per year, \$11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509. U.S.A. Second class postage pending at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

RELIGINIAME GYVENIME

Okupuotoje Lietuvoje išleistas 1985 metų "Katalikų kalendorius-žinynas". Leidinį paruošė kun. Jonas Mintaučkis, redagavo kun. Vaclovas Aliulis. Mintis homilijoms-pamoksams parašė kunigai — Vytautas Bričius, Zenonas Degutis, Adolfas Grušas, Virginijus Lenkaitis, Kazys Meilius. Kalendorius atspausdintas su okupacinės valdžios leidimu. Apima 288 psl. Įdėtos liturginės žinios, instrukcijos, statistinės žinios, kunigų bei šventovių sąrašai, mirusių kunigų biografijos ir t.t.

Pagal okupuotoje Lietuvoje išleistą 1985 m. katalikų kalendorių, 1984 m. ten buvo 630 šventovių, kurių 146 (1983 m. — 139) neturėjo savų kunigų, 5 vyskupai, 486 (492) klebonai bei administratoriai, 64 (66) vikariai, 114 (116) altarištų, rezidentų, ligoninių, 16 (17) dirbančių kuriose ir seminarijose. Iš viso kunigų — 680 (1983 m. — 691). Kitose respublikose 1984 m. dirbo 8 kunigai (1983 m. — 9) iš Lietuvos.

Vladas Lapienis kovotojas už religijos ir žmogaus teises sovietų okupuotoje Lietuvoje, š. m. kovo 29 d. Vilniuje vėl buvo nubaustas ketverių metų lageriu ir dvejų metų tremtimi už rašymą savo pergyvenimų sovietiniame lageryje. Jis pirmą kartą buvo nubaustas 1976 m. penkerių metų kalėjimu bei lageriu už "LKB kronikos" platinimą. V. Lapienis yra 79 m. amžiaus, silpnos sveikatos. Yra parašęs 1984 m. keletą protestų prokurorui ir Saugumo viršininkui.

Trinitorių vienuolija, turinti savo vienuolyną JAV-se, prie Baltimorės, susidomėjo lietuvišais kalniniais Sovietijoje. Ši vienuolija buvo įsteigta XII š. vaduoti krikščionims belaisvams, patekusiems į arabų rankas. Vėliau ši vienuolija savo pajėgas nukreipė į misijas. Pastaruoju metu ji pradėjo domėtis persekiojamais krikščionimis Sovietijoje. Su vienuolijos vadovybe tuo reikalu tarėsi Religinės lietuvių šalpos steigimo vedėjas kun. K. Pugevicius ir jo pavaduotoja M. Skabeikienė. Pastaroji kalbės apie Lietuvą trinitorių vienuolių metu, š. m. birželio mėnesį.

"Los Angeles Times" 1985.IV.25 išspausdino išsamų reportažą apie Los Angeles mieste, Kalifornijoje, surengtas svarstybas bei apklausas apie kovą už religijos laisvę Sov. Sąjungoje. Dalyvavo iš Sov. Sąjungos ištremtas 1980 m. fizikas Juri Yarim-Agae, istorijos prof. Kent R. Hill, žydų organizacijos National Conference on Soviet Jewry viceprim. E. Robin, G. Damušytė, rusų redaktorė O. Stacevich. Kalbėtojai lietuvių daugiasia žydų persekiojimą Sov. Sąjungoje.

G. Damušytė apibūdino Lietuvos tikinčiųjų diskriminaciją, išskeldama vėliausius persekiojimo pavyzdžius iš "LKB kronikos", kaip studento R. Žemaičio nuteisimą už dalyvavimą religinėje procesijoje. Ilgiau stovėjo prie Lietuvos kunigų — A. Svarinsko, S. Tamkevičiaus ir J. K. Matulionio suėmimo bei Lietuvos Helsinkio grupės nario kun. B. Laurinavičiaus nužudymo. Ji išdėstė, kaip sovietai, administraciniais būdais varžydami Kauno seminariją bei tikinčiųjų vadus, įskaitant tremtinį vyskupą J. Steponavičių, — trukdo religinį gyvenimą Lietuvoje. Pasak G. Damušytės, Lietuvoje rezistencija klesti, nors ir sunkiausiose sąlygose: Katalikų Bendrijos vaidmenį stiprina faktas, kad jos dvasinės autoritetas yra už Sovietų Sąjungos ribų — Vatikane; gyva pogrindžio spauda atkreipia Lietuvos gyventojų bei pasaulinės visuomenės dėmesį į Lietuvos gyvenimo tikrovę.

Po jos kalbos Los Angeles tarptautinė koalicija, susidaranti iš devynių miesto bei reli-

ginių pareigūnų, pateikė klausimus, jų tarpe vieną apie vienuolių likimą Lietuvoje. Damušytė aiškino, kad po karo sovietai uždarė visus vienuolynus bei vienuolijas, bet anot, pogrindžio šaltinių, yra 2500 slapty vienuolių.

Vatikano vienuolių ir pasaulietiško įstaigų kongregacija nutarė į savo rankas paimti naujosios basųjų karmelitų konstitucijos rašymą, nes karmelitai tarpe dėl šio reikalo kilo didelių ginčai, vedą į vienuolijos skilimą. Kongregacija pareiškė, jog rašysianči konstituciją, atsižvelgdama į vienuolijos steigėjos šv. Teresės Avilietės intencijas bei dvasią, vienuolijos tradiciją ir II Vatikano santarybos nutarimus.

Romuald Spasowski, 64 m. amžiaus buvęs komunistinės Lenkijos ambasadorius Jungtinėse Tautose ir 1981 m. pasitraukęs iš savo pareigų bei paprašęs JAV politinės globos, kai Lenkijoje buvo įvestas karo stovis šiomis dienomis buvo pakrikštytas. Jis parašė, kad dabar jaučiaš tikrai išjūngęs į lenkų tautos kovą už laisvę, nes dauguma lenkų eš katalikai, ir jis dabar tapęs vienu iš jų. Buvusį diplomata po ilgo pasirošimo pakrikštijo Filadelfijos arkivyskupas kard. John Krol.

Vysk. Bonaventura Kloppenburg, OFM, žymus brazilas teologas ir tarptautinės Vatikano teologinės komisijos narys, savo redaguojamame "Concilium" žurnale pasisakė prieš daugumos brazilų vyskupų siūlymą palikti ramybėje kun. Leonardo Boff, OFM, išleistą knygą "Bendrija: charizma ir valdžia". Jis siūlo įsakyti, kad ta knyga būtų išimta iš apyvartos, nes esanti labai pavojinga teologinėje srityje nepasiruošusiems asmenims, parapųjų darbuotojams bei klierikams. Jis pareiškė, kad kun. Boff turėtų pats iš apyvartos išimti ir eilę kitų savo veikalų. Jo raštai esą pavojingi, nes paneigia pagrindines katalikų tiesas.

Olandijoje praveistas katalikų apklausinėjimas rodo ten labai susiklosčiusią K. Bendriją. Pagal visosios nuomonės tyrinėjimų bendrovės "Nipon-interview" duomenis, daugumas Olandijos katalikų nesutinka su K. Bendrijos mokymu abortų, gimimų kontrolės, ištuokų ir būtinio celibato kunigams klausimais. 60% apklausintų katalikų yra nepatenkinti naujų vyskupų Olandijai paskyrimais, nurodo, kad paskirtieji vyskupai esą per daug konservatyvūs ir nesileidžia į diskusijas su pasauliečiais. 57% pasisako už moterų šventinimą kunigėmis. Apklausinėjimų rezultatai buvo paskelbti kovo mėnesio pradžioje savaitiniame olandų žurnale "Elseviers". Buvo apklausinti 1,066 katalikai iš 5,5 milijonų Olandijoje gyvenančių katalikų. Tame pačiame žurnale buvo išspausdintas ir pasikalbėjimas su Olandijos primu arkiv. Adrianu J. Simonis. Arkivyskupas kritikavo praveistą apklausinėją kaip neatstovaujanti katalikų nuomonę, nes apklausinėtųjų katalikų tarpe buvo rasta, jog tikrai 23% reguliarių lanko sekmadieniais pamaldas. 43% apklausintųjų pareiškė, kad popiežiaus numatytas apsilankymas Olandijoje gegužės mėnesį jiems neturės jokios reikšmės, o 27% pareiškė tiesiog nenorį, kad popiežius apsilankytų. Iš kitos pusės, 24% pasisakė laukia popiežiaus apsilankymo, o 3% — labai pritarė jo lankymuisi Olandijoje. 24% pasisakė, kad popiežiaus apsilankymas Olandijoje sustiprins katalikų tikėjimą ir juos tvirčiau sujungs. Iš apklausinėjimo atsakų nuosimėjų aiškiai matyti, kad prieš popiežių ir tikėjimo praktiką pasisakė tik tie, kurie savo tikėjimo yra atsisakę.

Kun. J. Stš.

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Tolimesnė kelionė

Kunigas Petras ir aš, matydami, kad raudonosios hordos stovi užėmusius pusę Europos, ryžomės keliauti dar toliau į Vakarų pasaulį. Wiurzburgas ir buvo mudviejų paskutinis bendro kelio galas. Nors ir norėjome tęsti gyvenimo kelią kartu viena kryptimi, tačiau likimas mus pastatė į kryžkelę.

Kunigas Petras susipažino su vienu Liuksemburgo karininku, kuris jų valdžios buvo atsiųstas į Wiurzburgo lagerį išgabenti savo tautiečius į tėvynę. Tas karininkas kunigą Petrą Ažubalį leido, nors ir nelegaliai, kartu su liuksemburgiečiais "imigruoti" į jų kraštą.

Norėjau ir aš ten pakliuti, bet nebūdamas dvasiškiu, turėjau eiti oficialiu keliu per konsulatą. Aš prisiplakiau prie išvykstančio prancūzų ešalono, pateikdamas traukinio vadovui Lietuvos atstovybės adresą su pareiškimu, kad aš Paryžiuje 1939 m. gyvenau. Tuo patikėjo, ir aš buvau laikomas tremtiniu iš Prancūzijos.

Kunigui Petrui kelionė į Liuksemburgą pavyko gerai. Liuksemburgo dvasinė katalikų vadovybė, kaip nukentėjusį nuo nacių dvasiškį, mielai priėmė ir apgyvendino Mondoro kurorto seselį elzbietiečių vienuolyne. Taip jis čia 1945 m. birželio mėnesį buvo aprūpintas butu bei maistu, mokėsi prancūzų ir anglų kalbų.

Liuksemburge

Kun. Petras, pagyvenęs Liuksemburge apie tris mėnesius, nerimo ir man laisšką po laiško rašė į Paryžių, pildydamas savo pareiškimą, atsisveikinant Wiurzburge: "Tikiuosi, kad mūsų draugystė, užmegzta bandymo ir vargo valandose, neišblės, kaip ryto rūkas, bet priešingai — sužibės ateityje saulės spindulių blizgėjime". Kunigas Petras, prieš darydamas svarbesnį sprendimą, visada parašydavo apie savo projektą laiške man. Taip dabar mūsų draugystė buvo palaikoma laiškais. Iš jo laišku matyti, kaip jis sielojasi, rūpinasi savo giminačių likimu.

Štai viename laiške 1945. VIII jis rašė: "Vienam kur nors sėdėti pas seses Mondorfe yra dar labai menkas dalykas, bet sielotis dėl kitų ir jiems padėti, jei pačiam ir blogiau eitųsi, tai vis dėlto išeis pliusas bendroje sąskaitoje". Paskutinis jo projektas buvo visus savo šeimos narius sujieskoti ir sugabenti į Liuksemburgą. Motina gyveno Čekoslovakijoje Jihlavoje, brolis Jonas kažkur prie Hanoverio, brolis Stasys, buvęs karys, nežinia kur, o jo žmona su trim mažais vaikais — Wiurzburgo lageryje.

Pagaliau kun. Petras gavo pranešimą iš Čekoslovakijos, kad jo brolis Stasys, buvęs karys, ten atsirado. Ši žinia paskatino kun. Petrą vykti dabar jau į komunistinę Čekoslovakiją, gelbėti likusių ten savo giminačių. Jis man rašė: "Tai būtų per daug nekrikščioniška ir tiesiog akiplėiška juos apleisti ir ramiai čia sėdėti. Vyksiu jų įsiekoti ir suvesti į krūvą. Gal ir apie seserį Miliutę, ištremtą į Sovietų Sąjungą, ką nors iš komunistų sužinosiu. Žinoma, visa tai yra rytojaus fantazija. Bet argi mūsų nūdienis gyvenimas juo labiau nėra panašus į fantaziją — be tėvų ir tėvynės, kaip amžini žydai, blaškomi svetimausių jūroje? Šypsmės, kai nors vienas, kad ir mažytis, laimingesnis saulės spindulėlis mus aplanko."

Vėl Čekoslovakijoje

Kun. Petras mėgo kariškis ir su jais visada rasdavo bendrą kalbą. Jis susidraugavo su dviem čekų karininkais, kurie čia buvo jau naujosios komunistų valdžios atstovai ir ruošėsi tarnybiniams reikalais vykti automobiliu į savo tėvynę.

Tas "mažytis laimingesnis saulės spindulėlis" šį kartą

Didžiųjų karo audrose

A. a. kunigo Petro Ažubalio ir kitų tautiečių pergyvenimai bei nuotyčiai II D. karo metu, įieškant kelių į laisvę

PETRAS VILUTIS

kun. Petrą tikrai aplankė, ir jis kartu su tais dviem čekų karininkais iškeliavo į Čekoslovakiją 1945 m. rugsėjo 18 d. Laimingai pasiekė Jihlavą IX. 25. Čia pas seses vienuoles rado ne tik sveiką savo motiną, bet ir vyresnį savo brolį Stasį, buvusį vokiečių kariuomenės karį. Mat lūžtant frontui, Stasys atsipalaidavo nuo vokiškojo kariuomenės dalinio, pakeitė karišką uniformą civiline, sviedė visus dokumentus į griovį ir pėsčias atkeliavo į Čekoslovakiją pas savo motiną. Jis čia gavo darbo pas vieną čekų ūkininką.

Stasys, mokėdamas rusų kalbą, neva kaip persekiotas vokiečių, turėjo daug simpatijų pas čekų raudoniuokus ir buvo laikomas nusipelnusiu "revoliucijai". Todėl čekų įstaigos pasiūlė jam net ūkį Sudetų krašte.

Kun. Petras iš buvusios vokiečių viešpatavimo metu kunigų internavimo vietovės Zasmuky gavo pažymėjimą iš "Narodni Vībora", kad jis ten buvo internuotas ir iš nacių nagų gudriai pabėgo. Tas jam irgi priskaityta prie nuopelnų. Todėl čekų komunistinė valdžia suteikė jam miesto piliečio teises, o kiek vėliau — ir visos respublikos. "Narodni Vībora" įstaiga davė jam privilegiją apsirūpinti reikmenimis naujam gyvenimui.

Pasikeitusios nuotaikos

Kun. Petras čia būdamas iki 1946. II. 17 gerai susipažino su pakitėjusiu Čekoslovakijos gyvenimu, patekusių į komunistines roles. Diena iš dienos gyventojų būklė blogėjo. Čekai prarado laisvės visos srityse ir turėjo šokti kaip Maskva diktavo, ne tik politinėje, bet ir ekonominėje, kultūrinėje, socialinėje bei visuomeninėje srityje. Žodžiu, komunizmas tapo visų sričių dievaitis.

Kiek čekai rusų karštai laukė, taip dabar, jiems čia atvykus, jų be galo nekenė, ypač dėl kareivių nuolatinių plėšikavimų, laikrodžių atėmėnėjimo, moterų prievartavimo.

Prieš karą pabaigta, dar vokiečiams čia viešpataujant, vienuolės sesuo Miriam ir kitos Jihlavo vienuolės, kaip ir visi čekai, teisingo dievino rusus kaip labai gerus žmones ir laukė jų, tų išsivajotų raudonųjų "išvaduotojų", laikydami juos labai kultūringais žmonėmis.

Štai atėjo tie "išvaduotojai" ir į Jihlavą. Žinoma, jie neaplenkė ir vienuolyno. Juk reikėjo "išvaduoti" ir seses iš senų "prietarų", todėl pasikėsino į seselių rūtų vainikėlius. Seselių prašymai ir gaudinimai amžinybėje bailsia mirtimi buvo silpnas ginklas ir greičiau galėjo tųjų pasiekti ir tą amžinybę.

Tai gi ne tik dvasiškių, bet ir visų čekų nuomonė apie "kultūringųjų" raudonųjų "išvaduotojų" gerumą visiškai pasikeitė.

Atgal į Liuksemburgą

Kun. Petras, būdamas Čekoslovakijoje šiek tiek "privilegiuotas", kaip nukentėjęs nuo vokiečių nacių, suorganizavo visą grupę lietuvių: Valę ir Aldoną Markevičiutes, kun. J. Aranauską, savo brolį Stasį, savo motiną ir vieną ukrainietį. Visi patraukė į Vokietiją. Wiurzburgą, kurio tarptautiniame lageryje buvo E. Ažubalienė su trimis savo vaikais. Dabar jau ši Ažubalių šeimos dalis buvo sujungta, ir visi iškeliavo į Liuksemburgą, kur kun. Petras turėjo daug rūpesčių įkurdinti brolį Stasį gipso kasyklose, o motiną vienuolyne. Netrukus kun. Petras buvo paskirtas kapelionu į Schengen seserų elzbietiečių vienuolyną. Jis, čia eidamas kapeliono pareigas, nepamiršo ir lietuviškų reikalų — suorganizavo Liuksemburge gyvenančių lietuvių bendruomenę. Išrūpino iš Amerikos BAL-Fo pašalpas, išrašė Bendruomenę net 12 lietuviškų laikraščių. Jis ir pats daug rašė straipsnių į "Draugą", "Ameriką", "Darbininką". Taip pat jis dar atskvietė keletą lietuvių

iš Vokietijos ir čia surado darbo.

Kun. Petras dar kartą išvyko į Vokietiją įsiekoti savo brolio Jono. Jis aplankė keletą lietuvių stovyklų — lagerių stebėdamas ten jų gyvenimą. Savo brolį surado ir grįžo kartu su juo į Liuksemburgą.

Į Kanadą

Dabar atrodė, kad kun. Petras turėjo būti patenkintas ir ramus, turėdamas tvirtą kapeliono poziciją Schengene ir, svarbiausia, jų visa šeima buvo išgelbėta, sujungta. Taigi jo uždavinys atliktas. Dabar tik tenka laukti dienos, kada laisvės rytas Lietuvai išaš ir galės pajudėti į Tėvynę.

Kun. Petras sekė spaudą, svarstė politines žinias, klausėsi politinių radio komentų, kalbėjo su Liuksemburgo dvasiškiais, politikais ir priėjo išvadą, kurią ir man į Paryžių papirino: "Viena yra man tikra, jei ši Europos padėtis ilgėliau tęstųsi, kuo aš mažai abejoju, kad taip bus, — tai mūsų padėtis čia Europoje būtų panaši į žuvies kai tvenkinio vanduo baigia išsekti. Vadinas, ir kelio į laisvą Lietuvą netenka tikėtis, versta pajudėti toliau ir kurtis pastoviau su ilgesniais grįžimo į savo kraštą terminais".

Didžiausias lietuvių susigrūpavimas buvo Amerikoje ir Kanadoje. Todėl kun. Petras pradėjo susirašinėjimą su užjūriu. Aš, besilankydamas 1946 m. Belgijoje, gavau iš vienos lietuvių šeimos, gyvenančios Briuselyje, Kanados liet. katalikų moterų organizacijos adresą. Jos pirmininke tuo metu buvo ponija Užemeckienė.

Grįždamas į Paryžių, užsukau pas kun. Petrą į Schengena. Jis čia buvo gražiai įsitaisęs seselių vienuolyne, kur kapelionavo, koplytėlėje laikė Mišias ir sakė pamoksus. Tačiau čia jis nerimo — nėra lietuviškos parapijos, kur jis galėtų savo tautiečių dvasinius ir tautinius dirvonus purinti.

Atsimenu, tą vakarą linksmai mudu šnekučiavomės, aptardami ateities planus. Aš kun. Petrui juokaudamas pasakiau: "Štai Kanados lietuvių katalikų moterų draugijos adresas; jei jau taip nori išganyti lietuviškas dūšias bei jas atitolinti nuo pragaro nasrų, tai gali pabandyti per moterį. Žinai gi moters valdo pasaulį, jos galingos, visur prieina. Pabandyk!"

Po kiek laiko kun. Petras man rašė: "Žinai, kur tada adresą atvežei iš Briuselio tų kanadiečių moterų — Užemeckienės ir Jokūbyniūnės, panaudojau ir labai apsimokėjo. Ta ponija Užemeckienė, pasirodo, yra puiki moteris. Ji visa padarė, ką galėjo, ir štai man gavo sutikimą iš Toronto kardinolo J. C. McGuigan įvažiavimui į Kanadą. Mat, aš per tą poniją buvau pasiuntęs prancūzų kalba laišką, išdėstydamas trumpai Lietuvos vargus ir žiaurią rusų okupacinę prispaudą. Pasirodo, kardinolas sutiko mane įskviesti ir, kas dar geriau, atiduoti man Toronto mieste esančią lietuvių parapiją. Puikus dalykas — tada žmogus žinai kur važiuoji."

Tuo metu lietuvių parapijoje nebuvo lietuvių kunigo. Šios parapijos klebonas buvo airis, kuris nemokėjo lietuvių kalbos. Kun. Petras išvystė gyvą susirašinėjimą su Kanados lietuvišiais ir su kardinolu, kuris jam atsuntė affidavitą, ir jo kelionė į Kanadą dabar buvo garantuota. (Pabaiga)

Lietuvišką baldų dirbtuvę Torontė

Daromi nauji minkšti baldai ir apraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174

Bookbinding Studio "SAMOGITA"

meniškai įraš knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvis. Telefonas 625-2412 P. O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

A+ A

generolas STASYS RAŠTIKIS
1896 - 1985

Lietuvos respublikos vyras: nepriklausomybės kovų savanoris, kariuomenės vadas, krašto apsaugos ministeris. Lietuvių tauta pagarbiai prisimena ir liūdi, netekusi iškilaus valstybininko.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė reiškia gilią užuojautą velionies žmonai poniai ELENAI-MARIJAI RAŠTIKIENEI, giminėms ir artimiesiems.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba

A+ A

TEOFILAI KAUSIENEI

mirus,

jos seserį KASTULĘ KAŽEMĖKAITE, VL. ir A. KAZLAUSKUS, jų sūnų ir dukras su šeimom bei kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Br. ir M. Rickevičiai

A+ A

neužmirštamam mokslo draugui

JUOZUI SAKALUI

ir jo žmonai JADVYGAI

staigiai negrįžtamai iškeliavus,

brolių PRANA, jo šeimą ir artimuosius giliai užjaučiu —

St. Petersburg, Florida

A. Žulys

A+ A

ALBINUI SLIVINSKUI

mirus,

nuoširdžią užuojautą reiškiamo jo dukrai MARYTEI VAITKEVIČIENEI su šeima, sūnams — ALBINUI, JONUI su šeimomis ir kitiems giminėms bei artimiesiems —

P. J. Žaliauskai

A. V. Žaliauskai

V. O. Skukauskai

A. R. Grigoniai

P A D Ė K A

Mūsų mylimam sūnui ir broliui

a.a. KĘSTUČIUI-ANTANUI LESČIUI

atsiskyrus su šiuo pasauliu,

reiškiamo gilią padėką: klebonui kun. Juvenaliui Liaubai už maldas laidotuvių namuose ir šventovėje, kun. J. Staškui — kapinėse, solistui V. Verikaitiui už giedojimą šventovėje ir vargonavimą.

Nuoširdžiai dėkojame karsto nešėjams, giminėms ir draugams, kurie dalyvavo maldose ir palydėjo į amžino poilsio vietą.

Taip pat ačiū visiems už šv. Mišias, gėles, aukas "Tėviškės žiburiams", Kanados lietuvių fondui, užuojautas, o visoms ponions — už pyragus.

Tėvai Jonas ir Aleksandra Lesčiai ir sesuo Vita

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757

Namų telefonas 278-4529

Atstovas — St. Prakashas.

Tel. 233-4486

KAZLAUSKAS

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCEVALLES Ave. Tel. 537-1442 Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Lietuvių skyriaus parodoje, kuri buvo surengta Otavos "Chateau Laurier" viešbutyje. Jo artumoje vyksta Helsinkio akto peržiūros konferencijos posėdžiai. Iš kairės: inž. J. V. DANYŠ, KLB visuomeninių reikalų komisijos pirm. adv. J. KURAITĖ-LASIE, Lietuvių informacijos centro atstovė iš Niujorko G. DAMUŠYTĖ, "Amerikos balso" korespondentas iš Vašingtono

Nuotr. St. Dabkaus

Kai Vilniun įžengė raudonarmiečiai

Lenkų rašytojas J. Mackiewicz savo knygoje "Pasiduok dešinėj"

1920 m. liepos 12 d. Sovietų Sąjunga pasirašė sutartį su Lietuva, pripažindama jai Vilnių, Gardiną, Lydą ir kitas vietas. Sutarties pasirašymo metu Sov. Sąjunga kariavo prieš Lenkiją, ir lietuviai turėjo duoti sovietams tranzito teisę per savo kraštą.

Sovietai pripažino Lietuvai tas žemes, kurių jie neturėjo — ten dar šeimininkavo lenkai. Vilnių nuo Raud. armijos turėjo ginti gen. Aleksander Borusczak, kuriam Pilsudskis buvo įsakęs miestą ginti, tačiau įeiti nebūtų galima to padaryti, perleisti jį Lietuvai. Generolas nepadarė nei vieno, nei kito. Kai jį Vilnių dabartine G. Gajaus gatve liepos 14 d. jau buvo įjojusi Raud. armijos gen. Gajaus-Chano vadovaujama kavalerija, lenkai, bėgdami iš miesto, perleido jį Lietuvai, t.y. davė tai, ko jau neturėjo.

Sovietai, laikydami liepos 12 d. sutarties, liepos 15 d. įsileido į miestą nedidelius Lietuvos kariuomenės dalinius, kurių žinioje buvo paštas ir miesto komendantūra. Miesto komendantu buvo paskirtas kpt. Vladas Kurkauskas, kurio titulas buvo daugiau simbolinis, nes miestą valdė sovietai.

Rugšėjo pradžioje atrodė, kad gen. Tuchačevskio armija užims Varšuvą ir jį į triumfaliskai atvyks sovietinės Lenkijos vyriausybė, kuri Balstogėje nekantriai to momento laukė. Manydamas, kad Varšuvą yra jau jo rankose, Leninas ėmė ruošti panašų likimą ir Lietuvai. Apie tai lenkų rašytojas J. Mackiewicz savo knygoje "Pasiduok dešinėj" (Lewa volna) rašo:

"Pasibaigus Petrapilyje II Kominternio kongresui, į Vilnių atvyko trys jo delegatai, kurių tarpe buvo ir Amerikos atstovas. Visi trys buvo neturtingų šeimų ūdai, kilę iš buv. Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos teritorijos. Visi trys turėjo sakytį rugšėjo 10 d. prakalbas dideliame mitinge, kuris pagal planą turėjo tapti 'spontaniška demonstracija prieš baltosios Lietuvos kraugerius'. Atrodė, kad be abejonės baltoji Lenkija bus sužlugdyta, todėl Leninas įsakė ruošti baltajai Lietuvai likviduoti. O tokiu pirmuoju žingsniu, kaip paprastai, turėjo būti gyventojų valios pareiškimas.

Demonstracija žygiavo Šv. Jurgio gatve į Lukiškių aikštę. Ejo 300 raudonarmiečių ir dviejų tūkstančių žmonių minia. Buvo nešami plakatai lietuvių, lenkų ir žydų kalbomis, kuriuos prieš dvi dienas paruošė politinio auklėjimo skyrius, įrašydami nuvalkiotus šūkius. Ant gatvės kampo laiptelių, kurie vedė į ankščiau ten buvusią vaistinę, stovėjo ir demonstraciją stebėjo: Jonas Vintautas, Valentinas Volsofas-Valisovas ir Gielbachas iš specialaus skyriaus. Jie demonstracijoje nedalyvavo, nes ji buvo neoficiali, spontaniška.

— Ar matai tą pirmoje eilėje su juoda skrybėle? — tarė Valentinas Vintautui. — Tą žemo ūgio su minkšta skrybėle plačiais kraštais?

— Kas jis?

— Tai Amerikps atstovas. Juokinga. Mačiau jį vakar. Stovėjau su vienu žydu, kai jis ėjo pro šalį, o šis net išsižio-

jo iš nustebimo: "Tai juk Mauša iš Trakų, apie kurį jo tėvas kalbėjo, kad iš jo nieko gero neišaugs".

— Ir kas iš to? — sausiai įsiterpė Gielbachas.

— Tėvas apsiriko, išaugo kažkas gero, — pastebėjo Vintautas.

— Nieko gero! aštriai atkirto Volsofas Gielbachui.

— Kartoju juokingą pastabą politiškai nesubrendusio piliečio, — Volsofas nebebijėjo Gielbacho, kai sužinojo, kad jam nepavyko gauti Čekos viršininko vietos Vilniuje. Į šią vietą turi atvykti Romanas Pillar, kurį rėmė pats Dzieržinskis.

— Žvilgtelkit į tuos, — atkreipė dėmesį Gielbachas į būrį lietuvių kareivių, kurie skubiai traukėsi į šoninę gatvę. — "Sąjungininkai" po šimto velnių. Dreba, kai priartėjome prie Varšuvos.

— Truputį pavėluotas drebėjimas, — mielai sutiko Volsofas, nes norėjo sušvelninti aštrus anksčiaušnio tono įspūdį.

— Eikime į aikštę, — pasiūlė Vintautas.

Mitingas vyko pagal planą. Kalbėtojai koliojo buržuazinę Lietuvą ir jos vadus, kurie visi buvo kraugeriai ir darbo žmonių išnaudotojai. Proletariato ir visų gyventojų vardu reikalavo tą valdžią nuversti ir įvesti bolševikinio stiliaus laisvę. Ta prasme dar prieš mitingą, naktį, Volsofas parrašė korespondenciją:

"Šimtatūkstantinės Vilniaus dirbančiųjų ir gyventojų masės spontaniškoje ir gaivališkoje manifestacijoje išreiškė gilų solidarumą su tarptautiniu proletariatu sąjūdžiu ir iš širdies plaukiančią viltį, kad pergalinga pasaulinė revoliucija pasieks ir jų gimtąjį kraštą... Kalbėtojams plojo nesuskaičiuojamos minios, smerkė priešrevoliucines tendencijas valdančios Kauno klišos, reikalaujanti įvesti valstiečių-darbininkų ir kareivių tarybas, kurios pirmą kartą istorijoje leis nevaržomai išreikšti liaudžiai savo valią, ir t.t., ir t.t."

— Darai logišką klaidą — pastebėjo Vintautas, permesdamas akimis mašinraščio kopiją. — Vienoje vietoje rašai: "šimtatūkstantinės", o kitoje "nesuskaičiuojamos minios". Jeigu ankščiau suskaičiavai, tai negali rašyti, kad jos nebuvo suskaičiuotos.

— Klaidą yra tikėtai ta klaidą, kai kas nors turi teisę dėl jos viešai priekaištauti. Kol tokios teisės nėra, tai nėra nei klaidos. — Jis savo korespondencijos teksto nepakeitė ir jį taip pat pasiuntė vietinei spaudai.

Bolševikai ties Varšuva pralaimėjo. Atkirstas nuo pagrindinių Tuchačevskio jėgų Gajaus-Chano trečias kavalerijos korpusas per Rytrpūsius ir Lietuvą (pagal liepos 12 d. sutartį) pasitraukė į Sov. Sąjungą. Raudonoji armija pamažu traukėsi ir į Vilnių. Kad tą traukimąsi pagreitintų, lietuviai leisdavo raudonarmiečiams laisvai išvykti iš Vilniaus, bet naujų dalinių į miestą neįsileisdavo. Rugpjūčio 27 d. Vilnius buvo pilnoje lietuvių kontrolėje. Patrankų šūviams saliuotuojuant, Gedimino pilies bokšte buvo antrą kartą miesto istorijoje iškelta lietuviška trispalvė, kuri, de-ja, neilgai ten plevėsav. J.B.

Už Lietuvą kovojęs ir kentėjęs

Generolui Stasiui Raštikiui iškeliavus amžinybėn

J. VAIČELIŪNAS

1985 m. gegužės 3 d. Los Angeles ligoninėje, Kalifornijoje, mirė vienas iškiliausių Lietuvos generolų ir buvęs Lietuvos kariuomenės vadas generolas Stasys Raštikis, eidamas 89-sius amžiaus metus. Nors mirtis senatvėje yra normalus reiškinys, bet gen. St. Raštikio mirtis lietuvių tautai yra ypatinga. Jis buvo populiariausias Lietuvos generolas, daug davęs Lietuvos kariuomenės pertvarkymui.

I seminariją

Gen. St. Raštikis į Lietuvos kariuomenės vado pareigas atėjo ne kokiais nors pataikavimais, bet savo gabumais, darbštumu, pareigingumu bei mokslinių pasiruošimų. Nors buvo vargingo lietuvių sūnus, bet iškilo aukštai.

Jis pirmąjį karininko laipsnį gavo dar Rusijos kariuomenėje I D. karo metu. Prasidėjus Rusijoje revoliucijai, jis grįžo į Lietuvą ir įstojo į Kauno kunigų seminariją — norėjo tapti kunigu. Bet tuo metu Lietuva jau kovojo dėl savo nepriklausomybės. Nors St. Raštikis tuo metu buvo klierikas, kurių nelietė mobilizacija, bet jis buvo mobilizuotas, nes buvo karininkas. Tuo metu ir daugiau klierikų pasitraukė iš seminarijos ir stojo į Lietuvos kariuomenę. St. Raštikiui buvo pripažintos savanorio teisės, nes jis buvo atbėgęs iš bolševikų okupuotos Lietuvos dalies. Kauno kunigų seminarijos inspektorius kan. K. Paltašokas jam taip pat patarė stoti į besikuriančią Lietuvos kariuomenę, nes jau turi karinį pasiruošimą, o jį kunigų seminariją galės sugrįžti bet kada.

Lietuvos kariuomenėje

Kovose su bolševikais ltn. St. Raštikis buvo sužeistas ir pateko į nelaisvę, kur teko apie porą metų kentėti badą, fizinę ir dvasinę kančias, nes bolševikinė santvarka buvo labai žiauri, kaip ir dabar. 1921 m. ltn. St. Raštikis grįžo iš bolševikų nelaisvės ir netrukus buvo perkeltas į kariuomenės štabo II-jį skyrį (žvalgybos), kur buvo lenkų kariuomenės sekcijos vedėju. Čia, po 1926 m. Lietuvos kariuomenės padaryto perversmo, buvo paskirtas to skyriaus viršininku, perkeltas iš kuopos vado į pulko vado etatą.

Tarnaudamas kariuomenės štabe, jis per porą metų baigė likusias 4 gimnazijos klases, išlaikė baigiamuosius egzaminus penketukais ir gavo brandos atestatą. Tas atestatas buvo privacios mokyklos — Dr. Tumėno brandos kursų, todėl 1925 m. eksternu išlaikė valstybinės gimnazijos kurso egzaminus ir gavo valstybinės gimnazijos brandos atestatą. Vėliau studijavo Lietuvos universitete, medicinos fakultete, veterinarijos skyriuje. Universitetą baigė 1929 m. ir planavo mokslą gilinti Vienos universitete bei siekti daktaro laipsnio, bet reikalai susiklostė kitaip.

Kaip gabų, darbštų ir pareigingą karininką tuometinis Lietuvos kariuomenės štabo viršininkas gen. P. Kubiliūnas pasiuntė tada majorą St. Raštikį į Vokietijos karo akademiją, kuri veikė neoficialiai, bet buvo laikoma geriausia karo akademija Europoje, o gal ir pasaulyje.

Baigęs tą akademiją, gen. št. mjr. St. Raštikis ėjo 5 pėsti-

ninkų pulko vado padėjėjo ir vėliau pulko vado pareigas, neskaitant lektoriavimo Aukštuosiuose karininkų kursuose ir karo mokykloje.

Kariuomenės vadas

1934 m. jis buvo paskirtas III-sios divizijos štabo viršininku, bet tas pareigas ėjo trumpai. 1934 m. birželio 7 d. Kaune įvyko karinis sukilimas. Įvyko pasikeitimų ir kariuomenės štabe. Tada gen. št. plk. ltn. St. Raštikis buvo perkeltas į kariuomenės štabą ir netrukus paskirtas to štabo viršininku. Gražinus kariuomenės vado etatą, jis 1935 m. buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vadu. Čia jis ir pasižymėjo savo darbais, pertvarkymais: kariuomenės sumoderninimu, sudrausminimu, išdėstymu, moralės pakėlimu. Jis pakeitė pasenusius dalių vadus jaunesniais, baigusiais aukštuosius karinius mokslus. Tas pakeitimas buvo nelengvas, nes jis priklausė ne tik nuo jo.

Gen. St. Raštikis, kaip Lietuvos kariuomenės vadas, buvo labai populiarus ne tik tarp karių, bet ir civilių. Štai vienas pavyzdys. Kai 1940 m. sovietai okupavo Baltijos kraštus, kai Lietuvos kariuomenės vadu buvo gen. V. Vitkauskas, tą rudenį keli lietuviai, jauni karininkai, Vilniuje kalbėjosi apie esamą padėtį. Vienas jų tarė: "Reikia tik generolo St. Raštikio parašo ant įsakymo, ir tie driskiai neš kulnus iš Lietuvos". Panašiai ir įvyko 1941 m. birželio 22-25 d.d.

Gen. St. Raštikis į aukštąs pareigas nesiveržė — buvo į jas kviečiamas bei skiriamas. VI. Mirono vyriausybėje jis ėjo krašto apsaugos ministro pareigas. Buvo pakviestas ministru pirmininku, bet tą pareigų negalėjo eiti, nes su jo kandidatūra nesutiko Maskva, kuri jau diktavo Lietuvai.

Už Lietuvos ribų

Jau sovietams okupavus Lie-

tuva, gen. St. Raštikis pasitraukė į Vokietiją. Gaila, kad jis to nepadarė prieš Lietuvos okupaciją. Jo šeima būtų išvengusi bolševikinio teroro. Lengva kalbėti apie praeitį, bet sunku numatyti ateitį. Prasidėjus vokiečių-sovietų karui, jis grįžo į Lietuvą ir buvo Lietuvos laikinosios vyriausybės krašto apsaugos ministru. Kai tą vyriausybę vokiečiai panaikino, pakvietė būti pirmuoju tarėju. Bet jis nuo bet kokių tarėjo pareigų atsisakė ir dirbo karo muziejuje. Kai sovietai su savo ordomis vėl veržėsi į Lietuvą, gen. St. Raštikis su žmona pasitraukė į Vokietiją. Čia taip pat daug dirbo, rašydamas, skaitydamas paskaitas ir pan.

Atvykęs į Ameriką, gen. St. Raštikis dirbo fabrike, VLIKE, Sirakūsų universitete. Ilgesnį laiką dirbo Amerikos kariuomenės kalbų mokykloje. Be to, jis buvo spaudos žmogus. Rašė daug straipsnių, ypač karinėmis temomis. Išleisdino keletą darbų atskiromis knygomis. Didžiausias jo spaudos darbas Amerikoje — 4 tomai atsiminimų, kurie yra vertingi istorinui atžvilgiu. Jis tuos tomus parašė be jokių ankščiau turėtų užrašų, konspektų. Rašyti mėgo. Jis sakė, kad rašymas jam ne darbas, o pramoga.

Velionis St. Raštikis apdovanotas Lietuvos ir kitų valstybių ordinais, kurių svarbiausias — Vyčio kryžiaus ordinas su kardais. Tai karinis ordinas, duodamas už pasižymėjimus kautynėse.

Gili užuojauta velionies našlei Elenai-Marijai Raštikienai, kuri dabar liko vieniša, nes prie savęs neturi nei artimausių savo šeimos narių — dukrelių. Tai bolševikinio žiaurumo pavyzdys, kai persekiojami ir nekalti vaikai, atskiriant juos nuo tėvų.

Velionis gen. St. Raštikis lietuvių tautai išliks šviesi asmenybė iš Lietuvos laisvės metų ir po to, kai jis jau gyveno už pavergtos Lietuvos ribų.

Latvite su plakatu rankoje dalyvavo baltiečių demonstracijoje prieš sovietinius žmogaus ir tautos teisių pažeidimus Baltijos kraštuose. Demonstracija įvyko š. m. gegužės 8 d. Otavoje, kur vyksta Helsinkio akto peržiūros konferencija

Nuotr. St. Dabkaus

A.a. generolas STASYS RAŠTIKIS, buvęs nepriklausomos Lietuvos kariuomenės vadas, miręs Los Angeles mieste, JAV-se, š.m. gegužės 3 d.

Lenkijos lietuvių rūpesčiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Vilniaus arkivyskupija

kunigams — klebonui kun. I. Dzermeikai ir jo vikarui. Kun. I. Dzermeika gražiai darbuojasi Punske, bet turi vykdyti vyskupo įsakymą. Pasak jo, planas bus vykdomas su išeivijos ar be jos pagalbos. Jau yra žinoma, kad išeivijos pagalbos tikimasi. Mus pasiekė žinia, kad yra kreiptasi pagalbos į lietuvių labdaros organizaciją Amerikoje — BALFą. Su pagalba minėtam projektui nereiktų skubėti. Kol dalykas neaiškus, reikia pirmiausia išsiaiškinti. Jį turėtų pastudijuoti lietuvių katalikų išeivijos vyskupas ir atitinkamos organizacijos bei dvasiškiai.

Kitos vietovės

Iš viso tikybiniai lietuvių, gyvenančių Lenkijoje, reikalauja tebere problematiški. Nėra vienos centrinės rankos, tvarkančios lietuvių sielovadą. Atrodo, kad tie dalykai niekam nerūpi. Visur matyti ta pati tendencija — lenkinti lietuvių kiek galint greičiau ir toleruoti juos ten, kur parodo sąmoningą pasipriešinimą. Kad lietuviai išliktų krikščionys, atrodo, niekam iš aukštųjų pareigūnų nerūpi. Pvz. Gdanske yra nemaža grupė lietuvių, bet jie neturi nei lietuviškų pamaldų, nei lietuviškai mokančio kunigo. Varšuvoje taip pat yra lietuvių grupė. Jai laikomos pamaldos lenkų kalba, lietuviai gali tik pagie-doti savo kalba. Sakoma, kad nėra lietuviškai mokančio kunigo. Tokių vietovių yra ir daugiau.

Tose vietovėse, kur lietuviai patys ima rūpintis tikybiniais savo reikalais, komunistinės valdžios pareigūnai ir jiems pritarantieji lietuvių vadina šovinistais-nacionalistais, o lenkų dvasiškiai laiko juos komunistais, drumstiančiais esamą tvarką.

Vilniaus arkivyskupijos klausimas taip pat tebėra neišspręstas. Pagal tebegaliojantį Vatikano — Lenkijos konordatą, Vilniaus arkivyskupija priklauso bažnyčiai Lenkijos provincijai. Dabartiniu metu Vilnius neturi nė vieno vyskupo (vysk. J. Steponavičius — apašt. administratorius yra sovietinės valdžios ištremtas), o Lenkijos valdymo Vilniaus arkivyskupijos dalyje yra net du vyskupai, gyvenantys Balstogėje. Ten yra kunigų seminarija, kurioje ruošiami klierikai lenkiškajai sielovadai. Lietuvių kalba dėstoma tiems, kurie pareiškia norą jos mokytis, bet tokių atsiranda labai mažai.

Vilniuje turėtų gyventi lietuvis vyskupas ir tvarkyti arkivyskupijos reikalus. Tada galbūt jis galėtų tartis su Lenkijos hierarchija dėl lietuvių sielovados Lenkijos teritorijoje. Vilniaus arkivyskupijos lietuviškoji dalis turėtų būti atskirta nuo Lenkijos ir prijungta prie Lietuvos bažnytinės provincijos.

I tikybinius Lenkijos lietuvių reikalus turi šiek tiek įtakos lietuviai dvasiškiai Romoje. Deja, kai kurie jų nesiorientuoja painiuose Lenkijos lietuvių reikaluose, pataikauja lenkų hierarchams, lenkinantiems lietuvius. Pvz. vieno toki dvasiško laiškas bei pareiškimas lietuvių išeivijos spaudoje, peikiantis lietuvių pastangas gauti lietuviškas pamaldas Seinuose, buvo skaitomas net iš sakyklų. Tai buvo parama lenkų hierarchams, smūgis lietuviams, kovojantiems už savo teises.

Šiuo pranešimu norime atkreipti išeivijos ir lietuvių centrų dėmesį į Lenkijos lietuvių rūpesčius sielovados srityje, kurioje beveik neturime stiprių užtarėjų, bet daug priešų. N.N.

Newman Club TOURS 1985

Kelionė į Šv. Žemę ir Europą

3 savaitės — \$2,995.00. 1985 m. rugpjūčio 3-24

Viena, Miunchenas, Oberammergau, Garmašas, Insbrukas, Venecija, Florencija, Roma, Amanas, Jeruzalė, Nazaretas ir Galilėja, Haifa, Karmelio kalnas, Cezarėja, Jafa, Tel-Avivas, Betanija, Jerichas, Mirties jūra, Jordano upė.

Įspūdingiausia gyvenimo kelionė - Tol. Rytai

2 savaitės — \$2,895.00. 1985 m. spalio 5-19

Tokijo, Singapūras, Hong Kongas, Honolulu

Kelionė į Šv. Žemę ir Romą. Kalėdos Betliejuje

2 savaitės - \$2,495.00. 1985 m. gruodžio 21 - 1986 m. sausio 4 Amanas, Petra, Jeruzalė, Betliejus, Nazaretas ir Galilėja, Haifa, Karmelio kalnas, Cezarėja, Jafa, Tel-Avivas, Jerichas, Mirties jūra, Jordano upė, Betanija, Roma ir Vatikanas

Smulkesnių informacijų teirautis:

Rev. Father J. Cullen, C.S.B., c/o St. Michael's College School, 1515 Bathurst St., Toronto, Ont. M5P 3H4. Tel. (416) 653-3180 arba:

GIDEON TRAVEL AGENCY

60 St.Clair Ave. East, Toronto, Ont. M4T 1N5

Tel. (416) 923-7337

Tarptautiniai jaunimo metai

1985 Stovykla Neringoje

lietuviškai kalbantiems

jaunuoliams

(nuo 17 metų ir studijuojantiems)

Kur 134C, R.F.D. 4, West Brattleboro, VT 05301, USA

(tel. 802 — 254-9819)

Kada Birželio 16-29

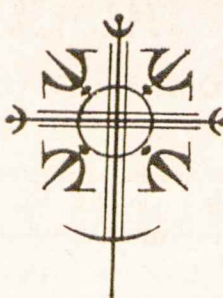
Kaina \$80.00 JAV savaitei

Programa Krikščioniškumas, lietuviškumas, charakterio ugdymas.

Pirmoje 1984 m. stovykloje per dvi savaites dainavom, pskaityt klausėm, diskutavom, išsklavom, tautodailės mokėmės, vaizdajuostes projektavom ir filmavom, vaidinimus rengėm, sportavom, Vatikano radijui juostelių įkalbėjom, skaitėm lietuvių klasikų literatūrą, draugavom, valgėm ir miegojom!

Kreiptis smulkesnių informacijų

Neringa, ICC—RT 21, Putnam, CT 06260, USA

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Gerry Loughheed Funeral Home

252 Regent Street South

Sudbury, Ontario P3C 4C8

Telefonas: (705) 673-9595

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

JAUNIEJI SPEKULIANTAI

Apie jaunuosius spekuliantus Vilniaus turgavietėje "Komjaunimo tiesos" 25 nr. vaizdžiai prašneko Vitas Lingys. Prie turgavietės vartų ankstyvą rytą susirenka dvi grupės žmonių. Vieni eilutėje prie būdelės nori įsigyti bilietus vietai ties prekybos staliu. Tai legalūs prekiautojai, šnekančys apie savo turimas prekes. Kita grupė laikosi nuošaliai. Prekystalis jiems yra jų skvernas. Tokie apie savo prekes nekalba, tik būsimus klientus stvarto už alkūnių, pasitenkina dviem žodžiais: "Gal reikia?" Jeigu iš karto galvos nesusipurtai, atsiveria skvernas. Pasak V. Lingio, ir ko tik nepamatysi po stebuklinguoju skvernu: sportiniai batai, megztiniai, džinsai, marškiniai, batai ir kailiniai, visokio plauko žvėrių kepurės. Spekulantai yra dviejų rūšių: viena — storas ir savimi patenkintas miesčionis, kita — gudri kaip lapė bobutė. Statybinių medžiagų pramonės ministerijos biuro suvirintojas Valentinas Kanapickas, milicininko klausinėjamas, teisinis kepurės nepardavinėjęs, tik pats ją pirkęs, nes galvai šalta buvo. Paprašytas užsėdėti ant galvos, sumišo — per mažą. Kiekvienam buvo aišku, kad tai moteriškas galvos apdangalas.

MILICIJOS KAMBARYJE

Visokių išsiskukėjimų V. Lingui teko išgirsti turgavietės milicijos kambaryje. Skaičiavimo mašinų gamyklos vairuotojui Viktorui Buikai nauji kailiniai pažastis veržė. Vienas geras žmogus pats juos pasisiūlė nupirkti. Vilniaus karininkų namų siuvimo-kirpimo kursų meistrė Juzefa Gaidukevič irgi turėjo kaip tyčia nereikalingą ūsūrinio šuns kepurę. Milicininkam jau pažįstama vilnietė Tatjana Sučko buvo sulaukta su dviem porom marškinų ir dviem porom džinsų. Ant lietuviškų marškinų buvo prilipinta juostelė "Safari", ant džinsų — "Montana". Kazlų Rūdoje gyvenantis ir to miesto remonto mechaninėje gamykloje suvirintoju dirbantis Kęstutis Baltulis kelias dešimtis sportinių kepurėlių Vilniui atsivežė, neturėdamas leidimo nei joms gaminti, nei viešojoje vietoje pardavinėti. Už kiekvieną norėjo gauti dešimt rublių. Gal tiek jos ir nebuvo vertos, bet turėjo viliojantį užrašą — "Aidas". Per keturias turgavimas valandas iš spekuliantų buvo atimta tiek prekių, kad joms saugyklon nugabenti prireikė mašinos. Sulaukta daugiau kaip 20 spekuliantų. Kas antras jų — jaunas. Spekuliacijoje vis labiau ima įsivertinti jaunoji karta.

ATĖMĖ DEGTINĘ

Pakruojų rajono liaudies teismo pirm. Jonas Nekrašius "Valsietiečių laikraščio" skaitytojus 49 nr. supažindina su devyniolikmečiu Ričardu Gasperavičiumi. 1984 m. lapkričio 8 d. rytą jis nuėjo į Pakruojų miesto aludę "Putą", su draugais išgėrė du bokalus alaus ir grįžo namo. Po pietų vėl išėjo miestą. Prie daržovių parduotuvės sutiko

pažįstamus T. Sutkų ir V. Sutkevičių. R. Gasperavičiaus dėmesį atkreipė iš gerimų parduotuvės su krepšiu išėjęs vyriškis, dviračiu važiuojęs link jų. R. Gasperavičius čiupo už dviračio vairo, paprašė cigarečių. Kol vyriškis įsėdėjo į krepšį, R. Gasperavičius ištraukė butelį degtinės iš krepšio ir nubėgo paupio link. Paskui jį atskubėjo T. Sutkus ir V. Sutkevičius. Bendromis įėjimais jie išužino butelį ir išsikirstė. Teisme R. Gasperavičius aiškinosi viską padaręs neapgalvotai, nes buvo išgėręs alaus. T. Sutkus ir V. Sutkevičius, pakviesti liudiniškai, teisingai, kad su teisiuomiu nesitarė, kad dėl vagystės kaltas tėra R. Gasperavičius. Jis buvo nuteistas pagal nuopelnus. J. Nekrašius betgi stebisi, kad nepasmerkto liko abejingi liudinininkai T. Sutkus ir V. Sutkevičius, kartu gėrę pavogtą degtinę.

LIGONINĖ VĖŽININKAMS

Pirmuosius ligonius priėmė Kauno onkologijos dispenseris, pastatytas Panemunės šilo parkraštyje. Ligoninė vėžininkams suprojektavo Miestų statybos instituto Kauno skyriaus specialistai, vadovaujami architektės Liudos Mažeikienės, pastatė "Kauno statybos" trestas. Statybai išleista apie 3 milijono rublių. Ligoninė turi 300 vietų, o prie jos veikia ir poliklinika. Vyr. gydytoja Saulius Jurašius pranešimu, gauti modernūs įrenginiai, pagaminti Sovietų Sąjungoje ir užsienyje. Juos sumontuoti padėjo specialistai iš Maskvos. Atskirame radiologijos pastate veikia radioizotopinės diagnostikos laboratorija, švitinimo kabinetai.

AUGINA ŽILVIČIUS

Noreikupiuose, Kapsuko (Marijampolės) rajone, užvirė neprast pavasariniai darbai. Čia dviejų šimtų hektarų sklype yra "Dovanos" meno verslų ir suvenyrų susivienijimo žilvičių augykla, kurioje kasmet priskinama 80 milijonų vytelių. Mat dabar ypač populiarūs pasidarie pinti suvenyrai, namų apyvokos reikmenys, vaikiški vežimėliai, baldai. Jiems pagaminti reikia daug ir geros medžiagos, kurią parūpina žilvičių augykla. Statomas vytelių apdirbimo skyrius, jas tiekiantis Kauno meno gaminių įmonei. Iš jų kasmet bus susilaukta apie du milijonus įvairių pintinių gaminių. Žilvičių augyklą padėjo įsteigti mokslininkų patarimai, jų patirtis sukuriantuose žilvičių atvašnuose ties Seredžiu.

DIDŽIAUSI ŠILTNAMIAI

Prie Elektrėnų išaugs didžiausi šiltnamiai Pabaltijy. Po stiklo atsidurs 48 hektarų plotas. Žemės ūkio statybos institutas jau baigė ruošti projektinę dokumentaciją. Šiltnamiuose užauginami pomidorai, agurkai, svogūnai bei kitomis daržovėmis tikimasi aprūpinti ne tik Kauno ir Vilniaus, bet ir Alytaus, Panevėžio bei kitų miestų gyventojus. Per metus ten bus išauginama 620 tonų salotų, 730 tonų svogūnų, 6.000 tonų agurkų. V. Kst.

ŠOKIUS

1985 m. birželio 8, šeštadienį, 7 v.v.,
Jaunimo centre,
Hamiltone.

Hamilton, Ontario

MOTINOS DIENA paminėta gegužės 12, sekmadienį. Ją visada pas mus rengia apylinkės v-ba, pasikviesdamas talkon Vysk. Valančiaus mokyklą. Paskaitininkė buvo iš Toronto sėsėlė Margarita Bareikaitė. Meninę programą atliko lituanistinės mokyklos ir aukšt. lituanistinių kursų mokiniai. Jie padėkdamo mamytėms gražiu eilėraščių, padainavo mokykl. S. Raudienės vedamas mokyklos chorėlis. Be to, jaunieji parodė savo sugebėjimus su įvairiais muzikos instrumentais. Į minėjamą atėjusiom motinoms mokinės prisegė kiekvienai po raudoną gvazdiką.

AV PARAPIJOS TARYBOJE dr. V. Kvedaras sutiko būti jaunimo sekcijos vadovu. Jam talkins ir kiti sekcijos veiklą pakviesi talkininkai.

ANTANAS BUGAILŠKIS baigė Londono Western universitete istorijos ir meno fakultetą ir gavo gimnazijos mokytojo teises. Vasarą jis dar nori aplankyti Europą ir susipažinti su jos meno turtais. Rudenį ruošiasi pradėti gimnazijos mokytojo darbą.

HAMILTONIENČIAUS TAPŲ iš Mississauga čia persikėlę gyventi Pr. Jonikai. Pr. Jonikas neseniai mieste turėjo didelę automobilio nelaimę, kurioje buvo sunkiai sužeistas.

ILGAI IR SUNKIAI SIRGĖS, gegužės 10 d. McMaster universiteto ligoninėje mirė a.a. Juozas Vaicaitis. Nuliūdime paliko žmoną Mariją, seserį Elena Povilaitienę, gyvenančią Čikagoje, sūnų Juozą su marčia ir dviem vaikaičiais, gyvenančiais Bromptone. Velionis Lietuvoje vertėsi sodininkyste. Ir čia dirbo savo profesiją. Paskutiniai metai jau buvo tapę pensininku. Kai rusai okupavo Lietuvą, repatriavo į Vokietiją, bet po karo tuoj prisijungė prie savo tautiečių. Jis yra prieš keletą metų čia mirusios mokytojos St. Slavinskienės brolis ir artimas mūsų poeto Pr. Vaičiūčio giminaitis. K. M.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS katalikų moterų skyriaus naujai įkurtąją valdybą pasiskirstė pareigomis: pirm. Zosė Riekenė, vicepirm. M. Vaitonienė, išd. M. Kybartienė, sekr. G. Kristolaitienė, parengimų vadovė — P. Vitienė ir p. Venckevičienė, ligonių lankytoja p. Garkūnienė. Naujoji valdyba dėkoja praėjusiai valdybai, ypač jos pirmininkei E. Liaukienai, kuri pažadėjo, reikalui esant, gelbėti naujai valdybą jos darbuose. Ši rudens lapkričio 9-10 d. mūsų parapijos lankysis Hamiltono vyskupas. Katalikės moterys padės surengti tinkamą jo pagerbimą bei priėmimą.

Sekretorė

JAUNIMO CENTRO salėje nauji apvalūs stalai atsirado parapijiečių V. Gelžinio darbštumo ir sumanumo dėka. Jis nemokamai padarė 24 apvalius stalius ir atnaujino senuosius stalius. Parapijiečiai

HAMILTONO LEDO RITULIO KOMANDA laimėjo pirmą vietą sporto žaidynėse Detroitė š. m. balandžio 12-13 d.d., nugalėjusi Bostoną 3:0, Čikagą 5:1. Baigminėse rungtynėse Hamiltonas nugalėjo Čikagą 8:4. Antra vieta teko Čikagai, kurios lietuvių komanda šiais metais yra sustiprėjusi. Žaidynėse dalyvavo penkios komandos iš Hamiltono, Čikagos, Detroito, Toronto ir Bostono.

Jei yra Hamiltono bei jo apylinkės lietuvių, norinčių žaisti ledo ritulį (hockey), kviečiame įsirašyti į lietuvių ledo ritulio komandą. Kreiptis į Algį Choro-manskį tel. 632-2715. Šiai komandai reikia jaunų žaidėjų. A.C.

Delhi, Ontario

MOTINOS DIENA. K.L.K. moterų dr-jos Delhi skyriaus valdyba surengė gražų Motinos dienos minėjimą. Paskaitininkė R. Jauneikaitė-Stengel sugrėtino savo gyvenimo pradžią Kanadoje (vietinių vaikų pasityčiojimą iš jos akcento ir papročių) su įvairių tautybių priėmimu, kuris dabar skatinamas Kanados valdžios. Pasak jos, motinos yra skirtingos savo pažiūromis į gyvenimą ne tik dėl sąlygų skirtingumo, bet ir dėl jų pačių nustatytų vertybių eilės. Ji teigė, kad svarbiau skirti daugiau laiko bendravimui su vaikais, negu perdėtos svaros palai-

CHORAS "AIDAS"

maloniai kviečia
visus į savo

veiklos

KONCERTA-

Programoje: Klivlando jaunų vyrų dainos vienetas

"UŽDAINUOKIM", "AIDAS" ir sol. V. VERIKAITIS

Po koncerto — smagūs šokiai, baras, turtingas bufetas, loterija, laimės staliukai.

Įėjimas — \$5.00, studentams — \$4.00.

Rengėjai

St. Catharines, Ont.

"FOLK ARTS COUNCIL" nutarimu šiais metais mūsų bendruomenė tenka garbė ir atsakomybė surengti tautybių festivalio progą lietuvių "Open House" gegužės 26, sekmadienį, nuo 12 v., "Multi-cultural Centre" salėje (185 Bunting Road). Bus lietuviški valgiai, gėrimai. Toronto "Atžalyno" tautinių šokių pasirodymai prasidės tuoj po 12 v. ir su pritraukom teisės iki 6 v.v. Nuo 6 v.v. prasidės bendri šokiai, grojant gerai šokių muzikai. "Folk Arts" vadovybė duoda nemokamą salę ir plačią reklamą. Tikimasi, kad dalyvaus daug žmonių, ypač jaunimo, nes visko centre bus "Miss St. Catharines Lithuanian Community" — Tanė Zelznak. Tanės mama — tikra lietuvi, uoli mūsų bendruomenės veikėja, o tėvas yra slovakių kilmės kanadietis — Thorold miesto tarybos narys. Tanė bus vadovė 35 kitų tautybių atstovų. Ji didžiojo parado metu važiuos per miestą su Lietuvos vėliava, visur atstovaus lietuviams. Mes, Niagaros pusiasalio lietuviai, turime šiam svarbiame renginyje dalyvauti visi iki vieno ir pasikviesti savo draugus iš Welland, Port Colborne, Kanados ir Amerikos. Labai kviečiami taip pat Hamiltono ir Toronto lietuvių paremti šią šventę savo dalyvavimu. Įėjimas nemokamai, nes viso reikalo tikslas — ne pelnas, o lietuvių vardo išsklaidymas.

Sventėje dalyvaus žymi kanadietų politikų bei visuomenininkų, Pavergtų Tautų O-jos septynių tautybių atstovai. Dalyvausime ir mes visi! Apylinkės valdyba

PER ŠV. KAZIMIERO PARAPIJĄ surinkta aukų religinei šalpai Lietuvoje ir pasiūsta centrui — kun. K. Pugetvičiui \$1365.

Aukų po \$100: kun. L. Kemėšis, Vl. ir M. Mikeičos, Em. Vindasienė; \$75: Z. P. Augaicius; \$50: M. B. Povilaicius, V. P. Lapienai, D. O. Šiurnos, A. K. Ratavičiai, A. Klemkienė, G. A. Rugienai, Pr. S. Pargauskai; \$40: V. E. Galeckai, M. J. Stankaičiai, Vl. E. Vindasienė, B. A. Stonka, Br. O. Čeikos; \$35: Br. E. Gudinskai; \$25: A. Budreika; \$20: J. D. Žiogai, A. Kairys, J. K. Jauneikos, Vl. B. Vytai, V. Garnelienė, J. Jocas, P. Trečiokienė, J. M. Rimkai Alb. Augustinavičius, J. Jurenas; \$10: A. A. Lapėnai, K. B. Lukošiai, Br. Rudokienė, J. B. Lukšai, P. Pekarskienė, S. A. Steigvilos, I. K. Lukošiai, E. J. Vitai, A. Masilius, A. Panko, A. Skodienė, F. Gurklys, V. A. Čiuprinskai, St. Augustinavičius, S. R. Beržiniai, St. V. Jakubickai, E. Jakubiliene; \$5: K. Šimutienė, B. Cvirka.

Aukotojai suprato intencijos svarbą ir buvo dosnūs. Tik gaila, kad beveik pusė parapijiečių į sąrašą neįsirašė. Sąrašą sudarė P. Augaitis, rinkliavai talkino M. P. Povilaicius. Kor.

Sault Ste. Marie, Ont.

VIETINIAME DIENRAŠTYJE "Sault Star" buvo paminėta Juozo Poderio, jn., pavarė kaip pasižymėjusio plaukiko. Jis yra "Aquatiki" klubo narys ir dalyvavo plaukimo varžybose Sudburyje. Ten laimėjo pirmą vietą, nuplaukęs 200 metrų per 2 min. 20,84 sek. Tai ne pirmas jo laimėjimas — Poderis namuose stovė didelę spinta su daugybe žymenų. Juozas buvo pavyzdingu mokiniu šeštadieninėje lietuvių mokykloje.

JURGIS SKARDIS, jn., su savo žmona atostogauja Europoje. Pernai aplankė Graikiją, o šiemet keliauja po Britaniją.

MOTINOS DIENOS minėjimo mūsų vis mažėjančio kolonijoje šiemet nebuvo. Koresp.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 21 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
indėlius (P.C.A.) 5 1/2%
santaupas 6 1/2%
kasdienines palūkanas už santaupas 6%
term. indėlius 1 m. 9 1/2%
term. indėlius 3 m. 10%
reg. pensijų fondo 8%
90 dienų indėlius 8 1/2% (minimum \$5.000)
Reg. pensijų 1 m. 9 1/2%

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 10 1/2%
asmenines paskolas 12 1/2%
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000.
Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$10.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Eugenijaus Kriaučeliūno 1984 m. jaunimo premija įteikta Baltųjų rūmų pareigūnui Linui Kojeliui balandžio 13 d. Čikagoje, Jaunimo centre. Vertintojų komisią sudarė: PLB švietimo ir tautinio auklėjimo vicepirm. Birutė Jasaitienė, Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos atstovė dr. Danutė Salikytė, JAV Lietuvių jaunimo sąjungos pirm. Vitas Plioplys, šeimai atstovė — kun. Antanas Saulaitis, SJ, ir Irena Kriaučeliūnienė. Komisija \$1.000 premiją vienbalsiai paskyrė L. Kojeliui už išskirtinį lietuvių ir Lietuvos reikalų atstovavimą 1984 m. savųjų ir kitataučių tarpe. Premiją jam įteikė Vida Kriaučeliūnaitė-Jonušienė. Savo padėkos žodyje L. Kojelis prisiminė vaikystės ir jaunystės dienas Los Angeles mieste, kur pagrindinį branduolį lietuviųbei išlaikyti sudarė šeima. Lituanistinės mokyklos, organizacijos ir jaunimo stovyklos tik talkindavo šeimoms. Gautą \$1.000 premiją L. Kojelis padalino į dvi lygias dalis, jas paskirdamas ateitininkams ir Amerikos baltiečių laivėlygai. Esą jam premijos neleidžia priimti darbas Baltuosiuose rūmuose. Meninę programą atliko iš Klivlando atvykusį kanklininkę Mirga Bankaitę.

Metinis ALTOs Čikagos skyriaus suvažiavimas įvyko Tautiniuose lietuvių namuose balandžio 27 d. Praėjusių metų veiklos pranešimą padarė pirm. E. Jasūnas, pabrėždamas, kad ALTOs centrui buvo perduota \$11.000. Kasmet yra renkamas naujas skyriaus pirmininkas vienerių metų laikotarpiui. Šį kartą skyriaus pirmininke buvo išrinkta Amerikos lietuvių tautinės sąjungos atstovė M. Marcinkienė. Trumpai kalbėjo ALTOs centro valdybos pirm. T. Blinstrubas. Suvažiavusieji patvirtino rezoliuciją, kurioje prižiūriama prez. R. Reagano užsienio reikalų politika, smerkiamas OSI įstaigos bendradarbiavimas su sovietų KGB saugumiečiais, įsiekiant II D. karo nusiaktėlių.

JAV LB XI-sios tarybos rinkimai — gegužės 18-19 d.d. dešimties LB apygardų. Reikės išrinkti 60 narių. Tarybon pilnateisiais nariais be rinkimų įeina tu apygardų pirmininkai. Anksčiau įeina ir krašto valdybos nariai, bet jiems šią teisę atėmė X-ji LB taryba. Naujoji LB taryba savo pirmoje sesijoje turės išrinkti krašto valdybos pirmininką, kuris vėliau pasirinks valdybos narius. Pilną JAV LB krašto valdybos sudėtį taip pat turės patvirtinti taryba.

Brazilija

Naujai išrinkta Brazilijos LB taryba savo posėdį turėjo balandžio 2 d. Sao Paulo mieste, Šv. Kazimiero parapijos salėje. Pastaryjų dvejų metų veiklos apžvalgą padarė pasitraukiančios valdybos pirm. A. Petraitis. Svarbiausių laimėjimų jis laiko lietuvių kalbos ir kultūros kurso įsteigimą popiežiškame Sao Paulo katalikų universitete. Tas kursas antruosius darbo metus pradėjo š. m. kovo 30 d. Buvo perskaitytas iš Los Angeles gautas "Spindulio" vadovės O. Razutienės laiškas, siūlantis šio ansamblio apsilankymą Brazilijoje 1985 m. pabaigoje.

Tarybos nariai pritarė atvykimui ir nutarė atsakyti teigiamai. Antroje posėdžio dalyje buvo pasiskirstyta pareigomis. BLB tarybos prezidiumą sudarė: pirm. J. Vaikšnoras, vicepirm. H. Mošinskienė, sekr. A. Petraitis, valdybą — pirm. J. Tatarūnas, vicepirm. V. Bacevičius, I sekr. kun. P. Gavėnas, SDB, II sekr. A. Rudys, išd. E. Guzikas, revizijos komisiją — J. Tatarūnas, V. Banys ir H. Valavičius. Sudarytos dvi komisijos — švietimo ir spaudos. Pirmojoje įsijungė A. Petraitis ir H. Mošinskienė, antrojoje — kun. P. Gavėnas, SDB, ir H. Valavičius.

Australija

Tasmanijoje veikianti baltiečių organizacija HELLP (Help the Estonian, Latvian and Lithuanian Peoples) kreipėsi į Tasmanijos provincijos premjerą R. Grayn, prašydamą apsaugoti be testamentų mirusių baltiečių pomirtinį palikimą. Esą didžiąją palikimo dalį pasiglemžia Sovietų Sąjunga, pati užsienin neįsileidžianti palikimų iš Baltijos šalių. Siūloma pakeisti įstatymą, kad iš Tasmanijos baltiečių palikimas neatitektų Sovietų Sąjungai.

Metinis ALB Melbourne apylinkės susirinkimas įvyko balandžio 14 d. Lietuvių namuose.

Išsamų veiklos pranešimą padarė pasitraukiančios valdybos pirm. dr. J. Kunca. Naujoni valdybon išrinkti: Algis Vaitiekūnas, Danutė Baltutienė, Danutė Čižauskienė, Ričardas Šemetas ir Algis Žilinskas, kandidatais liko — Zigmas Augaitis ir Leonas Padurskis.

Britanija

Lietuviai jau laukia vyrų choro "Aras" iš Toronto. Torontiečių koncertas Skotijos lietuviams įvyks liepos 27 d., Nottinghamo — liepos 28 d., Londono — rugpjūčio 2 d. Priėmimas svečiams Londone, Lietuvių namuose, rengiamas rugpjūčio 1 d.

Jaunieji lietuviai, latviai ir estai, susirinkę kovo 22-24 d.d. Cathorp Manor vietovėje netoli Rugby, įsteigė Baltiečių sąjungą Britanijoje. Steigiamajame susirinkime dalyvavo apie 60 baltiečių, daugiausia latvių, kurių daug gyvena šioje apylinkėje. Lietuvių buvo mažiausiai. Sąjungos pirmininku išrinktas latvis Zigurds Kronbergs. Sudarytas bendras trijų tautybių komitetas, kuriame lietuviams atstovaus Ingrida Petrauskaitė ir Algis Kulikas. Į revizijos komisiją buvo išrinktas Gerardas Jakimavičius.

Trys Baltiečių tarybos nariai, artėjant Helsinkio aktą pasirašiusių valstybių konferencijai Kanados sostinėje Otavoje, lankėsi Britanijos užsienio reikalų ministerijoje. Pirm. M. Bajoriną, estę N. Morley-Fletcher, latvį G. Berzinį priėmė ryšių su Sovietų Sąjunga skyriaus vadovas N. Broomfieldas ir Britanijos atstovas tai konferencijai P. Hurras. Jiems įteikti dokumentai, liudijantys Sovietų Sąjungos laužomas žmogaus teises okupuotose Baltijos šalyse. N. Broomfieldas neseniai lankėsi Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Baltiečių tarybos atstovams jis pažadėjo išskirti Baltijos kraštų reikalus konferencijoje, jeigu tik bus progą. P. Hurras priminė, kad stebuklų negalima tikėtis, tačiau reikia kelti Baltijos šalių klausimą, kad jo neužmirštų pasaulis. Kai juos baltiečių atstovai paprašė paklausti Sovietų Sąjungą, kodėl popiežiui Jonui-Pauliui II nebuvo leista apsilankyti Lietuvoje, abu vienbalsiai atsakė, kad tai tikriausiai padarys Vatikano atstovas.

Belgija

Sesuo Marija-Augustina Deikaitė, benediktinė, mirė š. m. balandžio 16 d. Liuvene. Laidotuvis dalyvavo benediktinės iš penkių vienuolynų, trys lietuviai, du broliai latviai — vienas dijakonas, kitas klierikas ir jų tėvai. Be to, dalyvavo daug žmonių iš apylinkės. Velionė gimė Kaune 1913 m., Belgijon atvyko 1935 m. ir įstojo į vienuolyną Liuveno mieste. Vienuolės įžadus buvo atlikusi prieš 47 metus. Likusios lietuviškos benediktinės liūdi netekusios bendro gyvenimo draugės.

Sesuo Povila Martinkutė, vienuolė asumpcinistė, mirė š. m. balandžio 4 d. Gimė 1904 m. Darbėnų vls., Kretingos apskr. Belgijon atvyko 1934 m. ir įstojo į Antiehit vienuolyną. Dirbo kasdieninius vienuolyno darbus, jungdama juos su malda už Lietuvos laisvę.

Vokietija

Skautų veiklą Vasario 16 gimnazijoje sustiprino į Frankfurte atsikėlusį Mickų šeimą, savo dukrą Nidą atsiuntusį gimnazijon. "Aušros" tuntą dabar sudaro dvi draugovės: Gražinos, jungianti 26 skautes, Vytauto Didžiojo — 24 skautus. Tuntui vadovauja s. fil. Meilė Mickienė su sūnumi s.v. kandidatu Pauliumi. Tuntas susilaukė brangios dovanos iš Toronto skaučių ir skautų — pagal vyr. sk. Danutės Batūrienės projektą pagamintos gražios vėliavos. Iškilmingas jos pašventinimas įvyko kovo 23 d. Krikšto tėvams buvo pakviesti — gimnazijos ūkio vedėja Eugenija Lucienė ir direktorius Andrius Smitas. E. Lucienė prie vėliavos priėjo tautinė juosta. Šventinio apeigas atliko "Aušros" tunto katalikų ir evangelikų dvasios vadovai — kun. J. Dėdinas ir kun. Fr. Skėrys. Tuntininkė s. fil. M. Mickienė prie vėliavos prisegė šv. Kazimiero ženkluką, atsiųstą buvusios skautininkės D. Eidukienės. Ev. kun. Fr. Skėrys perskaitė savo specialiai sukurta šventinio malda, o vėliavą pašventino kun. J. Dėdinas. Po tunto sueigos prasidėjo Kaziuko mugė. Visi buvo kviečiami vaišintis, išbandyti laimę loterijoje, susipažinti su skaučių ir skautų rankdarbiais bei Velykų margučiais.

AUDRA Travel
Kviečia keliauti kartu!!!
1985 metų
KELIONĖS Į LIETUVĄ

Išvyksta	Grįžta
Gegužės 24	Birželio 9
Birželio 24	Liepos 10
Liepos 12 (nėra vietų)	Liepos 29 (Dainų šventė)
Rugpjūčio 12	Rugpjūčio 28
Rugsėjo 3	Rugsėjo 11 ar 17
Spalio 4	Spalio 20
Gruodžio 20	Sausio 5

Kelionės į kitas pasaulio šalis
AUSTRALIJA - gruodžio 19 - sausio 11
BRAZILIJA, ARGENTINA - datos bus skelbiamos

Mūsų įstaigoje
• Sutvarkomi dokumentai iškvietimams.
• Tarpininkaujama suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.
Smulkesnės informacijos teikia
AUDRONĖ arba JURATĖ adresu:
1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR
Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

Žmogaus teisių konferencijoje Los Angeles mieste, Kalifornijoje, kuria surengė Baltiečių laisvės lyga. Iš dešinės: GINTARAS GRUŠAS; latvis IMARS LEŠINSKIS, buvęs sovietinio suaugumo KGB pulkininkas ir iš tos tar-nybos pabėgęs; SERGIEJUS ZAMAŠČIKOVAS, buvęs Latvijos komjaunimo veikėjas, baigęs Šiaulių gimnaziją; konferencijos pirmininkas AGRIS PAVLOVSKIS

Dimitravo dvaras – dabar muziejus

Jame įrengtoje prievartinių darbų stovykloje kalėjo daug žymių žmonių – komunistų ir kitokių

KAZYS MILERIS

Lietuvoje, važiuojant iš Kretingos į Darbėnus, beveik pusiaukelėje, yra Dimitravo dvaras. Ši graži vietovė anais laikais priklausė Palangos grafams Tiškevičiams. Mano gimimo metrikeje įrašyta – gimęs Dimitravo dvare. Nors ir gimęs dvare, bet dvarininku nesu buvęs. Mano tėvai ten daugelį metų buvo dvaro pienininkais, tad man teko ten toje dvaro aplinkoje augti ir praleisti savo vaikystės dienas. Ten aš žinojau visus pastatus, mano buvo ten išlaipioti visi parko medžiai, žinojau visus įdomesnius akmenis, įmūrytus storo- se dvaro pastatų sienose.

Dimitravas buvo vienas iš tų Maironio dainose apdainuotų Lietuvos dvarų: „Kaip puikūs tavo dvarai, tėvyne, – balti iš sodų žalių sau kyšo“. Šiame dvare nebuvo paminta brangi tėtų kalba, nes jį valdė grafo Tiškevičiaus patikėtinis J. Vizbaras, lietuvis patriotas, vėliau ilgus metus buvęs Palangos miesto burmistras.

Balti ir gražūs buvo dviejų aukštų dvaro rūmai, apsupti kažkokių storaliemenių spygliuočių. Vienoje ir kitoje kelio pusėje buvo du medum kvėpiantys ir nukalkintais vaismedžių stuobriais dvaro sodai. Didžiajame kaštono medyje kas vasarą kalendavo gandrai, apie dvarą bėgiojo margi, liežuvis iškišę skalikai. Kiekvieną pavasarį nauju žyvu būdavo išpilami visi keliai, takai ir alėjos. Čia pakrūmėse kiekvieną pavasarį, ankščiau kaip kitur, pražydėdavo žibutės. Vasarą ant pravažiuojamo kelio nulinkdavo sužydėjusių alvyų ir jazminų šakos. Sekmadienų popietėm ant dvaro kryžkelės rinkdavosi iš apylinkių vaikai pažaišti, o jaunimas susitikti ir padainuoti. Tai buvo malonus ir jauskus gventi pasaulio kampelis. O gal tai dabar tik todėl taip gražiai rodosi, kad mes visi savo vaikystę tik gerai prisimename?

Priverčiamųjų darbų stovykla

Vieną pavasarį žmonės pradėjo kalbėti, kad Dimitravo dvaras esąs parduotas. Žinios pasitvirtino, kai čia suvažiuavo visokie mūrininkai, kalviai ir pradėjo užmūryti pastatų langus, įstatyti geležines grotas ir įrengti kazematus. Pradėjo apie dvaro rajoną kirsti sužydėjusius krūmus, kasti į žemę stulpus ir tiesti aukštą spygliuotų vielų tvorą. Buvo pasakyta, kad dvarą perėmė vidaus reikalų ministerija, ir čia dabar bus įrengta priverčiamųjų darbų stovykla. Prieš tokios stovyklos įsteigimą tada pasisakė daug žinomų visuomenės žmonių. Ypatingai tam priešinosi gen. Vl. Nagevičius, aiškindamas, kad mūsų tik pastretio milijono gyventojų valstybei tokios stovyklos nereikia.

I jau paruoštą stovyklą 1937 m. vasarą atvyko vidaus policijos jaunų, žvalių vyrų eskadronas, o po to iš sostinės atvežė ir būrelį pirmųjų kalinių. Dauguma jų buvo politiniai, žinomi Kauno komunistai, kaip J. Pajaujis, A. Vilimas, R. Volenskytė ir kt. Buvo čia atvežta ir administracinėm bausmėn nubaustų labai gerų šaltkalvių, medžių ir akmenų apdirbimo specialistų iš Židikių, Salantų, Uplynos. Vienu metu buvo ir taip, kad čia atvažiudavo žmonės iš kitur užsisakyti sau gerų baldų, akmeninių antkapių ir kitokių gaminių.

Komunistai stovykloje

Visa apylinkė tuo laiku buvo dar labai akmenuota, tad ir pagrindinis kalinių užsiėmimas buvo akmenų skaldymas bei jų apdirbimas. Po 1939 m. spalio 11 d. demonstracijų Kaune ir prie prezidentūros pasakytos kalbos ir Dimitravu buvo atvežtas ir J. Paleckis.

Per tą stovyklą yra perėję beveik visi sovietinės Lietuvos komunistiniai šulai, kaip B. Baranauskas, I. Meskupas, V. Niunka, M. Šumauskas ir kiti. Mano tėvai tada gyveno šalia stovyklos nusipirkta mekelyje. Mama penėjo savo paršiukus kalinių nesuvalgyta duona ir kitu atlikusiu maistu.

Atvažiudamas į tėtų namus, turėjau pravažiuoti ir pro šią stovyklą. Teko matyti, kaip vakaro patikrinimui išrikiuoti kaliniai giedoję Tautos himną. Nelabai to giedojimo girdėjosi, nes tie paniūrė veidai savo viduje tik keikė mūsų respubliką ir jos vadus.

Vieną kartą man tėvas pasakė, kad į stovyklą dabar eš atvežta labai didelių sostinės ponų. Ir vėl, pravažiudamas tuo pačiu keliu, mačiau kaip stovyklos patį viršininką apstojusi stebėjo iš miesto kaklaraiščiais pasipuošusius malkų skaldytojus.

Po 1940 m. birželio, komunistams perėmus Lietuvos valstybės vairą, stovykla buvo panaikinta. Žmonės čia dar ilgą eį pasiziūrėti ir pasigėrėti buvusio kalinio, dabar sovietų pastatyto valstybės prezidento J. Paleckio preciziškai sukrauto aukšto ir apvalaus, lyg bičių avilio, malkų žago.

Vokiečiai stovykloje

Okupacinė vokiečių valdžia Lietuvoje 1941 m. Dimitravo priverčiamųjų darbų stovyklą vėl atidarė. Pradžioje į ją buvo atvaryti iš Skuodo žydai. Vėliau į ją privežė visokių buvusių komunistinės santvarkos simpatikų, kurių bylos dar tebebuvo svarstomos. Vienu metu pilną stovyklą buvo privežė mūsų ūkininkų, kurie nebuvo pajėgūs karinei valdžiai atiduoti jiems uždėtų pylia-vų. Buvo čia atvežta ir Reicho darbams sugaudytų jaunuolių. Pirmaisiais metais visa stovyklos administracija buvo lietuvių rankose, bet netrukus stovyklos administracijos viršininkų vietas perėmė atvykę žalsvomis kariuomenės uniformomis vokiečiai. Jie stovyklą paverė tikru Aušvėcu. Jie čia šaudė ir tame pačiame rajone kasė į žemę kalinius. Yra žinoma, kad jie nušovė ir keletą tų pačių lietuvių tarnautojų-prižiūrėtojų.

Stovykla su ten esančiais keliais vokiečiais pasidarė pabaisa ir visai tai apylinkei. Lyg Čingiskano palikuonys ant pabalnotų arklių jie jodinėjo po apylinkę ir išdarinėjo, kas tik jiems atėjo į galvą. Gėrėjosi jie žiūrėdami, kaip jų vilkiniai šunys draskė užpultą nekaltą žmogų. Vakare, suradę kur nors besilinksmiantį jaunimą, suguldydavo juos kniūšėsiom ant grindų ir savo kareiviškais batais ant jų pavaikščiavo. Prapasakoj žmonės visokiausio neaprašomo jų išsigimimo.

Besitraukiantis vokiečių frontas pradėjo artėti ir prie Dimitravo. To fronto ir išsilaisvinimo nebesulaukdami, 1944 m. liepos 9 d. vakarą per

patikrinimą kaliniai sukilo. Suėmė visus vokiečius viršininkus, suraišiojo ir, apsiginklavę ten rastais ginklais, išsivaikščiojo į miškus. Tas sukilimas buvo gerai organizuotas. Jam vadovavo politiniai kaliniai P. Bedarfis ir J. Vitkus. Prie to samokslu buvo prisidėjusių ir lietuvių tarnautojų, ypač žinomas vyr. prižiūrėtojas J. Tanckas. Visi troško kaip nors nusikratyti šitais vokiškais despotais.

Dabar – sovietinis muziejus

1974 m. buvusioje Dimitravo priverčiamųjų darbų stovykloje sovietinė valdžia įsteigė muziejų, pagerbdama ten kalintus komunistus, nes beveik visi sovietinės Lietuvos didieji ten ilgiau ar trumpiau yra buvę. Ten dabar yra surašytos jų paminklinės lentos, įvairūs anų laikų stovyklos režimo rodiniai, dokumentai ir nuotraukos. Pats Dimitravas dabar vi-siškai nebe tas. Dvaro rūmuose yra mokykla, o visų kitų pastatų kažkodėl nugriauti stogai, riokso vien tik mūrų sienos.

Prieš keletą metų teko man ten pravažiuoti. Mačiau kažkokios mokyklos vaikus, išrikiuotus eilutėje ir apžiūrėnėjančius muziejų. Vilniuje turėjau laimės kino ekrane pamatyti ir to muziejaus atidarymo iškilmes. Vietiniai pareigūnai ir suvažiavę Dimitravo kaliniai sakė jautrias kalbas ir vaikščiojo sru, kadaise kaip kalinių, vaikščiotais takais. Ten kalintas vienas žymiųjų Lietuvos komunistų M. Šumauskas kino ekrane net pademonstravo ten savo pramokto amato – su kūju vienu smūgiu perskėlė jam atneštą nemažą akmenį. Dabar, sako, tas muziejus esąs apleistas, nes jau išmirė tie didieji, kurių garbei šis muziejus buvo įrengtas.

Pašto ženklų konkursas

Minint sukaktis Lietuvos krikšto, įvykusio 1251, 1387 ir 1413 metais Mindaugo, Jogailos ir Vytauto dėka, skelbiamas pašto ženklų konkursas.

Šį sukaktvinį pašto ženklą išleisti prašomas Vatikanas. Konkurse dalyvauti kviečiami visi lietuviai dailininkai. Projekto formatas turi būti 20x30 cm arba 8,3x12,5 colio dydžio. Spalvų derinys paliekamas menininko nuožiūrai. Pašto ženklų vertę uždės Vatikanas.

Pašto ženklų projektui paruošti skiriamas trys premijos: pirmoji \$600.00, antroji \$400.00 ir trečioji \$300.00, iš viso \$1.300.00. Premijos bus išmokamos tik Vatikaniui priėmus pašto ženklų projektą ir nutarus jį išleisti. Vertintųjų komisijos sudėtis bus paskelbta vėliau.

Premijuoti projektai lieka konkursą skelbiančio Lietuvos krikščionybės sukaktims minėti komiteto nuosavybe, o nepremijuotus autoriai galės atsiimti.

Pašto ženklų projektus, pasirašytus slapvardžiu su tikra pavarde uždaramė voke, siųsti ligi 1985 m. gruodžio 31 d. šiuo adresu: Lietuvos krikščionybės jubiliejų minėjimo komitetas, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636, USA.

Norint gauti šiuo reikalu daugiau informacijų, kreiptis į minėto komiteto narį J. Adomėną šiuo adresu: 3329 W. 66th St., Chicago, IL 60629, USA. Tel. (312) 737-3539.

Paminėjo ir lietuvius kalinius

Telefoninis pranešimas iš Otavos apie Helsinkio akto peržiūros konferenciją

J. V. DANYS

Žmogaus teisių peržiūros konferencijoje, kuri pavėluotai prasidėjo gegužės 8 d., tebevyksta dalyvaujančių kraštų delegacijų pasisakymai. Iki šiol pasisakė 16-kos valstybių atstovai.

Konferencija yra uždara, spaudos atstovai neleidžiami, tačiau delegacijų pareiškimų tekstai yra prieinami. Iš jų matyti, kad delegacijų pirmininkai kalbėjo apie reikalingumą gerbti žmogaus teises ir minėjo faktus, rodančius, kad visoje eilėje valstybių nerailikoma Helsinkio akte ir šlytų įsipareigojimų. Minėtose pareiškimuose nei valstybių, nei asmenų vardai bei pavardės neminimi.

JAV-bių delegacijos pirm. Richard Schifter kalbėjo gegužės 9 ir 10 d.d., neminėdamas vardų bei pavardžių, bet gegužės 15 d. gana griežto tono pareiškime jis išvardino nekal-tai nukentėjusių bei nuteistų Sov. Sąjungoje asmenų. Tarp jų suminėtu 26 asmenų buvo ir du lietuviai – Viktoras Petkus, Helsinkio grupės narys, ir Vladas Lapienis, nubaustas už veiklą pogrindžio spaudoje.

Prie JAV delegacijos pirm. R. Schifterio pareiškimo yra pridėtas sąrašas 160 asmenų, nekaltai kalinamų Sov. Sąjungoje. Tame sąraše dar suminėti lietuviai – Helsinkio grupės narys kun. B. Laurinavičius, Vyt. Skudis, Alg. Statkevičius, B. Gajauskas. Iš katalikų komiteto tikinčiųjų teisėms ginti įrašyti – kun. A. Svarinskas, kun. S. Tamkevičius. Taip pat paminėtas L. Dambrauskas, suimtas už rašymą pogrindžio spaudoje.

Minėtame sąraše prie vardų bei pavardžių pažymėtas nusi-kaltimas ir bausmės laikas.

Lietuvių atstovai, nors negali dalyvauti pačioje konfe-rencijoje, tačiau randa progą pasikalbėti su įvairių kraštų delegacijų nariais, informuoti juos apie žmogaus teisių pa-žeidimus sovietų okupuotoje Lietuvoje bei įteikti atitinka-mą informacinę medžiagą. Pvz.

G. Damuštė turėjo progą pasi-kalbėti su pačiu JAV delega-cijos pirmininku R. Schifte-riu ir kitais.

Gegužės 10 d. JAV-bių amba-sada Otavoje surengė priėmi-mą, kuriame dalyvavo apie 60 kviestinių asmenų: spaudos atstovai iš JAV, įvairių tau-tinių grupių atstovai (po vie-ną) ir kiti. Iš lietuvių dalyva-vų G. Damuštė. Ten ji kalbėjo ir su JAV delegacijos pirmi-ninku R. Schifteriu, jo asisten-tais, senatoriais ir kitais pa-reigūnais.

Gegužės 13 d. JAV delegaci-ja surengė spaudos konfere-nciją, kurioje dalyvavo gana daug spaudos atstovų. Iš lietu-vių dalyvavo J. V. Danys ir D. Skukauskaitė.

Eilėraštis iš Lietuvos

Užsieny gyvenančiai draugei

Rašai — gyvenate gerai,
Nors nepadėjo ativarai,
Ir mes taip pat sava ranka
Pelnyt pripratę visa ką.

Vardan vaikystės mūs dienų
Tu atsiuntei man dovanų —
Ir susirūpinus mąstau,
Ką dovanot galėčiau tau.

Juk čia yra taip daug daiktų,
Kurios turėt norėtum tu —
Taip! Mano turtai dideli,
Net išsirinkti negali.

Pati geriausia dovana,
Tai šilo juosta balzana —
Tai kelio vingis ties namais,
Taip artimais, taip mylimais.

Kalnelis papuoštas žara,
Ir eglė mėlėna skara,
Ir smėlio takas parugėj,
Ramunės žiedas pradalgėj . . .

Prie tos didžiulės dovanos —
Dar kapas motinos senos,
Su aukštu, plonu berželiu,
Ir eglų vainiku žaliu.

. . . Ir kilpą Nemuno sujuost,
Ir rūtos šakelę papuošt . . .
Aš nieko tau nesigailiu, . . .
Deja . . . atsiųsti negaliu.

Sugrįšk! Ir viskas tavo bus —
Gimtoji žemė ir dangus . . .

KLB visuomeninių reikalų komisijos narys inž. J. V. DANYS ir PLB valdybos vicepirmininkas prof. T. REMEIKIS Kanados sostinėje Otavoje, kur š. m. gegužės 8 d. buvo surengta baltiečių demonstracija prieš sovietinius žmogaus ir tautos teisių pažeidimus. Šiuo metu Otavoje vyksta Helsinkio akto peržiūros konferencija. Nuotr. St. Dabkaus

INTERNATIONAL

SOL. ALGIO GRIGO vadovaujamos kelionių agentūros

1985 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ:

KELIONĖ nr. 007 "OCTOBERFEST" rugsėjo 21 iki spalio 3 d.:	
Liuksemburgas, Heidelbergas, Rotenburgas, Miunchenas, Inzellis, Fiusenas, Lucerna, Strasbourgas, Salzburgas, Insbruckas, Oberammergau. Priedai: laivu ekskursija Reino upe, Eagles Nest, Chiemsee; kasdieniniai pusryčiai, 9 pietūs, priešpiečiai (lunch) "Hofbraeuhaus" ir daug kitų priedų.	
Pilna kaina iš Čikagos	\$1,289.00
KELIONĖ nr. 2	liepos 15 iki liepos 31 d.
11 dienų Vilniuje, 1 diena Leningrade, 3 dienos Helsinkyje	
Iš Niujorko	\$1,788.00
Iš Montrealio	\$2,225.00 kanadiškais
KELIONĖ nr. 3	rugsėjo 1 d. iki rugsėjo 18 d.
11 dienų Vilniuje, 1 diena Leningrade, 3 dienos Helsinkyje	
Iš Niujorko	\$1,669.00
KELIONĖ nr. 4	gruodžio 20 iki sausio 4 d.
11 dienų Vilniuje, 3 dienos Helsinkyje	
Iš Niujorko	\$1,467.00
Iš Montrealio	\$1,835.00 kanadiškais

Nakvojant dviese kambaryje, įskaitant visas susisiekimo išlaidas, viešbučius ("Presidentti Hotel" Helsinkyje), maistą, operos, teatro arba baletu bilietus, įvairias ekskursijas ir daug kitų priedų. Kelionė nr. 4 suderinta su grandioziniu Naujų metų sutikimo baliumi.

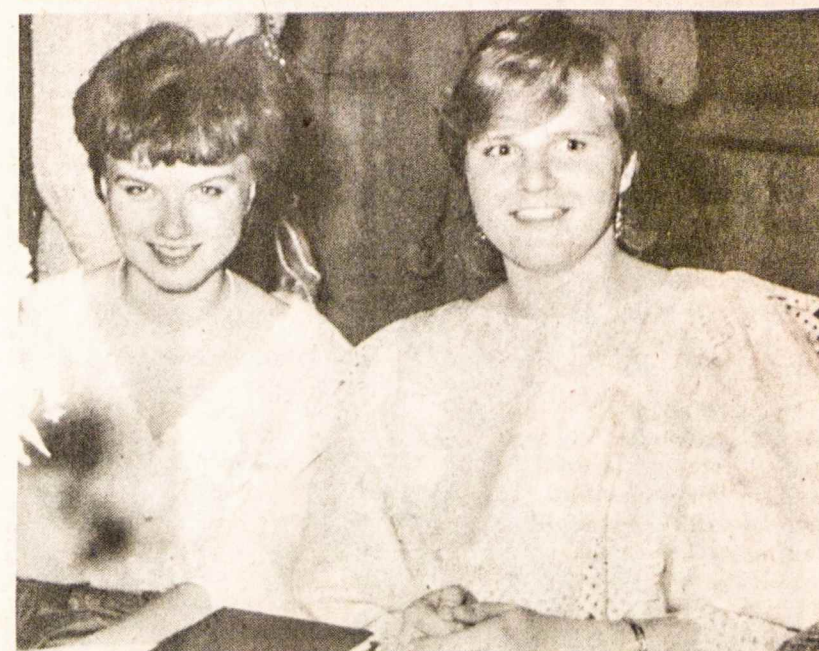
Tarpininkaujame perkantiems automobilius, kooperatinius butus, padedame sutvarkyti dokumentus iškvietimams. Informacijų ir visais kelionių reikalais kreiptis į:

G. T. INTERNATIONAL, INC., P.O. BOX 29163, CHICAGO, ILLINOIS 60629, USA

TELEFONAI: (312) 471-1700 arba 471-1702
KANADOJE (416) 534-3120 arba 767-4991
Skrendame erdviais "FINNAIR" lėktuvais

Simple elegance... by Finnish design

Jaunosios spaudos bendradarbės "Tėviškės žiburiai" spaudos vakare, kur joms buvo įteiktos Lietuvių žurnalistų sąjungos centro valdybos dovanos — knyga "Žurnalistika". Kairėje — MIRGA ŠALTMIRAITĖ, dešinėje — INDRE ČUPLINSKAITĖ. Kitų keturių apdovanotų bendradarbių šioje nuotraukoje nematyti. Nuotr. St. Dabkaus

Mokykla, išleidusi 794 abiturientus

V. MATULAITIS

Paprastai gamtoje derlių renkame rudenį. Lietuviškojo derliaus augimas yra žiemos metu. Pavasarį užbaigiami mokslo metai. Šiuos mokslo metus Toronto Maironio mokykla baigė gegužės 11 d. Pažangūs mokiniai buvo perkelti į aukštesnes klases. Prieš tai sekmadienį buvo suruošta visų klasių mokinių darbų paroda Prisikėlimo ir Lietuvos kankinių parapijų salėse. Paroda buvo įdomi, ir daug žmonių grožėjosi mokinių darbais.

Po paskutinės dienos mokykloje šeštadienį buvo suruoštas atsisveikinimo vakaras Lietuvių namuose. Mokyklos vedėja Giedra Paulionienė atidarymo žodyje paminėjo, kad mokykla buvo įsteigta 1948 m. rugsėjo mėnesį, kurios pirmuoju vedėju buvo V. Matulaitis. Ji išvardino beveik visus buvusius vedėjus: J. Širką, J. Gustainį, J. Andrušį, V. Biretą. Buvo paminėti: J. Jankaitis, J. Ratkevičius ir J. Gaižutis. Išvardinti buvusieji mokyklos vedėjai buvo pagerbti prisegamomis rožėmis ir dovana — mokyklos leidiniu. Vedėja taip pat pastebėjo, kad šie metai buvo vadinami 35 metų sukaštuvinais, nors praėjo jau 37 metai.

Mokyt. S. Bubeliene, mokyt.

A. Baziliauskas ir vedėja G. Paulionienė įteikė mokslo baigimo pažymėjimus, mokyklos leidinį ir po rožę kiekvienam baigusiam aukštesniuosis lituanistinius kursus bei dešimtąją klasę. Mokyt. S. Bubeliene, atsi-sveikindama abiturientus, palinkėjo ir paprašė: "Atiduokite savo jėgas šeimai, aplinkai, tautai. Kalbėkite už save ir už tuos, kurie kalbėti negali".

Mokytojams gražiai padėjo Vida Dirmantaitė, buvusi X klasės auklėtinė, ir V. Čuplinskas aukštesniųjų kursų klases vad. Jis pabrėžė, kad lituanistinių kursų baigimas nėra pabaiga lietuviško gyvenimo, o tik pradžia. Dešimtosios klasės auklėtiniai savo mokytojams — G. Paulionienei, S. Bubelienei ir A. Baziliauskui įteikė po rožę ir dovaną. Aukštesniųjų kursų abiturientai savo mokytojams — G. Paulionienei ir I. Ehlers įteikė po puokštę gėlių ir dovaną.

Geriausiai baigusiems aukštesniuosis kursus buvo įteiktos premijos, kurias skiria Kanados lietuvių fondas per KLB švietimo komisiją: \$100 I. Čuplinskaitei, \$75 L. Dauksai ir \$50 R. Kalendrai. Be to, šiais metais visoms Kanados lituanistinėms mokykloms buvo paskelbta konkursas "Šeimos istorija". Mokiniam, įvykdžiusiems nurodytas sąlygas, buvo įteiktos Kanados lietuvių fondo premijos. H. Stepaitis tą premiją įteikė aukšt. kursų abiturientui Leonui Ehlers. Kitiems tos premijos buvo įteiktos klases. Šiame konkurse sėkmingai dalyvavo 86 Maironio mokyklos mokiniai, 6 kursantai. Atrodo, kad šiais metais X klases ir aukštesniųjų kursų abiturientai buvo ypatingai aktyvūs ir tautiškai sąmoningi.

Tėvų komiteto pirmininkė B. Batraks įteikė dovaną — dail. Dagio bareljefą buviamam ilgą laiką tėvų komiteto pirm. D. Karosui. Taip pat įteikė dovaną A. Rašymui, buvusiam lietuvių mokykloje septynerius metus mokytoju ir išsikėlusiam gventi į Kalgarį. Mokyklos vedėja, mokytojus ir abiturientus sveikino V. Bireta, KLB švietimo komisijos pirmininkas, KLB Toronto apylinkės valdybos vadov — A. Vaidiūnas, Toronto Lietuvių namų vadov — A. Jankaitienė. Tėvų k-to pirm. B. Batraks padėjo vedėjai, mokytojams, mokiniam, tėvams ir visiems mokyklos rėmėjams už pagalbą mokykla.

Šiais metais X klasę baigė dvylika, o aukštesniuosis kursus (13 kl.) — devyni. Iš viso ši mokykla yra išleidusi 794 abiturientus. Šiais metais mokyklą (10 kl.) lankė 165 mokiniai, o aukšt. kursų — 26. Iš šiais metais buvusių 23 mokytojų 75% jau buvo baigę šią mokyklą ar aukštesniuosis kursus, įskaitant ir mokyklos vedėją, kuri pati tai paminėjo. Išleistas puošnus Toronto Maironio mokyklos leidinys, kurio viršelį puošė dail. Snaigė Šileikienė.

Užbaigimo programoje aukšt. kursų abiturientai paskaitė vysk. A. Baranausko gyvenimo bei darbų eigą, o X klases — "Anykščių šilėlio" dalį. Kiekvienas auklėtinis skaitė po truputį. Muz. D. Viskontienės gražiai pamokytas savanorių mergaičių chorėlis padainavo porą dainų, akompanuojant D. Viskontienei ir Rasai Mickevičienei diriguojant.

Po programos visi abiturientai gautas rožes padovanojo savo motinoms. Visus dalyvius paskvietė bendrai vakarienei, o kun. K. Kaknevičius sukalbėjo maldą.

Kaziuko mugėje Los Angeles mieste, lietuvių Šv. Kazimiero parapijos kieme, prel. PETRAS CELIEŠIUS ir kiti gausūs lankytojai, parėmę skautų pastangas
Nuotr. A. Gustaičio

Lėšos lituanistikos katedrai

PLB valdybos ir PLB fondo tarybos pareiškimas

MIELI PASAULIO LIETUVIAI,

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba, vykdydama PLB seimo nutarimą, 1981 m. lapkričio 20 d. pasirašė sutartį su Ilinojaus universitetu Čikagoje steigti pirmąją nuolatine laisvąja pasaulyje lituanistikos katedrą (The Endowed Chair of Lithuanian Studies) su 750,000 dolerių fondu, kurio palūkanos finansuos jos darbą. Pagal sutartį, pats universitetas skyrė 150,000 dolerių, o PLB pažadėjo surinkti 600,000 dolerių iš pasaulio lietuvių per penkerius metus.

Iki šiol daugiau kaip 1200 lietuvių iš pasaulio kraštų suaukojo apie 300,000 dolerių ir JAV Lietuvių fondas pridėjo 60,000 dolerių. Lituanistikos katedra pradėjo savo mokslinį darbą 1984 m. rugsėjo mėnesį su pirmuoju jos vedėju prof. dr. Bronium Vaskeliu ir pirmaisiais lituanistikos studentais, siekiančiais magistro bei daktarato laipsnių.

Kadangi pagal Lituanistikos katedros įsteigimo sutartį dar turime surinkti apie 240,000 dolerių, PLB valdyba ir PLB fondo taryba sausio 26-27 d.d. posėdžiuose nutarė 1985 metus skelbti lituanistikos katedros metais ir kviešti visą lietuvių išeiviją bei jos organizacijas prisidėti prie šio vajeus įgyvendinimo iki šių metų galo.

Kviečiame visus jungtis į lituanistikos katedros galutinio įgyvendinimo lėšų vaju. Visos aukos JAV ir Kanadoje gali būti nurašomos nuo mokesčių (IRS I.D. No. 36-3097269). JAV-se čekius ir testamentinius palikimus rašyti: Lithuanian World Community Foundation vardu ir siųsti 5620 S. Claremont Avenue, Chicago, IL 60636, USA; Kanadoje: Lituanistikos katedros lėšoms telkti komitetas, 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8.

Dramos konkursas

Minint sukaktis Lietuvos krikšto, įvykusio 1251, 1387 ir 1413 metais Mindaugo, Jogailos ir Vytauto dėka, skelbiamas dramos konkursas.

Pageidaujama, kad dramos struktūra laisvai pasirinktu būdu sietųsi su Lietuvos krikšto tema. Rankraštis savo puslapių skaičiumi turi būti įprastinės dramos knygos apimties. Premijos dydis — \$3,000.00. Vertintojų komisijai neradus pakankamai gero veikalo, premija neskiriama. Vertintojų komisijos sudėtis bus paskelbta vėliau.

Rankraščius, pasirašytus slapyvardžiu su tikra pavarde uždarame voke, siųsti iki 1986 m. gruodžio 31 d. šiuo adresu: Lietuvos krikščionybės jubilieju minėjimo komitetas, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636, USA.

Lietuvai dirbantis svetimuose kraštuose

Kunigas Pranas Gavėnas ir jo darbai išeivijoje 45-rių metų perspektyvoje

Ant puikiosios Šešupės kranto, prie Suvalkų Kalvarijos, nežymiam Zepalimų kaime 1918 m. spalio 11 d. Antano ir Kotrynos Gavėnų šeimoje sukryžstis paskutinis ir aštuntasis iš tų namų vaikais, kuris tuoj buvo pakrikštytas Kalvarijos šventovėje Pranciškaus vardu.

Tada Lietuva tik kėlėsi savo nepriklausomam gyvenimui iš praūžusių karo audrų. Šiai neturtingai, bet vaikais gausiai šeimai nebuvo lengva verstis iš trijų margų žemės ūkelio. Dviem vyresnėm dukrom ištekėjus (viena mirė dar mažą būdamą), tėvai su penkiais vyresniais berniukais susigundė vykti pasaulin laimės jėškoti — 1926 m. išvyko Brazilijon. Ten jie atsidūrė kavos plantacijose, atokiai nuo civilizuoto pasaulio. Ten neprietape, po kiek laiko nuvyko į Sao Paulo miestą. Tuomet jau buvo prasidėjęs didelės pasaulinės ekonominės krizės laikotarpis, ir visur stigo darbo, butų, duonos. Ypač motina neįstengė prisitaikyti prie visur skirtingos svetimos aplinkos. Po kiek laiko abu tėvai su jauniausiu sūnumi Pranuku grįžo į gimtąją Suvalkiją, o kiti keturi pasiliko tropinėje šalyje.

Dvasinio pašaukimo akinaimas, tačiau neturėdamas galimybės savo tėvynę išeiti tam tinkamų mokslų, Pranukas įėjo į jo galimybių kitur. Vieną vasarą jis sutiko saleziečių patrijarchą kun. Antaną Skeltį. Su juo surinktais jaunuoliais 1933 m. rudenį ir jis išvyko į šaulėtąją Italiją. Ten prisijungė prie gana gausaus, jau ten esančio lietuvių jaunuolių būrelio šiaurės Italijoje, netoli Torino miesto, Perosa-Arentina saleziečių įstaigoje. Ten pramoko itališkai ir tolimesnes savo studijas tęsė kitose saleziečių mokyklose.

Kilnaus pasiuntimo idealais persiėmęs, Pranas prašėsi į tolimų šalių misijas. Tačiau saleziečių centro vadovybė buvo nusprendusi, jog lietuviai turi pasirošti savajai misijai Lietuvoje.

Atlikęs naujokyną Villa La Moglie vietovėje, šalia Torino, ir 1935 m. tapęs saleziečiu, Pranas savo tolimesnius mokslus tęsė tuomet besikuriančiame saleziečių universitete Torine. Ten jis baigė filosofijos-pedagogikos mokslus, specializuodamasis eksperimentinėje psichologijoje. Baigęs teologijos kursą licenciatu laipsniu, 1949 m. liepos 3 d. buvo įšventintas kunigu ir pakviestas į kongregacijos centrą Torine.

Jau studijų metu jis pasireiškė kaip geras plunksnos valdytojas. Dėl to jis buvo pakviestas tarptautinėje saleziečių aukštojoje seminarijoje įsteigti daugiakalbį žurnaliuką "Unanimes". Be to, centriname saleziečių misijų skyriuje įsteigė saleziečių misijų agentūrą — AMS, kuri dar ir šiandien, perkelta į Romą bei žymiai padidėjusi, aptarnauja visus pasauliję esančius saleziečių biuletenius 32 kalbom.

Siekdamas įgyti daugiau patyrimo žurnalistikos srityje, Pranas dvejus metus lankė tarptautinį žurnalizmo, propagandos ir publicistikos universitetą "Pro Deo" Romoje, o 1960 m. tarptautiniame žurnalistų suvažiavime Florencijoje tapo Europos žurnalistų bendruomenės nariu steigėju. 1963 m. buvo įtrauktas į Tarptautinio istorinio instituto Don Bosco raštų žinovų skaičių.

1952 m. įsteigus lietuvių saleziečių gimnaziją Castelnuovo Don Bosco, visas savo jėgas jis nukreipė į lietuviškąją veiklą. Ten jis ėjo mokytojo, dvasios vado, "Saleziečių balso" redaktoriaus, jaunimo bibliotekos steigėjo ir direktoriaus pareigas.

Nors mažas bei kuklus tas lietuviškasis Castelnuovo (Naujapilis), bet buvo tam tikras švyturys II D. karo audrų sukrėstoje Europoje. Iš įvairių pasaulio kraštų suvažiaavusiam lietuviškajam jaunimui ten buvo mokykla, bendrabutis, spaustuve. Ten buvo leidžiamas a.a. kun. J. Zeliausko atnaujintas "Saleziečių balsas" ir per 17 metų tęsiamas kun. Pr. Gavėno. Ten buvo leidžiami ir kiti lietuviški leidiniai savajai mokyklai ir platesnei visuomenei. Kun. Pr. Gavėnas parašė keletą knygų, ypač jaunimui. Tai "Jaunimo galiūno keliu", "Mikas Magonė", "Didysis reisas" ir kiti.

1969 m. lietuvių progimnazija iš Castelnuovo trumpam laikui persikėlė į Romą, kur dauguma lietuvių mokinių išsikirstė. Ten buvo įsteigtas lietuvių saleziečių centras šalia Romos, Frascati miestelyje.

Sao Paulo arkiv. kardinolas Agniolo Rossi primygtinai skatino lietuvių saleziečius atvykti Brazilijon ir ten perimti Vila Zelina lietuvių parapiją. Ir pats tos parapijos klebonas prel. Pijus Ragažinskas pagirdavo. Po ilgiau užsitęsusių derybų 1971 m. pradžioje kun. Pr. Gavėnas su keliais kitais lietuviškais kunais saleziečiais atvyko Brazilijon ir ten aktyviai įsijungė į lietuvių sielovadinį bei visuomeninį gyvenimą. To lietuvių saleziečių vienetų direktoriumi ir vadovu buvo kun. Pranas Gavėnas. Jis įsteigė Brazilijos lietuvių kunigų skyrių, įsijungė į vietinį literatūros būrelį ir ėmėsi plunksnos garsinti Lietuvos kančias.

Iškilus tam tikriems nesuipratimams Vila Zelina parapijos srityje, lietuviai saleziečiai, to paties kun. Pr. Gavėno vadovaujami, persikėlė į asmeninę Šv. Kazimiero lietuvių parapiją, kurią jiems perleido lietuviai jėzuitai. Ten dabar lietuviai saleziečiai varo gilią religinę ir tautinę vagą. Kun. Pr. Gavėnui talkina kunigai saleziečiai — Petras Urbaitis ir Petras Rukšys. Prieš keletą metų iš ten išvyko kun. S. Šileika, kuris jau keletą metų klebonauja lietuvių Šv. Kazimiero parapijoje — Kanados Montrealyje.

Kazimieriniais metais kun. Pr. Gavėnas įvairiais būdais rūpinosi garsinti minėto tautos globėjo ir Lietuvos vardą. Jis parašė gan reikšmingą leidinį "San Casimiro", kuris paplito po Braziliją ir Portugaliją. Jam pavyko paskelbti ir plataus masto kazimierinį konkursą Brazilijos dalininkų tarpe. Tais pačiais metais aktyviai prisidėjo prie Brazilijos Lietuvių Bendruomenės pastangų įvesti lietuvių kalbos bei kultūros kursą katalikų universitete PUC.

Dabar svarbiausias jo užmojis — pastatyti Sao Paulo mieste Šv. Kazimiero šventovę, kuri ne tik pasitarnautų tikinčiųjų sielovadai, bet ir skleistų Lietuvos šventojo vardą bei liktų reikšmingu krikščioniškosios Lietuvos paminklu tame didmiestyje.

Didelis kun. Pr. Gavėno įnašas į Brazilijos lietuvių gyvenimą yra leidimas savaitinio lietuviško laikraščio "Mūsų Lietuva" ir jam reikiamų spaudo priemonių įgijimas. Tas lietuviškai spausdinamas bei platinamas žodis žymiai prisidės prie to krašto lietuvių blėstančios dvasios stiprinimo. Nenuilstančiam veikėjui linkime dar ilgus metus pastoviai išverti užsimotuose kilniuose tiksluose savosios tautos ir tėvynės labui. K.A.S.

Torontiešis "Gintaras" pirmajame savo koncerte 1956 metais. Iš dešinės: G. Kliukaitė, J. Karasiejus, R. Jurksaitytė, J. Rukšys, G. Norkutė, L. Kuolaitė, Ž. Nalivaikaitė, A. Kuolaitė, R. Merkelytė
Nuotr. Dvilaičio

Toronto "Gintarui" 30 metų

Žvilgsnis į "Gintaro" grupę per veterano akinius

A. BAZILIAUSKAS

Ruošdamasis "Gintaro" grupės 30-ties metų sukakčiai, iš knygos lentynos išimu ir dar kartą perverčiu 25-mečio leidinį, norėdamas vėl prisiminti senus vardus, senus veidus. Ir pagalvojau: jeigu kas nors kada nors suvestų vienon vieton visus gintariečius — esamus ir buvusius, šokėjus, mokytojus, muzikantus, globėjus, rėmėjus (juk ir jie — gintariečiai!), tai jau labai didelio kambario tam reikėtų, o gal ir salės nemazos.

Vartydamas to leidinio puslapius, akivaizdžiai matai, kaip karta po kartos perima darbą ir kaip grupė seka grupę, lyg linksmos poros šokyje. Ir visos tos grupės — tai vis tas pats "Gintaras", tas pats vienetas, dabar jau išaugęs ir šaunų 30 metų jaunuolį. O visų tų grupių senovėje, maždaug 1956-1958 metais, ir mano grupė ar tiksliau grupė, kurioje mes, tuo metu net ne gintariečiai, šokom.

Tai gi, veterano bilietas šienėje ir tai turbūt duoda šokią tokią teisę pažvelgti į "Gintarą" ilguoju žvilgsniu.

Seniau ir dabar

Peržvelgiant "Gintaro" 30-ties metų kelią, pirmiausia akin krinta nepaprasta pažanga. Ir šokėjų skaičiuose, ir šokiškuose, ir užmojuose. Jeigu kadaise, kai šokėjų grupė sudarė 16 šokėjų su pustuziniu atsarginiu (daugiausia mergaičių), dvejetui ir repeticiją neatėjus, ją reikėdavo atsaukti, — tai šiuo metu šokėjų skaičiuojame šimtinėmis. Prieauglis tik ir laukia pereiti į vyresniąją ar ir į vyriausiąją grupę. Kandidatų į grupes taip pat, atrodo, netrūksta. Reiškia — grupės dabartis stipri, ateitis užtikrinta dar eilei metų.

Ir pačiuose šokiuose, ir jų pasirinkime matomas didelis žingsnis į priekį. Anais, sakytiau, mūsų laikais, šokių repertuaras buvo visai siaurus: dar iš Lietuvos — Vokietijos grupių mokytojų galvose atveži Kalvelis, Kubilas, Jonkelis, Kepurinė. Dabar gi — nauji pavadinimai, nauji šokiai, naujos melodijos ir aną senąjį Kalvelį gal tik mažųjų grupės tebekala. Tai labai gerai ir visai dėsninga: gyvenimas eina į priekį, eina ir mūsų šokiai. Tai netūpčiomam vietoje, neveguojam ir netrūnijam, kaip kad retkarčiais apie mus parašo tenykštė okupuotos Lietuvos spauda, o eina į priekį kartu su gyvenimu.

Išvykos ir televizija

Šių laikų grupių užsimojimai, jų drąsa ir platumas neseniai veteranui sukelia gal net šiokių tokio pavydo. Jeigu dabartinėm grupėm beveik nieko nereikia apvažinėti Europą, Pietų Ameriką, net Australiją aplankyti, gastroliuoti beveik visuose Š. Amerikos miestuose, — tai mūsų anuometinis gastrolių ratas buvo visai mažytis. Didžiausia mūsų išvyka — tai kelionė per naktį traukiniu į Čikagą, ir I-ją tautinių šokių šventę 1957 m. O šiaip — vis apie namučius. Tiesa, gastroliavome

St. Catharines rengtose Kanados lietuvių dienos, buvo surengta baisiai nepavykusi kelionė į Forrest Mount, Ont. Toronte dalyvavom Bendruomenės parengimuose, kartą su "Varpo" choru dalyvavom Toronto universitetu Hart House scenoje. Kažkuria proga teko šokti universalinėje Eatono parduotuvėje tarp šaldytuvų ir baldų, Toronto kareivinių (Armoury) salėje. Tiesa, bene du kartų pasirodėm televizijoje, "Country Hoe-down" programoj.

Apie tą pasirodymą televizijoje liko toks nei šoks nei toks prisiminimas. Vaziuojant į repeticiją televizijos studijoje, mūsų automobilis susidūrė su kitu. Reiškia — avarija. Atvažiavo policininkai, surašė duomenis, išmatavo, kas jiems reikėjo, ėmė tikrinti dokumentus. Visa tai užima laiko, o mums — repeticija prieš akis! Mūsų šoferis Mikas aiškina policininkui, kad mes labai skubam ir kodėl taip skubam. Tas, paklausęs kokio programoj dalyvausim ir išgirdęs, kad tai "Country Hoe-down", tik ranka numojo — girdi, ir gerai, kad vėluojatės, vis tiek tos programos niekas nežiūri. Žiūri ar ne, bet mes to programoj dalyvavom ir, matyt, kas nors jį vis tik matė, nes atsiliepimai buvo visai neblogi.

Vardo parinkimas

Vieną kartą, pradėjus rausti atsiminimuose, prisimena ir dar viena diena — "Gintaro" vardo parinkimas. Šiuo metu "Gintaro" vardas žinomas labai plačiai ir linksniuojamas su užtarnauta pagarba. O jo vardo parinkimas vyko tokiose visai prozaishose sąlygose.

1957 m. Vasario 16 minėjimas Toronte vyko "Odeon" kino salėje, College gatvėje, tarp Yonge gatvės ir "Maple Leaf" stadijono. Kaip visuomet, da li programos atliko mūsų tautinių šokių grupė. Kažkuriam Kanados politikui scenoje drožiant kalbą, mes laukėm savo eilės užkulisėje, laukėm, tvankiame ir gerokai prirūkytame kambarėlyje (tuo metu vyrams rūkyti buvo didelė mada). Sėdėjom vieni ant kėdžių, kiti ant grindų, tretai ant senų čiužinių. Greičiausiai dėl to, kad niekas neatsiminė atsivežti kortų (poilsio pertraukų metu vyrams kirsti 66 taip pat buvo mada), prasidėjo bendra kalba. Išliko reikalas parinkti grupei vardą. Prieš akis — tą vasarą tautinių šokių šventė Čikagoje ir negi važiuosi į tokią šventę bevardis ir atstositi greta visokių Grandinėlių, Lenciūgių ir kitų? Tai taip ant tų čiužinių sėdėdami ir išrinkom vardą. Vienas pasiūlė vieną, kitas kitą vardą, trečias — Gintarą, kažkas pritarė ("Palauk, palauk, čia gal ir neblogai skamba..."). Na, ir išrinkom. Be balsavimų, be protokolų, o vis tik — tobulai. Vardas prigijo. Krikštynos vyko daug vėliau, bet tai tebuvo tik formalumas.

Bendra jungtis

Žiūrint į "Gintarą" iš tokios istorinės perspektyvos, aiškiai matyti, kad visos tos buvusios ir esančios grupės per visus tuos 30 metų turi kažką bendro

— ne vien tik vardą, bet ir tai, kad jos per tuos metus rišo ir jungė jaunus žmones šokiui, dainai ir, turbūt svarbiausia, — lietuviškam bendravimui. Bet kartu kiekviena tų grupių turi ir savo individualų požymį. Pavyzdžiui, 1971 m. grupė, bent mano atmintyje, visuomet bus keliautoja į Europą. Kitos grupės turi savo darbo viršukalnes, savo atsiminimus — festivalius Prancūzijoje ir Anglijoje, kur kitų tautybių tarpe teko atstovauti Kanados etninėm grupėm ir garsinti Lietuvos vardą, tautinių šokių šventes, pasaulines parodas, gastroles vakaruose, pietuose ar kitur.

O kuo džiaugiamės mes — 1956-jų grupė? Pirmiausia tuo, kad mes buvome pirmieji, pasivadinę "Gintaro" vardu, pirmieji pasipuošę gražiais vyru tautiniais drabužiais, pirmieji ir vieninteliai, atstovavę Kanados lietuviams pirmojoje Kanados ir JAV lietuvių tautinių šokių šventėje Čikagoje. Tai jau nemažai.

Gintariečių šeimos

Tiesa, pradėjome ir dar vieną neblogą tradiciją, tebetęsią ir dabar: iš aštuonių šokančių porų, šeimas sukūrė keturios gintariečių poros (50%). Pasitikrinus pas p. Karasiejus, ilgamečius "Gintaro" vadovus, kurie veda ir tokią statistiką, sužinojau, kad šiuo metu jau turime 26 gintariečių poras, sukūrusias šeimas, kur abi pusės buvo šokusios "Gintare". Matyt, neblogas jungėjas tas "Gintaras", kad ir po dvidešimt kelerių metų tos pradinės keturios poros vis dar laimingai gyvena ir net ryšio su "Gintaru" nenutraukia.

Šiuolaikinė veteranų grupė, dalyvavusi paskutinėse dviejose tautinių šokių šventėse ir dalyvausianti 30-mečio koncerte Toronte, kaip tik ir yra didžia dalimi sudaryta iš anos 1957 metų grupės.

Dabar, artėjant 30 metų šventei, susirinksim dar kartą į sales, dar kartą pasidžiaugsim jaunatvišku šokių, dar kartą prisiminsim kaip buvo ir pamatysim kaip yra.

Gera priklausyti didelei šeimai. Gera retkarčiais susirinkti į tos šeimos šventę ir kartu atšvęsti. Pasižymėkime kalendoriuose gegužės 25 dieną.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugsios kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski

412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas

531-4251

Pacientai priimami susitarus telefonu

Dabartiniai Toronto "Gintaro" ansamblio vadovai. Pirmoje eilėje iš kairės: G. Paulionienė, D. Nausėdienė, J. Karasiejus, R. Karasiejienė; antroje eilėje: Ž. Šilinskaitė, I. Lukoševičiūtė, R. Yčienė, A. Biretaitė, R. Rusinavičienė. "Gintaro" eilėse šiuo metu yra apie 200 jaunimo
Nuotr. O. Burzdžiaus

Solistė LINDA MARCINKUTE ir sol. ALGIS SIMANAVIČIUS dainuoja duetą Toronto Prisikėlimo parapijos salėje, kur 1985.IV.28 buvo surengtas plataus masto koncertas sol. V. VERIKAIČIO 60 metų amžiaus sukakties proga, dalyvaujant labai gausiai tautiečių auditorijai

Dailininkas Dobužinskis apie Čiurlionį

Dail. M. Dobužinskio knygos „Vospominanija“ (Atsiminimai) gale yra keletas straipsnių, kurių vienas apie Čiurlionį buvo išspausdintas „Novoje Ruskoje Slovo“ 1965. X. 10. Čia pateikiu jo vertimą.

„Keistuolis“ Petrapilyje

1908 m. rudenį prieš Čiurlionio atvykimą į Petrapilį gavau iš Vilniaus žinią, kad ten pasirodė dailininkas, vaizduojantis spalvomis muzikines temas. „Keistuolis“, „dekadentas“ ir kiti panašūs epitetai, kuriuos išgirdau iš žmonių, mačiusių jo paveikslus ir diletantiškai sprendžiančių apie juos, pakatino mane dar daugiau susidomėti šiuo neįprastu dailininku, kuris, be to, kaip išsiskirčiau, buvo ir kompozitorius.

Ypatingai mane sudomino tai, kad jis vaizdavo kažkokią fantastinę Lietuvą. Nors gyvenau Petrapilyje, kiekvienais metais atvažiuodavau į Vilnį ir žinojau apie gimstantį lietuvių inteligentijos sąjūdį. Tačiau Lietuvos „veidas“ liko man mįslingas, paslėptas tirštame rūke. Pasirodžius Čiurlioniui, tikėjau pamatyti kažkokią prošvaistę. Todėl, kai sužinojau iš Antano Žmuidzinavičiaus laiško, kad Čiurlionis rengiasi atvykti į Petrapilį, aš ir kiti, kurie jau buvo girdėję apie šį nuostabų dailininką, nekantriai laukėme progos susipažinti su juo.

Žmuidzinavičius perspėjo mane, kad Čiurlionis ypatingai kuklus, nedrąsus žmogus. Ir tikrai, atvykęs į Petrapilį, jis nesiryžo užėti nei pas mane, nei pas K. Samovą ir kažkodėl pasiuntė savo brolių, dar baikštesnį negu jis pats. Vėliau, kai Čiurlionis vis dėlto nutarė ateiti pas mane, gana greitai apsisprato ir pradėjo dažnai lankyti mūsų šeimą, taip kad galėjau su juo artčiau susipažinti.

Nuostabūs paveikslai

Gyveno Čiurlionis Voznesensko prospekte. Mažytį, siaurą ir tamsų kambarį išsnuomavo neturtingame bute, kur nuolat triukšmavo vaikai ir kvepėjo virtuvė. Čia pirmą kartą susipažinau su nuostabia jo fantazija. Čia ant popieriaus, smeigtukais pritvirtintu ant sienos, jis baigė tada poetinę „Jūros sonatą“.

Apie Čiurlionio paveikslus papasakojau savo draugams. Jie labai susidomėjo dailininko kūryba, ir greitai A. Benoit, Somovas, Lanšere, Bakstas ir S. Makovskis (žurnalo „Apolon“ redaktorius) atėjo pamatyti, ką atvežė Čiurlionis. Pastarasis neatėjo į pasimatymą — jam buvo neįjauku kalbėti apie savo paveikslus su tokiais žinomais dailininkais, tad susitarėm, kad paveikslus aš pats parodysiu. Makovskis tuo metu rengė didelę parodą. Čiurlionio paveikslai padarė mums visiems tokį didelį įspūdį, kad tuojau buvo nutarta kviesti jį dalyvauti šioje parodoje. Pirmiausia Čiurlionio darbai pritrenkė mus savo originalumu ir nepaprastumu. Jie nebuvo panašūs į jokių kitus paveikslus. Jo kūryba atrodė mums gili ir slėpininga. Į galvą ateidavo palyginimai (ir tai labai apytikriai) su Williamu Blake ir Redonu Odilonu — dailininkais, apie

kuriuos Čiurlionis galėjo žinoti. Bet ar jis žinojo juos ir ar jų įtaką jaučiamo jo paveiksluose, tai klausimas, kurį dar reikės išaiškinti.

Čiurlionio kūryba

Buvo aišku, kad Čiurlionio menas yra kupinas lietuvių liaudies motyvų. Bet fantazija, visa tai, kas slėpėsi už jo muzikinių „programų“, pajėgumas įžvelgti į erdvės begalybę, į amžių gelmes darė Čiurlionį nepaprastai platų ir giliu, toli peržengusį siaurą tautinės kultūros ratą.

Čiurlionio kūryboje mus ypač džiugino retas nuostirdumas, tikrą svajonę, gilus dvasinis turinys. Jeigu kai kuriuos darbus Čiurlionis nebuvo visiškai „meistras“, kai kada net bejęgis technikos klausimais, tai mūsų nuomone nebuvo trūkumas. Priešingai, pastelės ir temperos, atliktos lengva muziko ranka, kai kada nupieštos vaikiškai naiviai, be jokių „receptų“, ir manieringumo, o kai kada kilusios lyg savaime, suovio grakštumu ir lengvumu, nuostabiomis spalvų gamomis ir kompozicija atrodė mums kažkokios nežinomos brangenybės.

Labai nedrąsus

Žinoma, mano draugai, pamatę puikius Čiurlionio paveikslus, norėjo susipažinti su juo pačiu. Nors Čiurlionis vengė visuomenės, man pavyko prikabinti jį nueiti pas Aleksandrą Benoit (Benua). Pas jį tam tikromis dienomis, be artimų draugų, susirinkdavo ir pirmiausia Petrapilio dailininkai. Tokioje draugystėje, aišku, Čiurlionis neįėjau į jautųsi, bet mielas šeimininkų nuostirdumas apsaugojo dailininką nuo įkyrių klausimų ir suteikė jam vietą ramioje kampe, leido Čiurlioniui ramiai apžiūrėti daugybę graviūrų ir piešinių bei klausyti, kai kada labai idomių ginčų. Vėliau Čiurlionis buvo ten vieną ar du kartus.

Kaip jau minėjau, jis būdavo labai dažnas svečias pas mus. Mūsų šeimoje, Čiurlionis matyt, jautėsi gerai ir jaukiai, žaidė su vaikais, sodindavo juos ant kelių, džiaugėsi jų čiaukėjimu, o dukterį vadino angelėliu. Atsimenu, kaip susidomėjęs jis apžiūrėdavo jų, iš tikrųjų, idomius piešinius, kuriuos rūpestingai rinkau. Kartu jis visą laiką kartodavo savo mėgstamą žodį „nepaprasta“. Aplamai, atsimenu jį nuolat ką nors apžiūrint, skaitant. Turėjau didelę biblioteką ir daug graviūrų.

Apie savo darbus jis nenoriai kalbėjo ir labai nemėgo prašomas paaiškinti jų turinį. Jis pats kartą pasakojo, kad į klausimą kodėl „Karalių pasakos“ piešinyje ant ažuolo šakų nupiešti maži miestai, atsakė: „Todėl, kad taip norėjau“.

Kaip dabar matau jo veidą, nepaprastai mėlynas tragiškas akis su įtemptu žvilgsniu, susiraičiusius plaukus, kuriuos jis nuolat taisė, nedidelius retus ūsus, gerą, nedrąsą šypseną. Sveikindamasis jis meiliai žiūrėjo į akis ir stipriai paspausdavo ranką, šiek tiek nutraukdamas ją žemyn.

Prie rojalio

Jis dažnai kažką niūnuoda-

vo. Atsimenu, kartą išeidamas pradėjo niūnuoti „Egmontą“. Pas mus viliojo jį ir tai, kad čia jis galėjo groti puikiai naują „Bekkeriu“. Kai Čiurlionis galutinai apsisprato su mūsų aplinka, ištisas valandas prasedėdavo prie rojalio, dažnai improvizuodavo, ateidavo skambinti net ir tada, kai mūsų nebūdavo namie.

Jis daug skambindavo su mano žmona keturiomis rankomis, dažniausiai Beethoveno simfonijas (ypač 5-tą), „Egmontą“ ir Čaikovskio 6-tą simfoniją, kurią labai mėgo. Skambino jis mums ir savo simfoninę poemą „Jūrą“. Visada stebėjau, kaip tylus, nedrąsus Čiurlionis prie rojalio tapdavo visiškai kitokiu, skambindavo nepaprastą jėgą, kad net rojalis drebėjo.

Koncertai

Pas Benoit jis susipažino su „Šiuolaikinės muzikos vakarų“ draugijos organizatoriais P. Nuveliu ir A. Nuroku, kuriems rodė savo muzikinius darbus. Draugijos koncertuose buvo atliekami geriausi šiuolaikiniai rusų ir Vakarų kūriniai. Ir čia Čiurlionis buvo džiaugsmingai sutinkamas. Viename šios draugijos koncerte buvo atlikta jo simfoninė poema (neatsimenu „Miškas“ ar „Jūra“), kurią virtuoziškai skambino pianistė Plocak-Jemcova. Buvau šiame koncerte ir mačiau Čiurlionį ramiai sėdintį tolimesioje kampe. Šis koncertas įvyko, rodos, 1909 m. pavasarį.

Truputį prieš tai Čiurlionis buvo išvažiavęs į Lietuvą ir sugrįžo su jauna žmona, su kuria mes čia ir susipažinom. Jie įsikūrė Malaja Masterskaja gatvėje, šviesiame bute, su dideliais langais, kur Čiurlionis sukūrė savo „Rexą“. Ypač pabrėžiu šį faktą, nes kai kurie dailininko kūrybos tyrinėtojai mano, kad šis paveikslas buvo nupieštas daug anksčiau. Atsimenu šį paveikslą neužbaigtą ir turiu pasakyti, kad jis Benoit ir mano patarimu buvo atliktas drobėje. Tada mes visi labai patarėme Čiurlioniui išmėginti kitą techniką ir padaryti ja monumentalią darbą. Galimas dalykas, kad „Rex“ buvo pradžia naujo, neįvykdyto paveikslų ciklo.

Parodoje

1908-1909 m. atidaryta „Sakono“ paroda, kurioje pirmą kartą išstatyti Čiurlionio paveikslai tapo jo triumfu. Neskaitydamas kai kurių išimčių, kritikai teisingai jį vertino. Benoit parašė apie jį entuziastišką straipsnį.

Kiek atsimenu, Čiurlionis išvažiavo iš Petrapilio ankstyvą pavasarį. Rudenį, kai jis grįžo, buvau ilgai užimtas Maskvoje, Meno teatre. Manęs nesusitiko, jis vieną kitą kartą aplankė mūsų šeimą, o vėliau dingio. Žiemos pradžioje grįžęs į Petrapilį, pradėjau nerimauti, kodėl jis nepasirodė pas mus ir nuvykau pas jį (tuo metu jis gyveno Izmailovskio prospekte). Radau jį absoliutų ligonį. Skubiai pranešiau jo žmonai Vilniuje ir jo draugui Č. Sasnauskui, kuris gyveno Petrapilyje. Daugiau jo nemačiau — jį išvežė į Druskininkus, o vėliau — į Varšuvą.

Vertė Jurgis Strazdas

Tvankstės pilyje

Algirdo Gustaičio knygelė vaikams — „Algis Trakys ir Taksiukas Šleivys“

ANATOLIJUS KAIRYS

1984 m. JAV LB švietimo tarnyba išleido Algirdo Gustaičio IV-tą dalį „Algio Trakio ir Taksiuko Šleivio“ nuotykių knygą „Tvankstės pilyje“, skirtą mūsų patiemis mažiesiems — nuo 5 iki 9 metų. Pasaką gražiai iliustravo dailininkės Aldona Audronytė-Variakojienė ir Vilija Variakojytė. Knyga didelio formato, švariai M. Morikuno atspausdinta, geras popierius. Tiražas ir kaina nepažymėti.

A. Gustaitis vaikų literatūroje gerai žinomas. Tų pačių veikėjų, tik skirtingose situacijose, jis išleido „Kovą su gaidžiu“, „Užpuola bitės“ ir „Žuvininkai“. Naująją pasaką jis praturtina mažo berniuko Algio ir jo šuniuko Taksiuko gyvenimą naujais nuotykių Tvankstės pilyje, senaisiais laikais priklausiusioje prūsų gentims.

Turinys nesudėtingas ir lengvai suprantamas visokio amžiaus vaikams, net be tėvų ar mokytojų pagalbos. Veiksmas vyksta vasarą. Algis Trakys ir Taksiukas Šleivys leidžia laiką dideliame miške. Aplink juos skraido uodai, juos šokuoja paukščiai ir žvėrys, įvairiai reiškiasi miško gyvūnija. Jie skina žemuoges, valgo, džiaugiasi gėlėmis ir miško šlamėjimu. Staiga išgirsta dundėsį, arklių prunkstimą, kapiamojų šakelių kritimą... Labai išsigasta. Tuoj pasirodo nepažįstami ir baisūs žmonės su ilgais kardais. Saulė ties tvsaka jų šarvai. Atrodo žiaurūs ir klatingi. Artinasi prie Algio ir jo šuniuko baisiai šaukdami...

Tai kryžiuočiai. Jie mūsų Algį su šuniuku suima ir atveda į Tvankstės pilį, kur jiems surengiamas teismas. Pilies teisėjas paskelbia, kad sugautieji yra kryžiuočių priešai ir įmetami į rūšį be duonos ir vandens, surakinti geležiniais pančiais. Apsiginti jie negali, nes Algiukas mažiukas, o šuniukas Šleivis kryžiuočiai tiesiog laiko pele ir visi kvatoja. Tačiau mūsų drąsūliai nepasiduoda ir nusprendžia gintis, nors ir mirti reikėtų, jie nori būti laisvi. Kryžiuočiai prieš Algį pastato šarvuotą ir smarkiai ginkluotą riterį-milžiną, o prieš šuniuką — nepaprasto didumo šunį, kuriuos Trakys ir Šleivys įvairiom gudrybėmis nugalė.

Pagaliau atsibunda. Saldžiai miegota, o nuotykis — sapnas tebuvo. Algis džiaugiasi, kad tik sapnas, ir vėl užmiega, nes dar gaidžiai negiedojo, keltis per anksti. Ir vėl sapnuoja kitą sapną, kuris yra pirmojo tąsa ir vyksta toje pačioje pilyje.

Tarsi slėpdamas nuo pakilusios saulės, per tą akmenį nurieda paskutinis rasos lašelis. Negi tai aš — vienas ir paskutinis, kai visi kiti suskile į dvi dalis: po žemės žiedais ir visatos skliaute, kur susilieja laiko srovės ir teka išdžiūvusios upės.

Negaliu būti ramus, kaip šis rytmetis. Negaliu būti vienas, kaip tas rasos lašelis. Jei esu amžinybės vaikas, kur gi tada mano gimtinė?

Po vakarinių pamaldų kažkodėl vis dar nenorėjau išeiti iš šventovės. Tada mačiau, kaip atėjo maža balta mergytė ir padėjo gėlių prie Dangiosios Motinos kojų. Padėjo, atsiaklėpė ir meldėsi.

Aš jaučiau, kad tai buvo atsakymas į mano klausimą...

Č. Senkevičius

Torontiško „Atžalyno“ šokėja Z. LAPINSKAITE

Nuotr. B. Tarydo

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Lietuvių tautodailės institutas Bostone balandžio 14 d. surengė kultūrinę popietę. Apie lietuvių liaudies dainas kalbėjo Zita Krukonienė ir Gita Kupčinskienė, savo pranešimą iliustruodamos Etnografinio ansamblio atliekamos dainomis ir įrašais. Buvo surengta margučių paroda, vaisės prie velykinio stalo.

Jolanda Vaičaitis (Yolanda Vaičaitis), gyvenanti Prancūzijoje, reiškiasi ne tik visuomeninėje bei kultūrinėje veikloje, bet ir mokslinėje. Ji dirba kaip psichologė psichoanalizės srityje ir yra parašiusi studiją prancūzų kalba apie lietuvių poetą Oskarą Milašų, rašiusį prancūziškai ir gyvenusį Paryžiuje. Studija pavadinta „Essai de lecture psychanalytique de l'oeuvre de O. V. de L. Milosz“. Ji išspausdinta „Publications Universitaires Europeennes“, vol. 64. Leidėjo adresas: Editions Peter Lang S. A., 15 Jupiterstrasse, CH-3015 Berne, Switzerland.

Raymond Filip, angliškai rašantis lietuvių kilmės poetas Montrealyje, spausdina savo kūrinius įvairiuose leidiniuose. Antologijoje „Canadian Poetry Now“ yra šeši jo eilėraščiai. Vienas jų „Sifting to Heaven“ parašytas lankantis okupuotoje Lietuvoje 1983 m. Ši antologija išleista 1984 m. „House of Anansi Press Ltd.“ Toronte. R. Filip bendradarbiauja periodiniame leidinyje „Books in Canada“, turi savo skiltį žurnale „Poetry Canada Review“. Tas žurnalas š. m. sausio-vasario numerį išspausdino penkis jo eilėraščius. Jo eilėraščių yra ir antologijoje „The New Canadian Poets: 1970-85“, išleistoje McClelland A. Stewart. R. Filipas domisi Lietuvos praeitimi ir savo kilmės šaknimis — įsigijo ir skaito istorinį veikalą „Lithuanian 700 Years“. Laiške „Tėviškės žiburių“ redakcijai rašo: „Gaila, kad negaliu rašyti lietuviškai. Tai slėpinga kultūra. Aš myliu ją. Ji tebėra gyva manjeje kanadiškomis apraiškomis“.

Dail. Rimgailės Jonynaitės-Zotovienės akvarelų parodos buvo surengtos Niujorke ir Filadelfijoje. Paroda niujorkiečiams įvyko kovo 30-31 d.d. Brookline, mažojo Kultūros židinio salėje. Ją ten surengė Niujorko vyresnysis židinis „Vilija“. Apie dailininkę ir jos darbus kalbėjo v.s. Lilė Milukienė. Daile R. Zotovienė yra studijavusi Čikagos meno institute bei keliose kitose institucijose, studijas gilinusį pas savo giminaitį dail. V. K. Jonyną. Susipažinusi su beveik visomis tapybos technikomis, pasirinko akvarelę Čiurlionio galerija Čikagoje jos kūrinių „Gamtos paslaptys“ 1984 m. įvertino metinę premiją, kuri skiriama tik vienam tais metais pasižymėjusiam dailininkui. Niujorkiečiams skirtose parodoje, kur jiems buvo jau antroji, vyravo gėlės, gėlių puokštės, gamtovaizdžiai. Parodą Filadelfijoje balandžio 27-28 d.d. surengė Lietuvių kultūros centras. Ją atidarė ir apie dail. R. Zotovienės kūrybą kalbėjo dail. prof. Romas Viesulas. Parodon per spaudą buvo kviečiami amerikiečiai bei kitų tautybių atstovai.

Trijų Bernardo Brazdžionio poezijos popiečių susilaukė Floridos lietuviai: kovo 23 d. — Daytona Beach, kovo 27 d. — St. Petersburg, kovo 31 d. — Juno Beach. Tose popietėse jis kalbėjo apie savo kūrybą, skaitė savo eilėraščius, pabrėždamas, kad jam teko religinį motyvą sujungti su patriotizmu. St. Petersburg B. Brazdžionio eilėraščių aptarė literatūros kritikas Vladas Kulbokas. Pagrindinė jo poezijos idėja — žmogus atėjo iš Dievo ir pas jį grįžta savo gyvenimo vakare. Žemė motina duoda daug kančių, o guodžia Dievas. Pasak V. Kulboko, kai kiti poetai dinavo savo smulkius sielvartus, B. Brazdžionis didelę dalį poezijos skyrė Lietuvai, jos nelaimėms bei jos ilgesiui. Dėl to jis tapo tautos poetu, kurio nekencija okupantai, bet kurį myli tauta. Nelaimių dienomis ji šaukiasi Baranauko, Maironio ir Brazdžionio. Pernai vienas menininkas iš Lietuvos parašė parūpinti B. Brazdžionio poezijos. Deja, slapta negalima buvo nuvežti visą jo kūrybą apimančios „Poezijos pilnatis“, teko pasitenkinti mažesniu rinkiniu „Per pasaulį keliauja žmogus“. Poezijos popietę Juno Beach vasarvietėje papildė sol. O. Blandytė-Jameikienė, atlikusi kelias B. Brazdžionio eilėraščius sukuriant dainas. Tarp jų buvo Stasio Gailevičiaus „Klaūnas“ ir Konrado Kavecko „Per pasaulį keliauja žmogus“.

Respublikinė jaunųjų fotografų kūrybos paroda buvo surengta Fotografijos meno draugijos salone Vilniuje. Su savo naujaisiomis nuotraukomis — kompozicijomis, portretais, peizažais dalyvavo jaunieji fotografai iš Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Panevėžio, Klaipėdos, Palangos ir Alytaus.

Rašytojas Anzelmas Matutis lankėsi Druskininkuose. Jo susitikimas su jaunaisiais skaitytojais įvyko Druskininkų vaikų bibliotekoje. Svečias skaitė naujus ir seniau parašytus eilėraščius vaikams, improvizavo, atskleidė į klausimus. A. Matučio kūrinius skaitė ir aktorė I. Leonavičiūtė. Jo poezijos vakarai taigi buvo surengti vidurinėse šio miesto mokyklose.

Muzikinis Kauno teatras savo repertuarą papildė O. Felcmanno muzikine komedija „Senieji namai“. Spektaklį paruošė rež. G. Žilys, baletmeisteris Č. Žebrauskas, dirigentas A. Kievišas ir dail. G. Riškutė. Vaidmenis atliko solistai — S. Rapalėnis, M. Žilionytė, V. Blažys, S. Repečkaitė, K. Mikulaukas, D. Rakauskienė, A. Kunka, F. Viržonytė.

Lietuviškų romansų vakarą vilniečiams Lietuvos teatro draugijoje surengė Vilniaus filharmonijos sol. Danielius Sadauskas. Skambėjo A. Bražinsko, V. Laurušo ir V. Paltanavičiaus kūriniai, kuriems bei panaudojo E. Mieželaičio, E. Matuzevičiaus ir J. Strielkūno eilėraščius. Vakara pajaušino tų poetų eilėraščius skačiusi aktorė D. Jakševičiūtė, žodį taręs poetas E. Matuzevičius. Apie lietuviško romano kelią kalbėjo muzikologė O. Narbutienė.

Suomių tautinį epą „Kalevala“ iš runomis vadinamų liaudies dainų 1835 m. sudarė tautosakininkas E. Lionrotas. Antroji papildyta versija buvo išleista 1894 m. Visa „Kalevala“ lietuvių pasiekė 1922 m., iš suomių kalbos išversta poeto kun. A. Sabaliausko. Praėjus penkiasdešimties metams, suilaukta dar vieno vertimo, kurį atliko poetas Justinas Marcinkevičius. Šis pavasaris buvo iškilmingas minimos 150-tosios „Kalevalos“ metinės. Maskvoje, Kolonų salėje, įvykusiame suakutiniame vakare dalyvavo daug vietinių ir užsienio rašytojų, kultūros veikėjų. Kalbėtojų eilėse buvo ir „Kalevalos“ vertėjas į lietuvių kalbą J. Marcinkevičius. „Kalevalos“ sukakties komitetas Suomijoje už šio kūrinio vertimą ir jo garsinimą J. Marcinkevičių apdovanojo suakutiniu „Kalevalos“ sidabro medaliu.

Vilniaus statybininkų kultūros rūmose jau beveik du dešimtmečius veikia klasikinio šokio merginų ir mergaičių grupė „Polėkis“, vadovaujama Elenos Juodišienės. Grupė teko koncertuoti ne tik Lietuvoje, bet ir Tbilisyje, Kijeve, Minske. Neseniai vilniečiams surengtą koncertą grupė pradėjo tradiciniu „Polėkio“ šokių, kurių panaudota R. Schumanno muzika. Jauniausios grupės narės — 5-7 metų mergaitės atliko nuotaikingą šokį „Skrudzelės ir žiogas“. „Polėkio“ grupę klasikinį šokių atlieka pagal M. K. Čiurlionio, J. S. Bacho, F. Liszto, E. Griego, R. Schumanno bei kitų kompozitorių muziką. Daugeli šokių paruošė grupės vadovė E. Juodišienė. Repertuare betgi yra ir šokių kompozicijų, paruoštų J. Smorignio, N. Šekstelinės bei kitų choreografų. Koncerte vilniečiams, be klasikinio šokių „Vilnatvė“, „Gera nuotaika“, buvo atliktos dvi dabartinės kompozicijos „Laumių vakaronė“ ir „Rytiečių šokis“.

VIII-ės respublikinės savieiklinių satyrinių ir humoristinių filmų festivalis balandžio 6-7 d.d. Panevėžyje susilaukė beveik 30 vaidybinių ir pieštinių filmų. Svečių teisėmis festivalyje dalyvavo svečiai iš Estijos, Latvijos ir Lenkijos. Geriausių buvo pripažinti V. Šedukio filmas „Į gintarinę Baltiją“. Aktualiausio filmo prizą ir „Auksinį smeigtuką“ laimėjo Panevėžio „Spindulio“ studijos nariai V. Kasevičius, R. Lipskis ir E. Puronas už pieštinių filmą „Varna ir...“ Kitą „Auksinį smeigtuką“ gavo panevėžiečių studijos „Kontrastas“ atstovas J. Lauraitis už geriausią grafinį sprendimą pieštiniame filme „Nulinis variantas“. Geriausių satyrinių filmų pripažintas „5.31“, sukuriantis Panevėžio „Ekranu“ studijos. Kitas ekranečių kūriny „Negali būti“ apdovanotas juokingiausio filmo prizų. Žiūrovų prizai išteikti kauniečiams A. Ulevičiui ir D. Sadauskui už filmus „Petras gamina pusryčius“, „Petras eina į parduotuvę“. Svečių programoje išsiskyrė estų filmas „Vienas, du trys“ ir latvių „Savaigalis“.

V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 27 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10-3	90 dienų termin. indėlius	8 1/4%
Antradieniais	10-3	180-185 d. termin. ind.	8 1/2%
Trečiadieniais uždaryta		term. indėlius 1 metų	8 3/4%
Ketvirtadieniais	10-8	term. indėlius 2 metų	9 %
Pentadieniais	10-8	term. indėlius 3 metų	9 1/2%
Šeštadieniais	9-1	pensijų s-ta	10 %
Sekmadieniais	9-12.30	spec. taup. s-ta	7 1/2%
		taupomąją s-ta	7 %
		depozitų čekių s-ta	6 %
		DUODA PASKOLAS:	
		asmenines nuo	11 1/2%
		mortgicijus nuo	10 1/2% — 11 3/4%
ANAPILYJE skyrus veikia sekmod. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.			

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Pardudome pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪŠŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Vaidotas (Vay) Jonynas

Telefonas (416) 864-2734

pataria ir padeda investicijose nuo aukso iki valstybinių laktų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.

MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

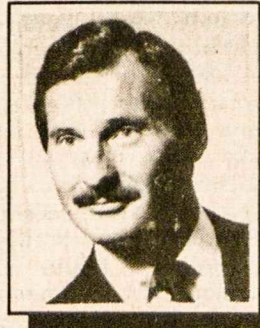
PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (ISSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTVĄ (KOMPIUTERĮ)

"TYPE MASTER GRAPHICS"

3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7
Telefonas: 236-1048

* Raidžių rinkimo bendrovė.
* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.
Skambinkite Linai Kuliavienei arba Vidai Šiaučiuolienei

Agentas, kuris rūpinasi jumis

1. Jūsų namai yra svarbiausias mūsų rūpestis.
2. Pasirinkdami mus, jūs pasirenkate agentą, kuris rūpinasi jumis.
3. Skambinkite Antanui Geniui tel. 231-2839, ir turėsite pirmos klasės patarnavimą.

Antanas Genys (416) 231-2839

Frank Barauskas Limited, Realtor, 3828 Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate
Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical Fitness Certification)
* Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilių mechaniniai
* taisymai. * Sniginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
* GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Toronto Maironio mokyklos 1974-75 m. laidos Xb skyriaus mokiniai ir mokytojai. Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: G. Žukauskaitė-O'Flanagan, V. Stulginskaitė, V. Janulaitytė, V. Jasinevičiūtė, R. Jankaitytė-Halina; antroje eilėje: S. Underyte, R. Kulnyte, D. Radžiūnaitė, S. Bubeliene, P. Stauskas; trečioje eilėje: E. Gataveckas, V. Bireta, J. Andrusis, R. Čepas, A. Vaitkutė-Dalindienė. Jie susitiko specialiaame pobūvyje

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-o psl.)

be oficialaus dalyvavimo jos veikloje. Žydų "B'nai B'rith" organizacijos advokatas D. Matas, kuris taipgi yra ir jos žmogaus teisių komiteto pirmininkas, reikalauja, kad karo nusikaltėliams įsikištų ir teisti būtų sudaryta speciali institucija, panaši į Amerikoje veikiančią OSI (Office of Special Investigation). Esą teisėjo J. Deschenes komisija neturi laiko apklausti tūkstančius karo nusikaltimais kaltinamų asmenų.

Gynyba byloje pasižymėjęs advokatas Ed Greenspanas pasiūlė Kanados žydams, išlikusiems gyvais holokauste, ir jų vaikams atsakyti karo nusikaltėlių teismų Kanadoje. Pasak jo, yra geresnė priemonė — išleisti specialia brošiūra surastų karo nusikaltėlių sąrašą su jų vardais, pavardėmis, adresais, dabartiniu darbu. Tokiu būdu juos pasmerktų Kanados visuomenė ir liktų nepažeista tarptautinė teisė. Jeigu Kanada pradėtų teisti asmenis už nusikaltimus kitoose kraštuose, tokių bylų užsienyje gali susilaukti ir kanadiečiai. Esą Japoniją galėtų teisti tuos, kurie II D. karo metais Kanadoje gyvenančius japonus uždarė stovyklose, konfiskavo jų turėtą turtą. Net ir žydų vadai nustebo susilaukę tokio nelogiško pasiūlymo iš žymaus advokato. Karo nusikaltėlių sąrašo sudarymas ir jo paskelbimas pažeidžia žmogaus teises, kol apkaltinto asmens nusikaltimas nėra įrodytas teisme. Į sąrašą patektų visiškai nekaltų asmenų, kurie tada teisman galėtų traukti sąrašą paruošėjus bei leidėjus ir reikauti daug dolerių už garbės pažeidimą.

Karingasis S. Littmanas padarė nemalonų iššūkį viešame teisėjo J. Deschenes komisijos posėdyje. Buvo sutarta, kad viešose posėdžiuose nebus minimos karo nusikaltimai įtariamų asmenų pavardės. Jis į nusikaltėlių gretas įrikiavo Ukrainai laisvės ir nepriklausomybės siekusį Steponą Bandarą. Pasak jo, S. Bandera su vokiečių talka norėjo sudaryti ir diktatoriškai valdyti Ukrainos valstybę, kurioje nebūtų vietos žydams ir lenkams. Į šį iššūkį Kanadoje gyvanti S. Banderos marta, norėjusi dokumentais įrodyti, kad jos uošvis kirtosi su naciais, netgi kurį laiką buvo uždarytas Sachsenhauseno koncentracijos stovykloje. Auschwitz naciai nužudė du jo brolius — Oleską ir Vasylių, o jį patį Miunchene 1959 m. nužudė KGB agentas. Marikos Bandera turimą medžiagą ir jos atkirtį S. Littmanui komisija žada priimti vėlesniuose savo posėdžiuose.

Spaudoje daug buvo rašoma apie Kanados pilietį Juozą Kisielaitį, 64 metų amžiaus, persikėlusį 1963 m. į Shrewsbury, Mass. Jį kariniais nusikaltimais apkaltino ir norėjo ištremiti OSI institucija. Esą jis dalyvavo vokiečių vadovaujamame žydų žudyme prie Minsko, atsisakė būti liudininku Juozo Juozdžio deportacijos apklausoje 1982 m., o dabar staiga grįžo Kanadon. Iš tų kaltinimų ir paties J. Kisielaičio pareiškimų spaudai paaiškėjo, kad jis buvo įsijungęs į XII savisaugos batalioną, kurį kontroliavo karo nusikaltėlių pražintas mjr. F. Lechthaleris. J. Kisielaitis teigia, kad jis dar paaugliu būdamas išmoko siuvėjo amato, dirbo siuvėju pagalbiname bataliono sky-

riuje, jokiame žudynėse nedalyvavo. Batalionui vadovavo lietuviai karininkai, ne vokiečiai mjr. F. Lechthaleris. Batalionas buvo įsteigtas kovai prieš sovietų parašitūtininkus. Tad nenuostabu, kad OSI institucijai kaltinimus parūpino sovietų KGB. J. Kisielaitis sakosi Kanadon atvykęs kaip siuvėjas 1948 m. ir siuvėju nuvažiavęs į JAV 1963 m. Jo sesuo Ona Albright šeimos ūkyje Albertoje teigia, kad jos brolis iš viso negalėjo šaudyti, nes negali užmerkti vienos akies. Kurį laiką J. Kisielaitis su žmona buvo apsisitojęs pas seserį Albertoje, o dabar yra išvykęs. J. Kisielaitis grįžimas Kanadon jau iškeltas teisėjo J. Deschenes komisijoje, vadovaujantis OSI institucijos mestais kaltinimais. Jo atvejis taip pat buvo paminėtas Kanados parlamente.

Užsakykite "TEVIŠKĖS ŽIBURIUS" kaip dovaną jaunavedžiams, studentams, mokslus baigusiems, jauniems profesionalams, naujaukams, vienišiemis tautiečiams. Metinė prenumerata naujam skaitytojui — \$15.00, JAV-se — \$15.00 amerikiečių. Reguliari prenumerata — \$20.00, JAV-se — \$20.00 amerikiečių.

Ledo ritulio pirmenybės

1978 m. pasaulinėse ledo ritulio pirmenybėse Prahoje žiurųvų eilėse slapta buvo įtaisyti mikrofonai, nes tuo būdu norėta pastebėti Čekoslovakijos-Sov. Sąjungos rungtynių metu "liaudies priešus". Pasirodė, kad švilpimai kiekvieno sovietinio puolimo metu buvo vienodi ir žiurųvų ir vyriausybės narių eilėse. Tai buvo prieš 7-rius metus. Siemot nebuvo jokių mikrofonų, tačiau švilpimai lydėjo kiekvieną Maskvos žaidėjų antpuolį, sukeliantys nervinį karą. Pastarąjį sovietai pralaimėjo — rungtynės laimėjo čekoslovakai pasekme 2:1.

Ir kas tikėjosi iš kanadiečių tokio gražaus laimėjimo? Jeigu Klevo lapo akcijos pirmenybių pradžioje buvo labai žemos, tai po rungtynių prieš Sov. Sąjungą jos pasiekė aukščiausią viršūnę. Esu tikras, kad Kanada matė baigminį susitikimą prieš Čekoslovakiją, nes vokiečių televizijos komentatorius jau rungtynių pradžioje pažymėjo, kad baigmė perduodama į Torontą kaip skausmą pusryčių priedas. Nežinau ar jis paliko skanėstus, nes šios pralaimėtos rungtynės buvo vertos mažiausiai lygiųjų. Vokiečių spauda po rungtynių kanadiečius kėlė į padangas, pažymėdama, kad žaidėjai, atvykę iš įvairių klubų, parodė gerą žaidimą pirmenybių pabaigoje.

Man atrodo, kad Kanada būtų įveikusi Čekoslovakiją, jei būtų dalyvavę žaidėjai iš Montrelio, Čikagos, Kvebeko. Deja, jie kovojo dėl "Stanley" taurės ir piniginių premijų. O kaip sovietai? Ar paliks savo vietoje treneris Tichonovas (jis yra raudonosios armijos pulkininkas, tačiau nežinau, ar matė kareivines), ar jam teks užleisti vietą Rygos "Dinamo" treneriui. Tiesa, sekmadienio spauda (gegužės 5 d.) pranešė, kad žaidėjai vieningai pasisakė prieš Tichonovą ir jis greičiausiai bus pašalintas. Tačiau paskutinis žodis bus tartas Gramovo Maskvoje.

Pralaimėjimo kaltininkų reikia įsikišti taip pat žaidėjų tarpe. Po lengvai laimėtų rungtynių jie matė ant savo krūtinų aukso medalius. Deja laimė sukasi ratu ir baigmėje nusišypojo Čekoslovakijos bei Kanados ledo ritulininkams.

Dėl trečios vietos Sov. Sąjunga žaidė prieš JAV. "Milchgesicht" (pienburniai) kaip amerikiečius vadino vokiečių spauda, neatlaikė pirmų trečdalių ir rungtynės pralaimėjo 10:3. Ne tik įvairiais baigsiems rungtynės, bet ir sovietų provokacija, sukelusi mušty-

Susitikimas po dešimties metų

Aušros Vaitkutės-Dalindienės namuose buvo susirinkę Toronto Maironio mokyklos 1974-75 m. laidos Xb skyriaus mokiniai. Pasikvietė dalyvauti ir buvusius mokytojus. Ne visi mokiniai galėjo dalyvauti, nes kiti jau Toronte nebegyvena. Tai pirmas toks buvusių Maironio mokyklos mokinių susitikimas. Buvo tikrai įdomi popietė. Buvę mokiniai, dabar yra jau subrendę žmonės, baigę mokslus, turį tarnybas, kiti jau vedę ir auginą šeimas. Visi lietuviškai su mokytojais ir tarp savęs dalijosi praeities įspūdžiais.

Jų ilgametė auklėtoja Stf. Bubeliene atsiėmė ir klasės laikraščių. Buvo įdomu visiems išgirsti, kaip tada rašė ir galvojo jos auklėtiniai. Jie taip pat domėjosi lietuvišku gyvenimu. Jų rūpesčiai, kaip ir visų — lietuvių išlaikymo problemos. Užsiminta ir mišrių šeimų klausimu. Kūrimas nelietuviškos šeimos nėra idealus dalykas, tačiau kartais neišvengiamas. Nereikėtų tokių šeimų nurašyti. Yra gerų pavyzdžių. Kartais tokių šeimų vaikai gerai kalba lietuviškai, bet, svarbiausia, jaučiasi lietuviais. Labai padeda, kai mišrios šeimos draugauja su lietuviškomis šeimomis.

Buvo pasivažiinta ir prasmingai pasikalbėta. Reikia pagirti šios klasės iniciatyvą. Tai gal bus paskatinimas ir kitiems suorganizuoti tokius susitikimus.

Skautų veikla

• S. m. skautų-čių stovyklos vadovų posėdis įvyks birželio 3 d., 7.30 v.v., skautų būkle Toronte.

• Skautiškos sutiktuves rengiamos Dainavoje gegužės 25-27 d.d. Prašome visus skautus-tes, kas tik gali, jose dalyvauti.

• Ps. D. Barzdžiūtė, šio skyriaus korespondentė, išvyko į Europą atostogų ir grįš birželio 2 d. Apilankys Prancūziją, Ispaniją, Italiją ir Vokietiją.

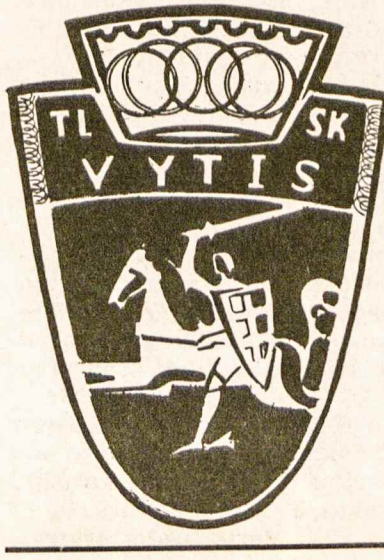
• Vadovams-vėms: pasistenkime kaip galint greičiau suregistruoti skautus-tes į šių metų stovyklą, nes nuo to priklausys stovyklos pasisekimas. S.

nes. Jų metu žiurųvų ragino amerikiečius "bijoti" — muškite juos, tuo išliedami visos tautos kartę pavergėjui ir kartu parodydami priešišumą sovietams. Tad nėra ko stebėtis, jeigu Vilniuje ar Kaune švilpimais bei demonstracijomis miesto gatvėse lietuviai palydi Maskvos arba Leningrado sportininkus. Juk čekoslovakai, būdami Sov. Sąjungos satelitai, turi žymiai daugiau laisvės už lietuvius. Čekoslovakija yra atstovaujama visose tarptautinėse sporto organizacijose. Jai laimėjus rungtynes, grojamas Čekoslovakijos himnas, iškeliama nepriklausomybės laikų vėliava. Bet niekas nenori būti net ir sovietinio satelito, trokšdamas tikros laisvės.

Valiaus Vytis

Prieš maždaug 30 metų dail. Teleforas Valius buvo paprastas nupiešti sporto klubui "Vytis" ženklelio projektą. Po kelių dienų net šeši projektai buvo pateikti — pasirinkite! Pagal vieną jų projektą buvo pagaminta per 300 ženklelių, kurių tarpe keliolika buvo auksiniai.

Štai ką rašo apie Valiaus vytį šiuo metu Australijoje gyvenantis grafikas Viktoras Simankevičius: "Simboliška tai, ar ne — esu isitikinęs, kad velionis, neminint jo visos kūrybos, yra jau pasistatęs lietuviuose — ir mūsų grafikoje amžina paminkla savo sedevru — stilizuotu vyčiu. Kol jis mūmuse gyvyus, drauge su juo žengs ir Valiaus prisiminimas "for many years to come". Nesitikiu, kad mes, grafikai, pajėgsime Valiaus išgailes patobulinti. Kiekvieną sykį, prireikus panaudoti vytį, aš mielai ir su pagarba "pasiskolinu" jį iš Teleforo, nes nieko geresnio nerandu, kuo galėčiau jį pakeisti". J. B.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA :
8 1/4% už 90 dienų term. indėl.
8 1/2% už 6 mėn. term. indėlius
8 3/4% už 1 m. term. indėlius
9 % už 2 m. term. indėlius
9 1/2% už 3 m. term. indėlius
10 % už pensijų planą
9 1/2% už namų planą
7 1/2% už specialią taup. s-tą
7 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

I M A :
už asmenines paskolas nuo 11 1/2%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 10 3/4%
2 metų 11 1/4%
3 metų 11 3/4%
(fixed rate)

su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų 10 1/2%
(variable rate)

AKTYVAI virš 43 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydys, bet nedau-giau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5

Telefonas 489-1543

(staiga, tarnaujanti lietuviams nuo 1951 metų)

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

Telefonas 773-6480

77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6

Alfonas Garbenis, jn. B. Econ. CRA. Kvalifikuotas įkainojimas nuosavybių dėl mortgicijų. Patarnauja palikimų (Estates & Capital Gains), investicijų ir kituose nekilnojamo turto reikaluose.

4887 Dundas St. West,
Islington, Ontario M9A 1B2
res: 767-0999

232-2322

HIGH-PARK — BLOOR, puikus 3 aukštų, 14 kambarių namas; privatus įvažiavimas, dvigubas garažas. Labai gražiai prižiūrėtas, \$275,000.

ISLINGTON-DUNDAS — visas naujai atremontuotas namas, \$179,000.

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario

Telefonas 535-1258

Dabar turime įvairių silkų pigia kaina: kibiras — \$32.50 arba \$1.39 už svarą (kibire yra 25 svarai — 50-70 silkų)
Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas.
Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,
tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukiti kairėn prie pirmųjų šviesų (1 pietus) Wharton Way.

Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

Perkant ar parduodant nekilnojamoją nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius

1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario

Telefonai:

531-1191

namų 537-2291

A & L Windows

66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1
Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakyką. Nemokamas įkainojimas.

Lietuviams 10% nuolaida. Skambinti telefonu

(416) 545-6556 Hamiltone,

Toronte ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

ROMANAS "POLAND"

Š. m. "TŽ" 15 nr. A. Balašaitienė užsimojo kritikuoti "nežinomą autorių", kuris "TŽ" 9 nr. rašė apie jos (Balašaitienės) "... labai mėgstamo ir šiuo metu Amerikoje vieno iš didžiausių ir talentingiausių rašytojų James A. Michenerio romaną "Poland", pavadinęs jį novele... reikalaujamas atitaisyti ir t.t. — "Pagalvokime, koks būtų rezultatas?" — nuogastauja A. Balašaitienė.

Pirmiausia straipsnio autorius neturėjo jokio tikslo nei noro J. A. M. "Poland" nei literatūriškai vertinti, nei reikalauoti kokių nors pataisymų. Vienintelis mano tikslas buvo: atkreipti skaitytojų, ypač jaunosios kartos, dėmesį į vykaie iškraipytus Lietuvos istorijos įvykius ir į knygos apdare pridėtą Rytų Europos žemėlapi, kuriuo lenkai savinasi Vilniaus krašto ir Rytprūsių žemes. Istorinė tiesa yra pastovi ir ji negali prietarauti literatūrinei tiesai, juo labiau, kad beletistika plačiau skaitoma, negu mokslinis veikalas. Tenka tik apgailesti, kad šiuo reikalu kai kuriems iš mūsų trūksta "izraelitiško patriotizmo". Žydai labai drąsiai reikalauja spaudoje atitaisyti visa tai, kas blogai ar neteisingai parašyta apie juos ar Izraelį. Mes, lietuviai, besizavėdami tuo, kas svetima, iškeliami kitų nuopelnus, o pro savo tautines nuoskaudas praeiname tik katės žingsniais.

Pagal A. Balašaitienės "teoriją", juo senesnė istorija, juo laisvesnis jaučiasi autorius. Išeitę, jog turime sutikti, kad Jogaila buvo Gedimino sūnus, o vedęs lenkė Jadvygą sukūrė su ja garsią Gediminaičių dinastiją, nes taip rašo J. A. Michener, o jį pamėgdžioja kai kurie mūsų jaunieji. Ko gi rūpintis, juk tai buvo labai seniai!?

Rašytojas Michener, modernisto akimis interpretuodamas Rytų Europos 700 metų istorinius įvykius, stengėsi juos įsprausti į romano rėmus, tačiau tokio ilgo sukirpimo veikalas išėjo tiek ištes-

tas, kad jame nėra nei vientisinės fabulos, nei jungiančių centrinių charakterių, nei kylančios intrigos, reikalingos romano žanrui. Liko tik lenkams palanki literatūrinė istorinių faktų mišinė, kuri ir A. Balašaitienės nuomone "mums daug garbės nepadarė!" O apie negarbę ji nutyli. Todėl nesiginčiju nei dėl veikalo literatūrinio termino, palikdamas anglosaksiską "novel" pavadinimą, juoba, kad "Poland" savo kompozicija toli gražu neprilygsta garsiam Margaret Mitchell romanui "Gone With The Wind", pagal kurį padarytas istorinis filmas.

Jeigu A. Balašaitienė patinka J. A. Michenerio modernios literatūros kūrinius, tai jos skonio reikalas. Juk kai kurios moterys "įsimyli" vieną ar kitą žymesnį rašytoją, — net ir miegodamos po pagalve laiko vieną ar kitą jo knygą, kad saldžiau sapnuotų jose vaizduojamųjų herojų žygius... Savo ilgame straipsnyje aptardama Michenerio romanus ir išskaičiuodama jo nuopelnus Šventosios žemės gyventojams, A. Balašaitienė kaž kodėl pamiršo paminėti ir jo paskutinį "best seller-y" "Space", šiuo metu rodomą televizijoje.

J. V. Sūdavas

DAUG ŽINIŲ

"TŽ" prenumeruoju todėl, kad juose randu labai daug žinių iš Lietuvos, gautų laisvais, apie tenyčių žmonių nuotaikas. Įdomūs būna straipsniai iš kitataučių spaudos apie Lietuvą, jos žmones. Iš jų matyti, kaip kiti j mus žiūri.

Aldona Jankauskaitė, Čikaga

PAŠTAS AMERIKOJE

Gerbiamieji, dar vis nusiskundžiama "TŽ" gavimu Kanadoje. Jums gal įdomu sužinoti, kaip gauname "TŽ" Omahoje. Geriau nebėgali būti. Jūs išsiunčiate antradieniais, o mes gauname penktadieniais. Tokiu greičiu keliauja tikrai pirmos klasės laisakai. Esame patenkinti.

V. Šarka

Toronto Prisikėlimo parapijos jaunų šeimų sekcijos velykėms pobūvis, kuriame vaikai mokėsi marginti velykėčius. Pobūvį surengė NIJOLĖ SIMONAVIČIENĖ (kairėje) Nuotr. R. Pranaičio

Vaikų šventė su naujoviška programa

Dažnai pasigendama tinkamų renginių lietuvių vaikams. Trūksta gero lygio vaidinimėlių ar specialiai jiems pritaikytų koncertų. Dar mažesnis pasirinkimas lietuvių kilmės vaikams, kuriems norima įdiegti lietuvių kalbą.

Tai jausdama, Toronto Prisikėlimo parapijos jaunų šeimų sekcija, kartu su lietuvių vaikų darželiu, ėmėsi iniciatyvos suorganizuoti plataus masto renginį vaikams. Parinktas buvo Atvelykio sekmdienis. 10.15 v.r. Parodų salėje (telpa 160 asmenų) buvo Mišios vaikams. Atnašavo kun. Augustinas Simanavičius. Mišių metu vaikams buvo aiškina, kas dedasi ir pasakyta specialiai pritaikytas pamokslėlis. Kiekvienas vaikuks per aukojimą nešė pavasarinio augalo stiebą ar gėlę bei Mišių dovanas. Komunijos metu, kartu su savimi, vedėsi vaikučių tėvai. Tėvams priėmus Komuniją, vaikuks gavo iš kunigo palaiminimą ant kaktytės. Įvairūs skaitiniai buvo pailiustruoti piešiniais.

Mišias paruošė sekcijos valdybos narė Silvija Arias, o giesmes — D. Viskontienė šeštadieninėje mokykloje, muzikos mokytoja Nijolė Beniotienė, su sese Lo-

reta — darželyje. Parodų salė buvo perpildyta.

Po Mišių vaikučiai ėjo marginti kiaušinių ritinėjimui. Marginimą suorganizavo ir tvarkė — Nijolė Simonavičienė, talkinama M. A. Kušlikienės. Ritinėjimą suorganizavo pagal amžiaus grupes ir pravedė Agis Simonavičius, talkinamas keturių tėvų, kurie ta proga buvo aprenkti kaip milžiniški "margučiai".

Virtuvėje šeiminkės Valencija ir jos duklė Helen Elliott ruošė vaikams karštų dešrelių pietus. Visi vaikai buvo pavalgydinti, netrūko maisto ir jų tėveliams. Didžiojoje salėje vyko pyragų išpardavimas, suorganizuotas Ilnos Smalenskienės ir Danos Pranaitienės. Jo tikslas buvo — suteikti lėšų naujos plokštelės "Du gaideliai" išlaidoms padengti.

Pasibaigus margučių ritinėjimui, 12.30 v.p.p. didžiojoje salėje prasidėjo specialiai paruoštas vaikų koncertas. Pirmą kartą publika pamatė gyvą naujos plokštelės "Du gaideliai" dainų ir judesiu koncertą. Jį atliko plokštelės kūrėjai — Vaidotas Vaičiūnas, Irena ir Andrius Čerškai, Rūta Valaitienė, Paulius Vyta ir Andrius Vaičiūnas. Dauguma vaiku-

čių sėdėjo prie pat dainininkų priekyje ant žemės ir dainininkų buvo sumaniai jungti į dainelių judesius bei šokius. Taigi, iš šalies žiūrint matėsi mažųjų gyvas įsijungimas į koncertą — kai kurie mažiausieji šoko net be sustojimo. Daininkai ir muzikantai puikiai sugebėjo įtraukti mažuosius klausytojus. Tikrai girtina tokia jų iniciatyva paruošti specialiai vaikams pritaikytą plokštelę (savo gyvumu sužavi ir suaugusius) bei vaikams koncertą. Jų darbas vertas paramos.

Pasibaigus koncertui, į salę atvyko visų ilgai laukta Velykų senelė (p. Nakrošienė) su didele pintine velykiniu dovanėliu. Scenoje nerimavo gražiai išrikiuotas lietuvių vaikų darželis. Jų mokytojos Nijolės Beniotienės akordeonu palydimi pasigirdo mažųjų balsai. Vaikai atliko ne tik dainėlių, bet ir vaikų orkestrėlio bei šokių porogramą. Tėvai, kurie siunčia savuosius į vaikų darželį, su pasidžiaviimu sekė savo "žvaigždę" scenoje.

Baigę programą darželio vaikučiai pirmieji gavo dovanėles iš

Aukojimo "Tėviškės žiburiams"

\$100: I. V. Dauginiai, dr. A. Gerutis; \$85: A. Braškys; \$75: KLB Windsor apylinkės valdyba; \$50: J. R. Žiuraitis, A. A. Vaičiūnai, Sniegulė Underlyte, F. Pawelko; \$30: E. E. Fedaras, kun. A. Bunga; \$25: Palm Beach lietuvių pensininkų klubas; \$24: A. Lapinskienė; \$22: Emilija Jonušienė; \$20: V. M. Tamulaitis, Antanas Virkutis, Bronius Genčius, Juozas Jurenas; \$17: J. Tamošiūnas, F. Stirbys, dr. Birutė Girnius; \$15: A. Bajoras; \$14: Ona Ivaškievė; \$10: Profesionalų ir verslininkų sąjunga Toronto, K. Račiūnas, J. Mockaitis, A. Sekonis, Mrs. Olga Fice, Jonas Vizbaras, V. Jakovickas; \$9: Stasys Beržinis; \$7: J. Zilionis, Vl. Vindašius, Ant. Tautkus; \$5: J. Užupis, Marija Pranskevičius, A. Radzivanienė, B. Gylis, V. Zawadskienė, J. J. Grabys, J. Duncia, L. Krajauskas; \$4: Alf. Dilijonas; \$3: A. Naruševičius, N. A. Slivinskas, A. Vanagas, V. Aukštinaitis; \$2: Jonas Treška, L. Rumšas, J. Rugelis, V. Kuraitis, F. Jnūskauskienė.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė \$100: O. Skrebūnienė; \$50: Adolfas Kuliešius; \$47: K. Šapočkinas; \$30: Ona Jankūnas, Mrs. A. Craig, Casimiro Savickas, Osvaldas Zadvydus, Antanas Gaurys; \$27: Mrs. Erna Schachow, Petras Martišius; \$25: Jurgis Trečiokas, Arūnas Staškevičius, P. Serepinas, Vyt. Skaržinskas, Romas Šimkus, Viktorija Vingelytė, J. Petkūnas, Vitas Narušis, Emilija Jonušienė, Alf. Kairys, Jonas Kasakaitis, Mrs. E. Guja, J. Valiulis, A. Trečiokas, Vincas Andriulionis, Al. Andriulionis, P. R. Kurai, J. Kulbokas, A. Žiobakas, Mrs. A. Budzilas, Juozas Rimkus, V. Lapaitienė, Robertas Atkočaitis, J. Jasinskas, Juozas Juška, Jonas Dambaras, A. Naruševičius, Stasys Sinkevičius, Antanas Samsonas, A. Radzivanienė, B. Gylis, Stasys Beržinis, J. Adler, Linas Staškevičius, V. Paulionis, V. Jakovickas, P. Rušinskas. Nuosirdus aciu už paramą lietuviškai spaudai. Dėkojame visiems, kurie siųsdami reguliariai prenumeratą, prideda ir auką.

Toronto atžalyniečiai smagaus šokio sukuryje metinio koncerto metu Lietuvių namuose Nuotr. B. Tarvydo

1985 metų ekskursijos į VILNIŲ ir į kitus Europos miestus

3. Liepos	11 - 24	\$1912.25
4. Rugpjūčio	21 - 29	\$1739.25
5. Rugsėjo	4 - 13	\$1612.25
Rugsėjo	4 - 19	\$1912.25
6. Spalio	3 - 11	\$1421.25

Visos kainos — kanadiškais doleriais. Į šias kainas įskaityta: lėktuvas, viešbučiai, maistas, pervežimai, ekskursija į Kauną, mokesčiai ir drauda.

Grupės 1, 3 ir 5 lydesiu aš pats. Norintiems nupirkti automobilius arba ir kitus reikmenis už dolerius.

Sudaromi iškvietai ir vizos pavieniu ir važiuojantiems ilgesniam laikui. Kelionės dokumentai sutvarkomi pavieniams ar grupėms į visus pasaulio kraštus. Šiais metais dirbsime 3 žmonės. Smulkesnių žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ar telefonu.

V. BAČENAS All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelionių reikalais kreiptis: V. BAČENAS

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

SVEIKINAME

gerbiamąjį ALGIMANTĄ GALINAITĮ, mūsų klubo narį, baigusį teisių mokslą ir gavusį advokato diplomą. Linkime jam geros sėkmės naujame darbe.

Toronto lietuvių šachmatų klubas

Sveikiname

mielus savo tėvus -

STEFĄ ir ANTANĄ ČEPONIUS, sulaukusius keturiasdešimt metų vedybinio gyvenimo, linkėdami jiems sveikatos, palaimos ir ilgiausių metų -

Vaikai ir vaikaičiai

Velykų senelės — sekcijos motinų iškeptus sausainius, šokoladus (dovanotus Neilsono b-vės), velykinę spalvavimo knygėlę, kurią paruošė Silvija Arias. Tada į sceną atbėgo visi kiti vaikučiai ir tomis pačiomis dovanėlėmis buvo apdovanoti. Buvo išdalinta 120 dovanėlių.

Pabaigoje įvyko loterija. Dr. R. ir E. Barakauskai padovanojo lėlę "Kopūstgalvę" (cabbage patch), kuri suteikė dar \$100 plokštė-

lei. Lėlę laimėjo Stefutė Pilypavičiūtė.

Velykinę atmosferą sudarė labai gražiai margučiais ir kiškiais išpuosta scena. Papuošimus paruošė ir paaukojo Snaigė Šileikienė su talkinine O. Šileikaite.

Tai buvo labai plataus masto renginys, pareikalavęs daug darbo ir mažo skaičiaus darbininkų. Tačiau mažųjų klausytojų ir jų tėvų džiaugsmas buvo atpildas už įdėtą darbą. Gabija

ŠYPSENOS

Parinko Pr. Alš.

Bėgikė

Stadiono tribūnoje žmona padarė priekiaštą savo vyriui: — Ar ne per daug tu džiūgauji dėl tos bėgikės?!

— Brangioji, nepavydyliauk. Aš vis tiek jos nepavyčiau...

Laimė

— Tik po vestuvių žmogus sužino, kas yra tikroji laimė, — sako žmona.

— Bet jau būna per vėlu...

Nebe sužadėtinė

— Ar tu dar vis su Emilija esi susižiedavęs?

— Ne, jau nebesu.

— Tai gerai. Bet kaip tu išvengei sužadėtuvių?

— Aš jau vedžiau.

Čia nelaimėsi

— Vedybos — tai loterija.

— Nesąmonė!

— Loterijoj žmogus turi šansų laimėti...

Žmonos įsakymas

— Tėve, tu nesėdėk be darbo nuobodžiaudamas! Sūnus žiūrė televiziją. Galėtum už jį išspręsti uždavinius.

Patarimas

Universalinėje parduotuvėje vyriškis paklausė pardavėją:

— Kur galėčiau nupirkti dovaną žmonai gimimo dienos proga?

— Ar seniai vedė?

— Dešimt metų.

— Tada prašome nulipti į pirmą aukštą — ten yra nupigintų daiktų skyrius.

Teisme

Kaip tave sučiupo vagiant vištą?

— Tiesiog už sprando, pone teisėjau.

Atostogos

— Atvykau atostogų, kad užmirščiau.

— Ką tokio norėjai užmiršti?

— Dabar jau neatsimenu.

Tarp draugų

— Tas vyriškis, su kuriuo vakar mane supažindinau, pakvietė pozuoti.

— Bet juk tu nesi modelis.

— Taip aš jam ir pasakiau, bet jis tvirtino, kad tai nesvarbu, nes jis nėra dailininkas.

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,

B.Sc., LL.B

2 Jane St., Suite 303

Toronto, Ontario M6S 4W3

Bloor ir Jane gatvių kampas

Telefonai:

įstaigos (416)762-7393

namų 248-9458

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS,

B.A. M.L.S. LL.B

3031 Bloor St.W., Suite 200

prie Royal York

Toronto, Ontario M8X 1C5

Telefonai:

įstaigos (416)231-4138

namų 848-0234

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 10 v.r. - 2 v.p.p. Narys "Better Business" biuro

Greitas ir tikslus patarnavimas!

533-1121 (416)822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited, 1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

Skanėstai ir sumuštiniai, įvairių rūšių mėsa, sūriai, salotos, duona, bulkutes, kava, arbata, spurgos, pyragaičiai. Paruošiami baliams ir išklyoms užkandžiams.

Atvykite arba skambinkite telefonu 1-705-429-5240. 1379 Mosley St. (prie 32-os gatvės) Wasaga Beach, Ontario Vasaros metu atidaryta 7 v.r. - 11 v.v. Savininkai L.R.S. Kaknevičiai

Įvairių rūšių ledai — riešutiniai, tropiški, šokoladiniai ir kiti. Saldainiai, pagruzdinti kukurūzai (popcorn). Vaikams ir suaugusiems!

Birutė Grigaitytė-Spudienė, namų pirkimo ir pardavimo agentė

1280 Dundas Street West, (prie Dovercourt Rd.) Toronto, Ont. M6J 1X7

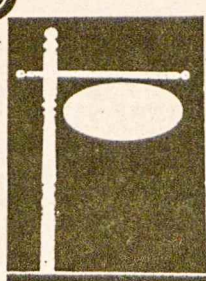
Įstaigos telefonas: 535-2500 Namų telefonas: 445-9469

TOTAL TRADES RENOVATING

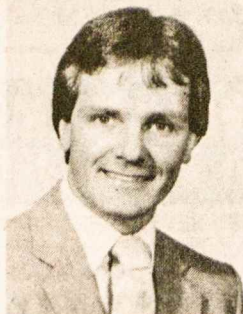
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
- parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
- įrengiu aliumininius gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
- atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

Juozas (Joseph) Norkus namų pirkimo ir pardavimo atstovas patarnauja lietuvių kalba Nemokamas namų įvertinimas

Kingsway Real Estate Ltd. Realtor 1614 Bloor Street West (priešais Toronto Lietuvių namus)

Telefonas 535-2331, namų 532-5893

DRAUDA

"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814 2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS • ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

TORONTO

Anapilio žinios

— Pavasarinis lietuvių kapinių lankymas — gegužės 26, sekmadienį, 3 v.p.p. Pamokslą sakys kun. J. K. Butkus, OFM, iš St. Catharines, Ont. Po Mišių — šventinami naujieji paminklai. Specialus autobusas paims maldininkus iš Islingtono požeiminio stoties 2.30 v.p.p. ir atveš Anapilį; grįš — 6 v.v. Rytmetinė pamaldom autobusas važiuos įprasta tvarka. Anapilio salėje visą dieną veiks valgykla.

— Katalikių moterų draugijos skyrta rengta išvyka Montrealin įvyko gegužės 18-19 d.d. Dalyvavo 20 asmenų. Grupė aplankė Šv. Juozapo oratoriją, dalyvavo Mišiose už Lietuvą, apėjo Kryžiaus kelius. Sekmadienį dalyvavo lietuvių pamaldose AV šventovėje. Išvykoje dalyvavo ir kun. J. Staškus. Grupė Montrealyje globojo vietinis kat. moterų skyrius.

— Lietuvių Šv. Jono kapinių komisijai įeina: pirm. Pr. Linkevičius, vicepirm. kun. J. Staškus, sek. L. Rudaitis, išd. D. Keršienė, nariai — J. Dambaras, J. Andrusis, A. Aulinskis; administratoriai — Pr. Ališauskas (tel. 273-3796) ir V. Ivanauskas.

— A. a. Teofilė Kaušienė, 73 m., palaidota gegužės 15 d.

— Aukojų parapijai: \$300 — N. Strazdiene, \$200 — J. M. Vaškevičiai; \$50 — A. R. Simanavičiai, S. Girčienė; kapinėms: \$200 — J. M. Vaškevičiai, K. Juzumas; Etiopijoj badaujantiems: \$100 — J. M. Vaškevičiai; liet. klierikų fondui Romoje: \$50 — P. Mazaitis.

— Mišios gegužės 26, sekmadienį, 10 v.v. — už a.a. Marijoną ir Jurgį Skaržinskus, 11 v.v. — už a.a. Kostą Kalendrą ir Marijoną Gudienę.

A. a. Petronelės Štrimienės atminimui vietoje gėlių Juozas ir Sofija Skučai paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$15.

A. a. Juozas Žiurinskas, 76 metų amžiaus, mirė gegužės 17 d. Maskvoje, pakeliui į Lietuvą. Palaidotas Lietuvoje. Gedulinės Mišios buvo atlaikytos Toronto Prisikėlimo šventovėje gegužės 20 d., 9 v.v.

Montrealio lietuvių kredito unija "Litas", įvertinama "Tėviškės žiburiai" paslaugas informacijos srityje, paaukojo \$200.

Vykstantieji į Taikos ir laisvės ryto žygį, kuris rengiamas Skandinavijoje š. m. liepos 25-31 d.d., gali pasinaudoti ekskursiniu lėktuvu, kurio kaina yra žymiai pigesnė (Toronto-Kopenhaga \$719.00, plius mokesčiai). Kreiptis į "All Seasons Travel" (V. Bačėnė) arba "P. Lawson Travel", arba tel. 977-5111.

"The Sunday Sun" dienraštis turi skyrių "Lifeline letters", kuriame spausdina informacijas apie sovietinius kalinius, nubaustus už religinę, tautinę arba humanistinę veiklą, ir kviečia skaitytojus rašyti jiems paguodos laiškus, vengiant politinių ir panašių dalykų. Šio dienraščio 1985. V. 12 laidoje paskelbti ir trijų lietuvių adresai: Liudas Dambrauskas, 431200 Mordovskaja ASSR, Tengushevsky rajon, pos. Barashevo, uchr. ZhKh-385/3-5; Aldona Dambrauskienė, Donelaičio 1-1, 233000 Kaunas, Lithuania; prof. Vytautas Skuodis, 431200 Mordovskaja ASSR, Tengushevsky rajon, pos. Barashevo, uchr. ZhKh-385/3-5, USSR; Irena Skuodienė, Vandentiekio g. 44-4, Vilnius, Lithuania. Patariama siųsti registruotus laiškus su kortele gavėjo parašu. Ant voko užrašyti šiuos žodžius prancūzų kalba: "A remettre en main propre" (įteikti gavėjui į rankas).

Toronto miesto savivaldybė praneša, kad leidimui vienos ar dviejų šeimų namų priestatams bei pakeitimams Toronto mieste išduodami pirmadieniais nuo 5 v.p.p. iki 8 v.v. 40 Orchard View Blvd., antradieniais — 75 Elizabeth St., trečiadieniais — 1245 Dupont Ave. Prašant tokių leidimų, reikia atsinešti dvi kopijas atitinkamų architektūrinių planų. Jei tie planai reikalingi patvirtinimo kitų komitetų (pvz. Committee of Adjustment, Dept. of Public Works), prašymai leidimui gauti turi būti įteikti reguliariomis darbo valandomis (pirmadienis — penktadienis 8.30 v.v. — 4.30 v.p.p.) 15-tame aukšte, East Tower, Toronto City Hall. Telefonas informacijai 947-7522.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Gegužinės pamaldos: sekmadieniais — po 11.30 v.v. Mišių, šeštadieniais — 9 v.v., kitomis dienomis — 7 v.v.

— Ruošiasi tuoktis: Ramona Gudavičiūtė su George Gulyas. — Sutvirtinimo sakramentą teiks Prisikėlimo parapijos birželio 2 d. per 11.30 v. Mišias. vysk. Paulius Baltakis, OFM.

— Jaunų šeimų sekcija rengia vaikams Mišias gegužės 25, šeštadienį, 4 v.p.p., Prisikėlimo šventovėje. Dalyvaus ir jaunos šeimos, atvykusios iš Klivlando. Informuoja N. Simonavičienė 239-7226.

— Jau laikas registruotis į vasaros stovyklą Wasagoje. Registracijų blankai gaunami klebonijoje.

— Parapijai aukojo: A. N. Slivinskai ir V. M. Vaitkevičiai tėvo a.a. Albino Slivinsko atminimui \$350, I. V. Biskiai \$50, R. Jokubaitis \$50; "Share Life" — J. Skrupskas \$50, J. Strazdas \$50. Iš viso "Share Life" jau surinkta \$3,077.50.

— Mišios gegužės 26, sekmadienį, 8.30 v.v. — už Baltakį ir Vadauskų šeimų mirusius, 9.30 v.v. — už a.a. Povilą Grigaravičių, 10.15 v.v. — už Mišių novenai pavestas motinas, už a.a. Paulių Skučų ir šeimos mirusius, 11.30 v.v. — už parapiją, 7 v.v. — už a.a. Anelę Jonušienę.

"Gintaro" trisdešimtmečio koncerto programa prasidės gegužės 25 d., 6 v.v., punktualiai. Salė bus atidaryta nuo 5 v.p.p. Kokteiliniai bus parduvinėjami salę atidarius. Bilietus galima dar įsigyti pas p. Vingelienę tel. 233-8101 arba pas p.p. Karasiejus tel. 279-9079. Bilietai taip pat bus parduvinėjami ir prie įėjimo koncerto salėn. Kaina — \$10-\$8. Sukaktuvinis pokylis bus Lietuvių namuose 9 v.v. Kaina — \$5.00. Rengėjai laukia visų iš arti ir toli.

Apie "Gintaro" koncertą Metro Convention Centre išspausdino žinutę ir "The Toronto Star" 1985. V. 16. Joje nurodoma, kad sukaktuvinis koncertas bus gegužės 25 d., 6 v.v. Bilietai — \$10 ir \$8.

Lietuvių kapinių lankymas — gegužės 26, sekmadienį, 3 v.p.p. Ta proga Anapilio moterų būrelis rengia dail. R. Žiuraitienės paveikslų parodą Anapilio parodų salėje. Atidarymas — gegužės 25, šeštadienį, 4 v.p.p. Sekmadienį paroda bus atidaryta 10—17 v. Didžioje salėje visą dieną veiks valgykla, tvarkoma kat. moterų dr-jos skyriaus. Taip pat sekmadienį visą dieną veiks knygynas.

Toronto Pūtvio šaulių kuopos nariai kapų lankymo dieną — gegužės 26 prašomi susirinkti kapinėse 1.30 v.p.p., kur organizuotai bus lankomi mirusių šaulių kapai. Valdyba

Kun. Edmundo Putrimo primicijos įvyks š. m. birželio 16, sekmadienį, Anapilyje. Primitojanto atnašaujamos Mišios bus 4 v.p.p. Lietuvos kankinių šventovėje, o po jų — didžiojoje Anapilio salėje iškilmingos vaisės. Visi Toronto ir apylinkių lietuviai kviečiami dalyvauti. Pakvietimai į vaisės gaunami sekmadieniais po pamaldų Lietuvos kankinių parapijos salėje arba pas R. Celejewską (tel. 231-8832). Rengia Lietuvos kankinių parapijos taryba.

Toronto lietuvių pensininkų klubas birželio 19, trečiadienį, rengia vienos dienos išvyką į 1000 salų, Kingston, Ont. Kelionė puikiu autobusu ir laivu, maistas ir kt. kainuos tik \$43 asmeniui. Gali dalyvauti ir ne pensininkai. Registruotis iki gegužės 31 d. pas: A. Lajuiką tel. 767-0038, J. Žeką tel. 766-8647, S. Jokubaitį tel. 537-2869, K. Daunį (Liet. namai) tel. 532-3311. Liepos 24 d. bus gegužinė High Parke.

Vilniaus krašto lietuvių sąjungos valdyba Kanadoje praneša, kad tradicinis metinis vilniečių sąskrydis įvyks birželio 29, šeštadienį, 12 v., Angėlės ir Petro Česnulių sodyboje, 70 Main St., Paris, Ont., N3L 1E6, Canada. Registracija — nuo 12 v. Visi vilniečiai ir jų bičiuliai nuoširdžiai kviečiami atsilankyti. Bus oficialioji dalis, paskaita, numatyta trumpa jaunimo programa. Atvykusieji bus pavaišinti priešpiečiais, o po sąskrydžio programos — sudėtiniais pietumis. Jeigu bus palankios oras, sąskrydžio programa ir pietūs vyks sodelyje. Iki malonaus pasimatymo. Valdyba

"GINTARO" 30-čio koncertas

— gegužės 25 d.
6 valandą vakaro

Metro
Convention
Center
Theatre

255 Front St. W.
Toronto, Ont.

Dailininkės REGINOS ŽIURAITIENĖS,

aliejinės
tapybos ir
akvarelių

PARODA

gegužės 25-26 dienomis Anapilio parodų salėje.

ATIDARYMAS — gegužės 25, šeštadienį, 4 valandą po pietų.

Gegužės 26, sekmadienį, paroda bus atidaryta nuo 10 v.v. iki 5 v.p.p.

Parodą rengia ir visus dalyvauti maloniai kviečia —

Anapilio moterų būrelis

Š. m. birželio 2, sekmadienį, 3 valandą po pietų,
Toronto Lietuvių namuose bus rodomas filmas

"LIETUVOS TRAGEDIJA"

filme rodoma Neringa, Nemunas, Kaunas, Vilnius, pamaldos Aušros Vartų koplyčioje, Lietuvos kariuomenė, valdžios atstovai, 1941 m. birželio mėnesio kankiniai. Kviečiame visus dalyvauti.

Įėjimas — \$4.00, studentams
ir moksleiviams — \$2.00.

Rengia Lietuvių namų
kultūrinė komisija

A. a. Prano Eidukaicio atminimui, užjausdami jo dukterį Danutę su šeima, Angelę ir Jonas Šulcai paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$20.

Ontario specialybių ministerija rūpinasi jaunimo įdarbinimu. Ji yra paskyrusi \$73.7 milijono jaunimo vasaros darbams. Numatoma, kad tuo pasinaudos 70.000 jaunuolių. Vyriausybės planu "Ontario Youth Employment Program" (OYEP) susidomėjo 10.000 darbdavių, galinčių duoti darbo jaunimui. Vyriausybė tiki, kad iki vasaros galo tokių darbdavių atsiras apie 30.000, kurie parūpins darbų 53.000 studentų. Kitas vyriausybės planas — "Student Venture Capital Program" parūpina beprocentines paskolas iki \$2000 jaunuoliams, kurie pradeda kokį nors savarankišką verslą. Studentai tokią paskolą turi grąžinti iki 1985 m. spalio 1 d. Nestudentams jaunuoliams tokios paskolos duodamos ištisios metams. Blanks prašymams gaunami Royal Bank skyriuose ir kitose institucijose arba skambinant telefonu 1-800-263-7777 (Ontario Youth Opportunities Information Hotline).

Anapilio knygyne

Gauta: Br. Aušroto SUNKIŲ SPRENDIMŲ METAI, \$10.75; PARTIZANAI, III laida, \$21.00; plokštelė DU GAIDELIAI, \$12.00; juostelė DAINUOKIME, \$10.00.

KAPINŲ LANKYMO dieną — gegužės 26 knygynas veiks visą dieną. Jame galima gauti žvakių kapų puošimui.

JIEŠKAU BUTO iš dviejų ar vieno miegamajų su atskira prausykla. Skambinti tel. 762-0072 Toronto.

JIEŠKOME VASARNAMIO Wasagos-Springhurst apylinkėje. Norime nuomoti visai vasarai arba trumpesniai laikotarpiui. Prašome skambinti vakarais tel. 536-8313 Toronto.

JIEŠKAU KAMBARIO su virtuve be baldų Toronto, Roncevalles arba High Park rajone. Skambinti tel. 535-9361.

MYKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronto.

Kviečiame visus atsilankyti į

informacinį susirinkimą

- apie: 1. "Office of Special Investigations" veiklą JAV-se
2. Deschenes komisijos veiklą Kanadoje
3. Jų reikšmę Kanadoje gyvenantiems lietuviams

1985 m. birželio 4, antradienį, 7.30 v.v.,
Toronto lietuvių namuose

Rengia — Kanados Lietuvių Bendruomenės
visuomeninė komisija

Geras pirkinys

Prie pat Toronto lietuvių namų, Alhambra g-vėje, skubiai parduodamas gražiai įrengtas 9 kambarių namas. Dvi modernios virtuvės, dvi prausyklos, pilnai įrengtas poilsio (recreation) kambarys. Naujas mūrinis dvigubas garažas. Nebrangus — geras pirkinys. Teirautis pas St. Jokubaitį tel. 535-2331 arba namuose 537-2869.

KINGSWAY NATIONAL
REAL ESTATE LTD. • REALTOR

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKAI mediciniškas pooperacinius gydymas. Patiriami asmeniniai ir šeimos reikalai. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. (416) 533-8008.

K. CIBAS atlieka visus stalius darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 534-3882 Toronto.

PIANO PAMOKOS. Leokadija Paulauskaitė-Kanovičienė, M.D. buvusi Vilniaus konservatorijos dėstytoja. Tel. 225-8428 Toronto.

REIKALINGA MOTERIS pagrindiniam namo valymui Toronto šiaurės rytų rajone. Atlyginimas — \$8.00 į valandą. Prašau skambinti vakarais ir savaitgaliais tel. 445-9598.

ATLIEKU visokius namų remonto ir stalius darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofą (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronto — J. Biliūnas.

JONAS KRIPAS suplanuoja, parūpina leidimus, įveda langus lubas ar stoguose, stato naujus priestatus, garažus, prie namo grįstas aikštes (patio) ir atlieka kitokių statybos darbus. Skambinti tel. (416) 537-8140 Toronto.

BE ŠEIMOS PROBLEMŲ ir švelnaus būdo moteris reikalinga dienoms metu prižiūrėti senyva moterį, aptvarkyti nedidelį butą, pasigaminti sau ir dviem senjoram maistą. Norėtiniai yra kambarys gyventi. Tel. 763-6498 Toronto.

LIETUVIŠKA

gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ.
MENIŠKAI PARUOŠIA gėles ir jas pristato vestuvėms, ligoniams, laidotuviams, įvairiems rengimams. Skambinti tel. 763-6694, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Balijai, vestuvės, sužadėtuvių, rengimai namuose ir laidotuvių pusryčiai. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 279-0256 arba 279-6864 Toronto.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronto.

MONTREALQUE

Vysk. P. Baltakis pirmą kartą AV šventovėje laikė iškilmingas pamaldas ir suteikė Sutvirtinimo sakramentą bei pirmąją Komunią parapijos jauniešiams gegužės 5 d. Vyskupas, lydimas jaunimo, primančio tuos sakramentus, kunigų ir organizacijų atstovų, įžengė į šventovę, parapijos chorui giedant "Ecce sacerdos magnus". Per Mišias KLB moterų dr-jos Montrealio skyrta, skautų bei skautų, KLB Montrealio apylinkės, Šv. Onos dr-jos ir LK Mindaugo šaulių kuopos atstovai atnešė po dovanėlę. Vyskupui asistavo kun. P. Daugintis, SJ, ir kun. Iz. Sadauskas, SDB. Giedojamos parapijos choras, diriguojamas muz. A. Stankevičiaus, vargonavo muz. M. Roch. Savo pamoksle vyskupas paršino pirmosios Komunijos ir Sutvirtinimo sakramento reikšmę.

Pirmąją Komunią priėmė: Tomas Išganaitis, Melanie Lamothė ir Kristina Bulotaitė. Sutvirtinimo sakramentas suteiktas Andriui Keršui, Linai Celteriūtei, Romui Otto, Andriui Valkauskui, Raimundui Verbylai, Adrijai Mevicar, Steponui Lukošui ir Viliui Išganaitiui.

Po pamaldų įvyko vaisės parapijos salėje. Dėl vakarykščių panašių iškilmų Šv. Kazimiero parapijoje bei "Pavasario" koncerto pietums susirinko tik pusė salės. Vyskupui su kunigais atėjus į salę, AV parapijos k-to narys V. Piečaitis paprašė Ekscelenciją palaiminti valgius. Papietavus parapijos k-to pirm. A. Jonelis sveikino vyskupą visų parapijiečių vardu, pabrėždamas savo kilimą iš tos pačios Troškinių parapijos, kaip ir vyskupas. Po to vyskupas padėkojo visiems už gražų priėmimą bei vaišingumą ir papasakojo savo įspūdžius iš Australijos, kurioje ką tik lankėsi. Pabaigoje vyskupą dar sveikino LŠS Vilniaus rinktinės pirm. J. Šiaučius ir AV choro pirm. D. Baltrukonis.

Mergaičių choro "Pavasaris" sukaktuvinis penkmečio koncertas įvyko AV salėje gegužės 4 d. Šią šventę ypač praturtino Otavos mergaičių dainos vienetas "Ramunėlės" ir Hamiltono mergaičių choras "Aidas". Pavasarietėms atlydėjus vysk. P. Baltakį į salę, D. Piečaitytė pasveikino svečius, ir chorai pradėjo koncertą.

Pirmosios pasirodė "Ramunėlės", vad. R. Kličienės, akompanuojamos L. Lukšaitės. Po to dainavo "Aidas", vad. J. Govėdos. Po pasirodė "Pavasaris", vad. M. Roch. Visos grupės padainavo po keturias dainas.

Po pertraukos scenoje išvydo me jungtinių visų trijų grupių chorą, pasipuopusį tautiniais drabužiais. D. Piečaitytė pasveikino garbės svečių vysk. P. Baltakį ir visų trijų chorų vardu įteikė dovaną — rankų darbo lietuvišką stulą. Padėkos žodyje vyskupas pasidžiaugė, kad jaunimas dar vis veikia, suranda naujų vardų savo ansambliams, ir kvietė ruošti ir Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą Australijoje.

Toliau vakaro pranešėja trum-

pai supažindino su "Pavasario" istorija. Chorelis gimė prieš penkerius metus J. Baltuonienės rūpesčiu, vadovaujant sėselei Teresei. Pastarajai išvykus, su choru dirbo muzikai M. Roch, A. Stankevičius, sol. G. Čapkauskienė. Choro krikšto tėvai yra G. Čapkauskienė ir Z. Lapinas, sukūręs net ir choro himną. Šiuo metu "Pavasariui" vadovauja muz. M. Roch, administruoja J. Baltuonienė. Visų chorų vadovai buvo iškviesti į sceną. "Pavasario" seniūnė V. Lukoševičiūtė su M. Adamonyte moterims įteikė po puokštę gėlių, o vyrams prisegė po gėlytę.

"Pavasari" sveikino "Ramunėlių" vardu R. Kličienė ir L. Lukšaitė, "Aido" — J. Govėdas, Montrealio jaunimo ansamblio "Gintaro" — S. Staškevičienė ir krikšto tėvų vardu — Z. Lapinas. Telegrama sveikino seselę Teresę ir KLB kultūros komisiją.

Po sveikinių prasidėjo antrąjį koncerto dalis. Girdėjome keturias dainas ir Sibiro giesmę su sol. G. Čapkauskiene. Dirigavo muz. J. Govėdas, akompanavo muz. M. Roch. Publikos labai prašomos mergaitės dar padainavo "Pavasaris, pavasaris..."

Visiems nuoširdžiai plojant, krikšto tėvai įvėžė žėruojantį gimtadienio pyragą ir paprašė visus svečius sugiedoti "Pavasariui" "Ilgiausią metų".

Skonigai papuošta salė buvo pilna svečių. Gražus jaunimas, puikus šaltų užkandžių stalas, tvarkingas maisto pasiėmimas sudarė džiugią šventišką nuotaiką.

B.S.

Dienraštis "La Presse" 1985. V. 17 išspausdino reportažą apie Montrealyje pradėtą nuotykinį filmą, kuriame pagrindinį vaidmenį atlieka Jean-Paul Belmondo ir apie 50 kitų kanadiečių. Pastarųjų sąrašas minima ir lietuvaite Sofija Stanke. Filmo biudžetas — 8 mil. dolerių. Didžiąją dalį lėšų parūpins Prancūzija. L.

Šv. Kazimiero par-jė. — Motinos dieną Mišios buvo aukojamos už mirusius ir gyvas motinas. Solo giedėjo sol. G. Čapkauskienė ir par. choras. Svetainėje Šv. Onos dr-jos pirmininkės E. Kurilienės ir jos narių buvo paruošti pietūs motinoms. — Lietuvoje mirė Albinas Žitkauskas, parapijiečio Juozas Žitkauskas vyriausiasis brolis. — Gegužės 5 d. senelių namuose mirė Petronelė Mekšras-Štrimienė, 85 m. amžiaus. Vienintelė duktė Kristina rūpinosi jos laidotuvių mis. Daug žmonių dalyvavo šermenyse bei laidotuviuose. Vietoj gėlių, dukros pageidavimu, aukos buvo nukreiptos Attričio fondui. Daug aukų gauta Mišioms už velionę. Svetainėje buvo paruošti pietūs laidotuvių dalyviams. Nuiludė liko: Kristina, Leonas Šimonėliai, jų sūnūs — Kenneth (Alberta), Robertas (Ont.) su žmonomis ir Erikas. Velionė atvyko į Kanadą prieš 57 metus. Aktyviai buvo įsijungusi į parapiją ir jos veiklą. — Vysk. Pauliui Baltakui įteikta auka — rinkliava \$800 iškilmų pietų metu.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:
Certifikatus: min. \$1,000.00		
1 metų	9.50 %	
Terminuotus indėlius:		
1 metų	9.25 %	Nekilnojamo turto,
180 — 364 d.	9 %	asmenines ir
120 — 179 d.	8.75 %	prekybines.
30 — 119 d.	8.25 %	Paskolos
Trumpalaikius indėlius		mirties
už \$20,000 ar daugiau		atveju
Taupomosios sąskaitos:		draudžiamos
specialios	6.50 %	iki \$10,000
su draudimu	6.25 %	
kasdieninis %	6 %	
Čekių sąsk.	5 %	

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve	3907A Rosemont
Pirm. antr. treč.	9.00 — 3.00
Ketvirtadieniais	12.00 — 8.00
Penktadieniais	10.00 — 6.00
	4.00 — 8.00
	2.00 — 6.00